

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 2

การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย
ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว
A study of Thai stakeholders towards the development
of cross-border tourism between Thailand and Lao PDR.

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวัต ลิ้มบัพพานิชย์กุล และคณะ

พฤศจิกายน 2562

เลขที่สัญญา RDG61T0026

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยย่อยที่ 2

การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย

ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

A study of Thai stakeholders towards the development
of cross-border tourism between Thailand and Lao PDR.

คณะผู้วิจัย

1. ผศ.ดร.ธนวัต ลิ้มบัพพาณิชย์กุล	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. ดร.วีรวิชัย เลิศไทยตระกูล	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
3. ดร.เศรษฐวัสส์ ปรหมสิทธิ์	มหาวิทยาลัยพะเยา
4. ว่าที่ร้อยตรีศิริชัย พรหมจันทร์	ผู้ช่วยนักวิจัย

ชุดโครงการ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทย
และสปป.ลาว

สนับสนุนโดย สำนักคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และ
นวัตกรรม (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทย และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป. ลาว โดยโครงการวิจัยอยู่ภายใต้แผนงานวิจัยเรื่องแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทย และสปป.ลาว ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททุนวิจัยมุ่งเป้า ประจำปี พ.ศ. 2561

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ได้ทุนอุดหนุนการวิจัย ขอขอบพระคุณคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ประกอบด้วย รศ.ร.ดร.ชูวิทย์ สุขฉายา ร.น. รศ.ดร.ยงธนิศร์ พิมลเสถียร คุณพรทิพย์ บุญทรง คุณอารัญ บุญชัย และคุณสุภาภรณ์ ปราชญ์อำไพ ที่ได้มอบโอกาสให้คณะผู้วิจัยได้มีส่วนช่วยพัฒนางานด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว รวมถึงการให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางในการทำงานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จสมบูรณ์ได้ และขอขอบพระคุณผู้ประสานงานสำนักประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการทุกท่าน ที่ได้ให้การอำนวยความสะดวก และให้คำปรึกษาในการจัดทำเล่มรายงานวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัย

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการย่อยที่ 2 การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย

ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

A study of Thai stakeholders towards the development of cross-border tourism between Thailand and Lao PDR.

คณะผู้วิจัย

ผศ.ดร.ธนวัต ลิ้มบัพณีชัยกุล

ดร.วีรวิชัย เลิศไทยตระกูล

ดร.เศรษฐวิสุภ พรหมสิทธิ์

ว่าที่ร้อยตรีศิริชัย พรหมจันทร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้ช่วยนักวิจัย

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสิบของประเทศสมาชิกของอาเซียน อันประกอบไปด้วยประเทศบรูไน ดารุซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และไทย ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งของประเทศไทยที่อยู่ศูนย์กลางกลุ่มประเทศอาเซียน (ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ, 2556, น. 7) ทำให้ประเทศไทยเป็นเหมือนไข่มุกที่อยู่ตรงกลางของประเทศอื่น จึงเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยเป็นจุดเชื่อมต่อของหลายเส้นทางท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะประเทศที่มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศไทย คือ เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย ซึ่งการรวมตัวครั้งสำคัญนี้นับเป็นจุดที่สำคัญและเร่งด่วนที่ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมของฐานทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางด้านมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศในการเข้าสู่สังคมของโลกและภูมิภาคของประเทศที่ไร้พรมแดนทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปี 2558

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555 – 2559 ได้กำหนดให้การพัฒนาพื้นที่ต่างๆ บริเวณชายแดนเพื่อการเชื่อมโยงกับเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหนึ่งในแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยวในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, น. 85-95)

โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนไทยลาวที่มีเขตการเชื่อมโยงในหลายจังหวัดอันประกอบด้วย ได้แก่ พื้นที่ภาคเหนือได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี และในแต่ละจังหวัดจะมีทั้งส่วนของจุดผ่อนปรน หรือด่านชายแดนในการเชื่อมโยงของประเทศไทยและสปป.ลาว ซึ่งก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปยังประเทศอื่นๆ อาทิ เวียดนาม จีน กัมพูชา เป็นต้น ล้วนก่อให้เกิดการค้าการลงทุนของทั้งสองประเทศ ทั้งนี้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงมีส่วนสำคัญอย่างมากในการผลักดันให้

เกิดการท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันแต่ละประเทศยังไม่มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือแต่ละพื้นที่จะมีรูปแบบการดำเนินการที่แตกต่างกันและอาจจะไม่เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในครั้งนี้จะเป็นจุดเชื่อมโยงแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและหนึ่งในตัวสำคัญในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในครั้งนี้คือการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในชายแดนประเทศไทยและสปป.ลาว

การท่องเที่ยวเชื่อมโยงเป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จในก้าวต่อไปของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ที่ควรได้รับการศึกษาพัฒนา เนื่องจากผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวนั้นไม่ได้ตกเป็นของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว แต่ละประเทศจะต้องได้รับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม (Win-Win Strategy) ทั้งทางด้านเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดการลงทุน การค้าขาย และสังคมที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน (ทวีป ศิริริศมี, 2552: น. 4-5) โดยการดำเนินการทั้งหมดนี้เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยทั้งในส่วนกลางและระดับภูมิภาคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป. ลาว

2.2 เพื่อศึกษาความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป. ลาว

2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว

2.4 ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว ให้สอดคล้องกับผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตพื้นที่

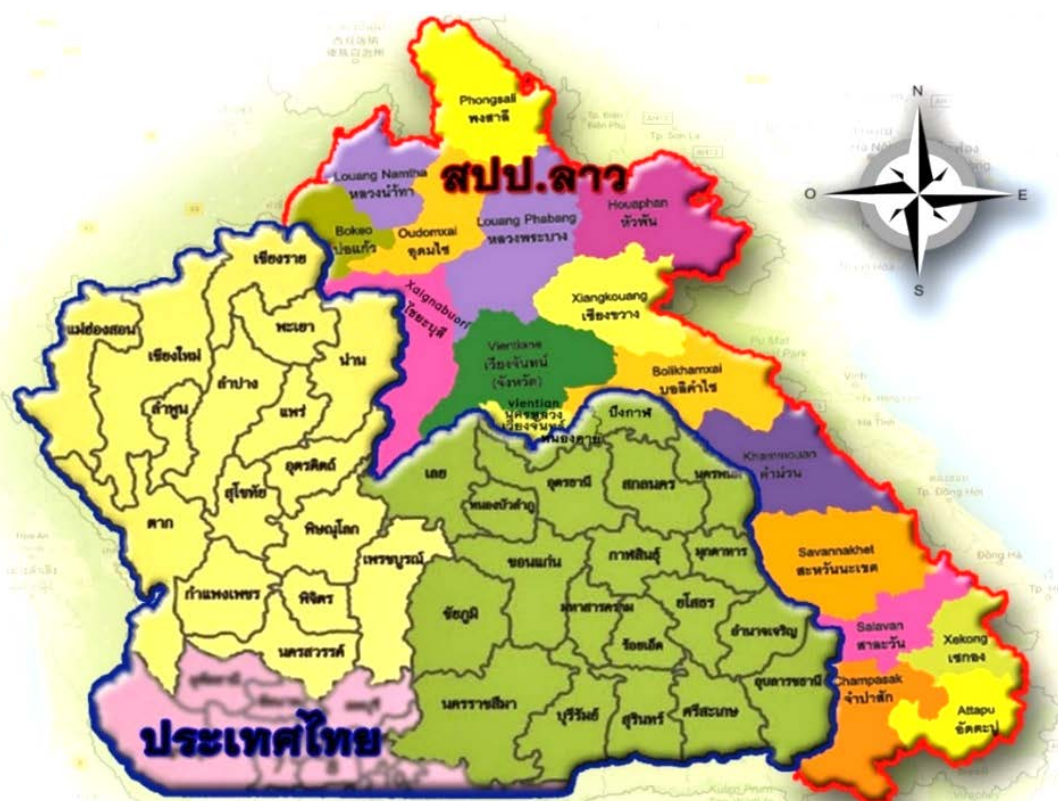
ในการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว มีขอบเขตพื้นที่ ดังนี้

3.1.1) กรุงเทพมหานคร

เป็นพื้นที่ที่ตั้งหน่วยงานส่วนกลางทั้งภาครัฐในประเทศไทยซึ่งมีบทบาทในการกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ

3.1.2) จังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศลาว

จำนวนทั้งสิ้น 12 จังหวัด ประกอบด้วย พื้นที่ภาคเหนือได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี

แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่วิจัย

3.2 ขอบเขตเนื้อหา

3.2.1) ทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว

3.2.2) ข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว

3.3 ขอบเขตประชากร

3.3.1) หน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย หน่วยงานส่วนกลาง อาทิ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียงจันทน์ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานประจำจังหวัด สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาประจำจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นต้น

3.3.2) หน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทย อาทิ สมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวภายในประเทศ (สทท.) ผู้ประกอบการนำเที่ยว สมาคมด้านการท่องเที่ยว หอการค้าประจำแขวง สมาอุตสาหกรรมประจำแขวง เป็นต้น

3.4 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา 1 ปี

4. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลทุติยภูมิมาวิเคราะห์และรวบรวม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานวิจัย

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) และการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยเพิ่มจำนวนแบบลูกโซ่ (Snowball Technique) โดยผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มหนึ่ง (Key Informants) เป็นกลุ่มแรก แล้วให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเหล่านี้ได้แนะนำบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่อไป และยุติการเก็บข้อมูลเมื่อประเด็นที่ได้ครบถ้วน หรือข้อมูลซ้ำกันหรือบุคคลที่ถูกแนะนำซ้ำกัน โดยมีเงื่อนไขในการกำหนดคุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เป็นหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยเป็นตัวแทนของหน่วยงาน หรือองค์กร ที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้บริการนักท่องเที่ยว เป็นหน่วยงานที่มีเกี่ยวข้องกับนโยบายพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ สามารถจำแนกได้เป็น การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ศึกษา และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพของการศึกษาในครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) โดยคณะวิจัยจะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในลักษณะกึ่งโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อให้การสัมภาษณ์ตรงกับประเด็นที่ต้องการศึกษา และในขณะเดียวกันก็จะมีความยืดหยุ่นให้กับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งจะทำให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วน และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้คณะวิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยทั้งนี้คณะวิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมสหพันธ์ท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัด เป็นต้น

นอกจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คณะวิจัยจะใช้การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยเป็นตัวแทนของหน่วยงาน หรือองค์กร ที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้บริการนักท่องเที่ยว เป็นหน่วยงานที่มีเกี่ยวข้องกันนโยบายพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อก่อให้เกิดการอภิปรายกลุ่ม และเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เข้าร่วมสนทนา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วนและลึกซึ้งมาก

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว โดยสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ตลอดจนข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชน เป็นต้น โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G Power ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยมีการประมาณค่าอำนาจการทดสอบ (Testing Power) ที่มีประสิทธิภาพ โดยเมื่อคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G Power สามารถแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บแบบสอบถามได้ดังนี้

- 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาวจำนวน 200 ชุด
- 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาวจำนวน 200 ชุด

โดยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ (Systematic Sampling) โดยจะเก็บในบริเวณ ด่านชายแดนได้แก่ ด่านชายแดนถาวรเชียงของ ด่านชายแดนถาวรหนองคาย ด่านชายแดนถาวร นครพนม ด่านชายแดนถาวรมุกดาหาร ด่านชายแดนถาวรช่องเม็ก เป็นต้น

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย วารสาร รายงานสิ่งตีพิมพ์ และเว็บไซต์ของ หน่วยงานต่างๆ มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว จาก แหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงานอำเภอ, สำนักงานจังหวัด, สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.) เป็นต้น

6. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.1.1 ทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

ทิศทางและข้อคิดเห็นการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ในพื้นที่ทั้ง 12 จังหวัดของประเทศไทย ได้ภาพรวม ทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว ภาครัฐมีการ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว หลากหลายรูปแบบ อาทิ การคมนาคมทางน้ำ เป็นการขนส่งและเดินทางโดยใช้แม่น้ำโขง การคมนาคมทางบกก็สามารถเชื่อมโยงโครงข่ายทางหลวง ภาคเหนือตอนบน ซึ่งปัจจุบันมีโครงข่ายที่ค่อนข้างสมบูรณ์ สามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศในอนุ ภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน ได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ ลาว และจีนตอนใต้ ได้ถึง 2 เส้นทาง คือ เส้นทาง R3A ไทย ลาว จีน และเส้นทาง R3B ไทย เมียนมาร์ จีน มีการสนับสนุนกิจกรรมเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เพิ่มเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการผลผลิต และการค้าที่ เชื่อมโยงกับสปป.ลาว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการผลผลิต และการค้าที่เชื่อมโยงกับประเทศ เพื่อนบ้าน การเยี่ยมเยือนของ คณะเจ้าแขวง ของสปป.ลาว และการสานความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายพันธมิตรและเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้มีความใกล้ชิดอันจะเป็น การเพิ่มเครือข่ายและช่องทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านให้เพิ่มมากขึ้น และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงอาเซียน กิจกรรม งานขยายทางจราจรเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และโลจิสติกส์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดให้ได้มาตรฐาน เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว จากเมืองเลย-เมืองหลวงพระบาง-นครหลวงเวียงจันทน์-เมืองหนองคาย เป็นการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเลียบริมฝั่งโขงเชื่อมโยงวัฒนธรรมล้านช้าง

ด้านความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว มีการส่งเสริมความ ร่วมมือกับสปป.ลาว เพื่อบริการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีการพบปะหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ทางท่องเที่ยว การค้า การลงทุน มีการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ และเจรจาการค้า ให้เกิด

ความสัมพันธ์ที่ดีนำไปสู่การเชื่อมโยงการค้าการลงทุนร่วมกัน กระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้เข้าประเทศ มีการลงนามในข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีความสำเร็จของการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม อาทิ จัดคณะภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมการประชุมจับคู่เจรจาธุรกิจ (Business Matching) เส้นทางจังหวัดน่าน – แขวงอุดมไซ – แขวงหลวงน้ำทา – เขตปกครองตนเองสิบสองปันนา (เชียงรุ้ง) – คุณหมิง จัดคณะภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมการประชุมจับคู่เจรจาธุรกิจ (Business Matching) เส้นทางจังหวัดน่าน – แขวงอุดมไซ – แขวงพงสาลี – เดียนเบียนฟู – ฮานอย เป็นต้น

ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก หน่วยงานภาครัฐ มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคม เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาโครงข่ายทางหลวงเพื่อรองรับปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้น อำนวยความสะดวก ลดอุบัติเหตุและเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว รวมไปถึงประโยชน์ในด้านการคมนาคมขนส่ง การค้าการลงทุน ที่ดีขึ้นของจังหวัดต่อไป รวมถึงการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา โครงข่ายโทรศัพท์ และInternet ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ การพัฒนาตัวร่วมเชื่อมโยงระหว่างเส้นทาง และระบบ Hop-on Hop-off ในแต่ละเส้นทาง เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการท่องเที่ยวได้เสมือนการเดินทางโดยรถของบริษัทนำเที่ยว การประชาสัมพันธ์แนะนำศูนย์กลางการติดต่อประสานงานและให้บริการประชาชนและนักท่องเที่ยวภายในจังหวัด เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาใช้บริการจากศูนย์บริการข้อมูลและข่าวสารด้านการท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง และการติดต่อประสานงานอื่นๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ

ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เชิงนิเวศ ทางศิลปวัฒนธรรม และเชิงเกษตร ให้สามารถรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารจัดการของภาครัฐและชุมชนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เป็นทางเลือกของนักท่องเที่ยว และการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว การพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยว การรวมกลุ่มและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ตลอดจนการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า รวมถึงการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเป็นสากลและยั่งยืนมุ่งให้เกิดการค้นหาและพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว การเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยว

ด้านการส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ มีการจัด Road Show FAM Trip เปิดประตูสู่ล้านนาตะวันออก ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์เอกลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ ที่เชื่อมโยงกับชาติพันธุ์ และประเทศเพื่อนบ้าน GMS และ ASEAN รวมถึงการทำตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ (

มีธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดที่มีช่องทางการตลาดเชิงรุกและการทำงานด้านการท่องเที่ยวผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การจอง ชำระเงิน รวมทั้งส่งเสริมโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้มากขึ้น

ด้านการพัฒนามาตรฐานและบุคลากร การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว มุ่งให้เกิดการสร้างควมตระหนักและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในห่วงโซ่ด้านการท่องเที่ยว และ การพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวตามบริบทพื้นที่อย่างยั่งยืน มีการพัฒนามาตรฐานมัคคุเทศน์ท้องถิ่นให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเชียงรายและสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาต่างประเทศ พัฒนาศักยภาพแรงงานวิชาชีพและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มของชุมชนและผู้ประกอบการท่องเที่ยว

ด้านการบริหารจัดการด่านชายแดน การบริหารจัดการด้านศุลกากร รวมทั้งการพัฒนาหน่วยให้บริการที่มีประสิทธิภาพ อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว สร้างความร่วมมือจาก สปป.ลาวและ GMS เกี่ยวกับการเชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่งทางน้ำ/ทางบกที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ผลักดันและแก้ปัญหาทางด้านการท่องเที่ยว การค้าและการขนส่งสินค้าร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนในสปป.ลาว มีการเตรียมความพร้อมในการยกระดับจุดผ่อนปรนบ้านฮวกไปเป็นจุดผ่านแดนถาวร การปรับปรุงด่านถาวรห้วยโก๋น และเส้นทางการคมนาคมเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ หลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักร การพัฒนาความร่วมมือเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

6.1.2 ความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

ความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ในพื้นที่ทั้ง 12 จังหวัด ของประเทศไทย ได้ภาพรวมความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการคาดหวังให้มีการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งการท่องเที่ยวให้เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ ยกย่องแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม High-end ให้มากขึ้น ส่งเสริมการพัฒนาด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ โดยให้ภาคเอกชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา และมีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวจากเมืองหลักสู่เมืองรองและส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเมืองรอง

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวของภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการมีความคาดหวังในนโยบายของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ การให้ความสำคัญกับการสร้างระบบบริการนักท่องเที่ยว ยกระดับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ การให้ความสำคัญกับการสร้างระบบรักษาความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมถึงการปรับปรุงฐานข้อมูลท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นปัจจุบันทั้งแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลการเดินทาง ที่พัก โปรแกรมการท่องเที่ยวและค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นข้อมูลการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

การพัฒนาและออกแบบรายการนำเที่ยว เพื่อให้มีเส้นทางนำเที่ยวที่หลากหลาย มีความแปลกใหม่และสอดคล้องกับความชอบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากยิ่งขึ้น และรายการนำเที่ยวควรมีการควบคุมให้มีความเหมาะสมในเรื่องของคุณภาพและราคา รวมถึงควรสนับสนุนให้มีรายการนำเที่ยวให้รูปแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) มากขึ้น

การยกระดับการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ และการใช้กลยุทธ์สนับสนุนเพื่อเพิ่มจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยวต่ำมาก และต้องการให้ภาครัฐกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายในพื้นที่เพิ่มขึ้น เช่น การให้สิทธิในการลดหย่อนภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมากขึ้น ขยายพื้นที่ในการให้สิทธิลดหย่อนภาษี เป็นต้น

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างไทยและสปป.ลาว เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยมุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งการส่งต่อนักท่องเที่ยวระหว่างกันในธุรกิจนำเที่ยวและการวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศร่วมกัน เพื่อการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองประเทศ ยกระดับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างประเทศและภายในภูมิภาค

การพัฒนาด่านชายแดน โดยการผลักดันให้ด่านชายแดนท้องถิ่นและจุดผ่อนปรนยกระดับเป็นด่านชายแดนถาวร เช่น ด่านปากแซง จังหวัดอุบลราชธานี และด่านปากตะพาน แขวงสาละวัน เป็นต้น รวมถึงการพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาคารสถานที่ ให้รองรับการขยายตัวของจำนวนผู้ใช้บริการผ่านด่าน การจัดสรรที่ดินบริเวณพื้นที่ด่านชายแดนเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถเข้าไปทำการค้าการลงทุนได้ การปรับปรุงกระบวนการและพิธีการเข้า-ออก หรือผ่อนปรนกฎระเบียบและข้อยกเว้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวและบริษัทนำเที่ยว เช่น การขอ border pass ล่วงหน้าให้สามารถใช้สำเนาบัตรประชาชนได้ การขยายระยะเวลา ขยายพื้นที่ และขยายจุดผ่านเข้า-ออกด่านชายแดน กรณีนักท่องเที่ยวใช้ border pass การขยายระยะเวลาเปิด-ปิดด่านชายแดนให้มีความสัมพันธ์กับด่านฝั่งสปป.ลาว ตลอดจนการเพิ่มความชัดเจนของอัตราค่าธรรมเนียมในการใช้บริการด่านชายแดนของด่านฝั่งสปป.ลาว

การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว โดยให้ภาครัฐส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีความเป็นมืออาชีพและเพียงพอต่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว รวมถึงส่งเสริมสถาบันการศึกษาให้พัฒนาบุคลากรเพื่อตอบสนองการขยายตัวของภาค การท่องเที่ยว การบริการ

การค้าและการลงทุน ตลอดจนผลักดันข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวให้อำนวยความสะดวกกับทั้งตัวแรงงานและผู้ประกอบการให้การเข้ามาทำงานด้านการบริการทางการท่องเที่ยวในประเทศ

6.1.3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว สามารถสรุปภาพรวมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว ได้ดังนี้

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว 6 คนขึ้นไป มีผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว เป็นกลุ่มครอบครัวโดยส่วนมาก ระยะเวลาการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย 2-3 วัน และนิยมใช้วิธีการท่องเที่ยวรูปแบบจัดรายการเดินทางทั้งหมดด้วยตนเอง ส่วนนักท่องเที่ยวชาวลาว ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว 2-3 คน มีผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว เป็นกลุ่มครอบครัวโดยส่วนมาก ระยะเวลาการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย ไม่เกิน 2-3 วัน และนิยมใช้วิธีการท่องเที่ยวรูปแบบจัดรายการเดินทางทั้งหมดด้วยตนเองเช่นเดียวกัน

ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว พบว่า ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวลาว ต่างมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยอยู่ในระดับที่ดี โดยพบว่าทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวลาว มีความพึงพอใจต่อความน่าสนใจหรือความประทับใจของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ สูงเป็นอันดับหนึ่ง

ระดับปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ในฝั่งประเทศไทย พบว่า ภาพรวมนักท่องเที่ยวไทย พบปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาวอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นปัญหาที่อยากให้เร่งแก้ไขได้แก่ ระบบขนส่ง เช่น ถนน รถโดยสารสาธารณะ ป้ายบอกทาง และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์สาธารณะ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวลาว พบปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาวอยู่ในระดับน้อย ประเด็นปัญหาที่อยากให้เร่งแก้ไขได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายสื่อความหมาย wifi สัญญาณโทรศัพท์ เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยทางการท่องเที่ยว และความปลอดภัยในการท่องเที่ยว โดยสามารถแสดงประเด็นความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ในฝั่งประเทศไทย 5 อันดับแรกที่ควรให้เร่งแก้ไข ได้ดังนี้

- 1) ระบบขนส่ง เช่น ถนน รถโดยสารสาธารณะ ป้ายบอกทาง
- 2) โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์สาธารณะ
- 3) การบริการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก นำเที่ยว
- 4) สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายสื่อความหมาย wifi สัญญาณโทรศัพท์ เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยทางการท่องเที่ยว
- 5) ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว

6.1.4 แนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

จากผลการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว นำไปสู่แนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว โดยมีประเด็นหลักดังนี้

1) การส่งเสริมความร่วมมือทางการตลาดระหว่างสปป.ลาวและประเทศไทย

การพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงที่ครอบคลุมเส้นทางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของประเทศไทยและสปป.ลาว เพื่อกระตุ้นการเดินทางของนักท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่ประเทศที่ 3 เนื่องจากสปป.ลาวมีพื้นที่เชื่อมต่อกับประเทศอื่น ซึ่งสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศไทยและประเทศที่ 3 ได้ เพื่อให้เกิดการขยายตลาดนักท่องเที่ยว อีกทั้งเพิ่มจำนวนวันพำนักร และเพิ่มรายได้ทางการท่องเที่ยวในสปป.ลาว

การกำหนดและยกระดับภาพลักษณ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาวให้มีอัตลักษณ์ร่วมกัน หรือมีภาพลักษณ์ที่โดดเด่นร่วมกันที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความน่าสนใจมากขึ้น โดยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิดสี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้าง และส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างเมือง เช่น จังหวัดมุกดาหารกับแขวงสะหวันนะเขต จังหวัดนครพนมกับแขวงคำม่วน เป็นต้น

การส่งเสริมการตลาดร่วมกัน โดยมีการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศไทย เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวและกระตุ้นความต้องการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เช่น การนำเสนอสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวในงานมหกรรมทางการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ การจัดงานเทศกาลประจำปีระหว่าง 2 ประเทศ การประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวผ่านช่องทางสื่อออนไลน์และ Social Media และการขายแบบโปรแกรมท่องเที่ยวเหมารวม (Package) เป็นต้น

2) การยกระดับทรัพยากรมนุษย์และการบริการ

การส่งเสริมการใช้ ASEAN MRA-TP เนื่องจากสปป.ลาวต้องมีการยกระดับทรัพยากรมนุษย์ทางการท่องเที่ยว การนำข้อตกลงร่วมด้านบุคลากรวิชาชีพทางการท่องเที่ยวของอาเซียน (MRA on Tourism Professional: MRA-TP) มาปรับใช้ในการยกระดับทรัพยากรมนุษย์ทางการท่องเที่ยวให้มีทักษะ มีความรู้ความชำนาญ และมีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นภาพลักษณ์ที่ดีของการบริการ การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยวให้กับสปป.ลาว เพื่อยกระดับบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ทั้งในด้านความรู้ ทักษะความสามารถในการให้บริการ โดยฝึ กอบรมร่วมกันกับประเทศไทย ในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะความชำนาญทางการท่องเที่ยว และสร้างความตระหนักในด้านจิตบริการ (service mind) ภายใต้การประเมินและรับรองมาตรฐานบุคลากรทางการท่องเที่ยว

การส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ ซึ่งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวเป็นคู่ค้าทางการท่องเที่ยวที่ดีต่อกัน โดยมีความโปร่งใสและคำนึงถึงความเหมาะสมของราคา กับคุณภาพที่ให้บริการเป็นหลัก ซึ่งมีการจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) กับผู้ประกอบการทางการ

ท่องเที่ยวประเทศไทยและประเทศที่ 3 อีกทั้งควรพัฒนาข้อตกลงทางธุรกิจร่วมกัน ภายใต้การประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรม

3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลัก ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยมีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมภายในประเทศ รวมถึงพัฒนาระบบขนส่งภายในประเทศ จากสถานที่สำคัญเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยว เช่น สถานีขนส่ง สนามบิน สถานีรถไฟ เป็นต้น ตลอดจนเพิ่มระบบขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศไทยสู่สปป. ลาวและประเทศที่ 3 เพื่อพัฒนามาตรฐานของโครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งสาธารณะและระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยว

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว โดยมีการจัดทำระบบสัญลักษณ์จราจรและป้ายบอกทางให้มีความชัดเจนและเป็นสากล มีภาษาอังกฤษควบคู่กับภาษาลาว อีกทั้งพัฒนาระบบต่างๆ ให้มีความทันสมัยและง่ายต่อการเข้าถึง เช่น ฐานข้อมูลทางการท่องเที่ยว ระบบการสื่อสาร ระบบการจองบริการทางการท่องเที่ยวแบบออนไลน์ เป็นต้น ตลอดจนการจัดทำแผนบริหารจัดการนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการเดินทางท่องเที่ยว

การสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว โดยมีการพัฒนาศูนย์ให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว และมีการพัฒนาระบบต่าง ๆ สำหรับสร้างความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว เช่น การเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การติดตั้งระบบการเตือนภัยในกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น อีกทั้งมีการฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะให้แก่ผู้รักษาความปลอดภัย หน่วยกู้ภัย และคนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ทันเวลาที่รวมถึงส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทำประกันภัย เพื่อคุ้มครองอุบัติเหตุระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว

4) การพัฒนาความร่วมมือและกรอบกฎระเบียบ นโยบาย

การส่งเสริมให้ภาคเอกชนลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเมืองรองของประเทศไทย โดยมีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้นักลงทุนสำหรับใช้วางแผนการลงทุน การจับคู่นักลงทุนกับผู้ประสานงานในพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ และกำหนดมาตรการสำหรับส่งเสริมการลงทุน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจและความต้องการของนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการลงทุนทางการท่องเที่ยว เพื่อรองรับและตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

การสร้างความร่วมมือในการกำหนดข้อตกลง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมการจัดทำข้อตกลงในการผ่อนปรนการใช้ Border pass ในพื้นที่ประเทศไทยและสปป.ลาว โดยสามารถขยายพื้นที่ท่องเที่ยวและเพิ่มระยะเวลาพักได้ เช่น จังหวัดนครพนม - จังหวัดมุกดาหาร - แขวงสะหวันนะเขต- แขวงคำม่วน ให้สามารถเดินทางเข้าออกได้ทั้ง 4 พื้นที่ เป็นต้น ทั้งยังมีผลักดันในด้านต่าง ๆ ที่สามารถอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว เช่น การกำหนดเวลาเปิด-ปิดด่านชายแดนให้สอดคล้องกันทั้งสองฝั่ง การทำ Single Visa ในกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และการกำหนดมาตรการร่วมกันสำหรับการใช้รถยนต์เดินทางท่องเที่ยวข้ามระหว่างสปป.ลาวและประเทศไทย เป็นต้น

การสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยกระดับการป้องกันกำกับ ควบคุมผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว โดยมีการบังคับใช้กฎหมายและ

กฎระเบียบอย่างเข้มงวดในพื้นที่ และส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ เพื่อให้
เกิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ความร่วมมือทางการศึกษาวิจัย โดยการร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาหน่วยงาน
หรือภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยง ภายใต้ความร่วมมือ
ของทั้งสองประเทศ

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6.2.1.1 การจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ
สปป.ลาว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยนั้นเติบโตขึ้นในทุก ๆ ปี และสร้างรายได้
จำนวนมากให้กับประเทศ และมีแนวโน้มที่จะดีขึ้นเรื่อย ๆ ต่อไปในอนาคต ดังนั้นหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนร่วมควรจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งในด้าน
โครงสร้างพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงผู้ประกอบการและผู้ประกอบการอาชีพในธุรกิจ
การท่องเที่ยว ที่ควรส่งเสริมและผลักดันให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.2.1.2 กำหนดมาตรการในการดูแล ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ
ชาวต่างชาติ มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางมายังพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว
สถานการณ์ทางการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติทยอย
หลั่งไหลกันเข้ามามากขึ้น ดังนั้น การจัดตั้งหน่วยงานหรือศูนย์ช่วยเหลือให้นักท่องเที่ยวในแต่
ละพื้นที่ของจังหวัด ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ คอยบริการและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ
จะส่งผลให้สร้างความน่าเชื่อถือและเชื่อมั่นว่าจะสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้อย่างไร้กังวล และ
เกิดความพึงพอใจสูงสุด อีกทั้งยังเป็นช่องทางในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความเข้าใจ
และทัศนคติที่ดีให้แก่นัก

6.2.1.3 สร้างแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.
ลาวยังมีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาวอีกจำนวนมากที่ยังขาดการ
บูรณะหรือพัฒนา รวมถึงขาดการประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีความ
หลากหลายในแต่ละประเภทถูกมองข้าม อีกทั้งเป็นการเสียโอกาสของนักท่องเที่ยวในการเดินทาง
มาท่องเที่ยวยังพื้นที่ฝั่งทะเลตะวันตกของประเทศไทยอีกด้วย ดังนั้นแล้ว การพัฒนาแหล่ง
ท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก สร้างช่องทางการสื่อสารและเผยแพร่ ตลอดจนการฟื้นฟูแหล่ง
ท่องเที่ยวเดิมให้มีความสวยงามยิ่งขึ้น จะช่วยส่งผลต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและจังหวัด
ได้เป็นอย่างดี

6.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงการจัดการ

6.2.2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว สร้าง
การมีส่วนร่วมของชุมชนในแต่ละจังหวัด นำเอาวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่มีเอกลักษณ์ในแต่ละ
พื้นที่ผนวกเข้ากับยุคสมัย รวมถึงการสร้างจิตสำนึกและอนุรักษ์ให้แก่ชุมชน จะช่วยให้แหล่ง
ท่องเที่ยวในพื้นที่มีคุณภาพและยั่งยืน ทั้งนี้ต้องเกิดจากการร่วมมือของทุกภาคส่วนในการสร้าง
ความเข้าใจและความรู้ที่ต้องพัฒนาไปด้วยกัน

6.2.2.2 การจัดการแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ในพื้นที่ของสปป.ลาวยังมีปัญหาในการจัดการแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้สาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่ยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ทำให้เกิดความไม่สะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยว เช่น พื้นที่จอดรถ หรือ ห้องน้ำสาธารณะ โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงที่ต้องประเมินสถานการณ์และมาตรการป้องกัน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.2.2.3 การจัดการด้านความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว การป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศให้น้อยที่สุด ทั้งนี้ การสร้างความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว จะช่วยเพิ่มความมั่นใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้ ความปลอดภัย

7. การนำผลงานไปใช้ประโยชน์

7.1 การประชุมเพื่อจัดทำร่าง“แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว”

เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2562 ณ ห้องประชุม 2 ชั้น 3 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยสำนักปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ได้ร่วมจัดประชุมเพื่อหารือข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว โดยมี นายอารัญ บุญชัย ผู้ช่วยปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นประธาน คณะวิทยากร โดย ผศ.ดร.ธนวัต ลิ้มบัพณีชัยกุล และ ผศ.ดร.ประกอบศิริ ภักดีพินิจ ได้นำเสนอผลการศึกษาจากการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศต่อการพัฒนากองท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่าง“แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว” ซึ่งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงการต่างประเทศ สามารถนำผลการศึกษาของโครงการเป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ต่อไป

ภาพบรรยากาศการประชุมเพื่อจัดทำร่าง“แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว”

7.2 การประชุมคณะกรรมการจัดทำและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ฝ่ายไทย)

เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2562 ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 2 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยสำนักปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้มีการจัดประชุมคณะกรรมการจัดทำและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ฝ่ายไทย) โดยมีนายโชติ ตราชู ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นประธานในการประชุมครั้งนี้ ซึ่งคณะวิจัยนำโดย ผศ.ดร.ธนวัต ลิ้มบัพณีชัยกุล และ ผศ.ดร.ประกอบศิริ ภักดีพินิจ ได้นำเสนอผลการศึกษาจากการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวต่อไป

ภาพบรรยากาศการประชุมคณะกรรมการจัดทำและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์เชื่อมโยงการท่องเที่ยว
ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ฝ่ายไทย)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทิศทาง ข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐและความคาดหวัง ความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทย ทั้งในระดับประเทศ และระดับภูมิภาคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว รวมถึงเพื่อศึกษาข้อคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป. ลาว และเสนอแนวทางการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนไทยกับสปป. ลาว โดยมีพื้นที่ศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับสปป.ลาว และกรุงเทพมหานคร

ในการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการเก็บข้อมูล จากการสัมภาษณ์กลุ่มภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ประเทศไทย รวมถึงการประชุมกลุ่มย่อย การประชุมเพื่อการสร้างอนาคตร่วมกัน และข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว

จากการศึกษา พบว่า แนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว โดยมีประเด็นหลักดังนี้ 1) การส่งเสริมความร่วมมือทางการตลาดระหว่างสปป.ลาวและประเทศไทย 2) การยกระดับทรัพยากรมนุษย์และการบริการ 3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว 4) การพัฒนาความร่วมมือและกรอบกฎระเบียบ นโยบาย

คำสำคัญ: การพัฒนาการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว, ผู้ถือประโยชน์ร่วม

ABTRACT

The purposes of the research entitled “A study of Thai stakeholders towards the development of cross-border tourism between Thailand and Lao PDR.” were to study directions and opinions of the government sector and expectations, need of tourism entrepreneurs in toward the development of tourism linking Thailand and Lao PDR., including the study of opinions of Thailand tourists and Lao PDR. tourists travelling in Lao PDR. between Thailand and Lao PDR. and to propose the guidelines of tourism development and management in the border area of Thailand and Lao PDR. The study area in Thailand was the provinces which were bordered in Lao PDR. and Bangkok.

In this study, data was collected from the interview groups of government and private sector and other key stakeholders involved in Thailand, including focus groups, meeting for building future together, and questionnaire from Thailand tourists and Lao PDR. tourists travelling from Thailand and The Lao People's Democratic Republic.

All the above aspects resulted in the guidelines of the development of strategic tourism linking Thailand and The Lao People's Democratic Republic. There were 4 main issues as follows: 1) Promotion of The Cooperation in Marketing between Thailand and Lao PDR. 2) Upgrading of Human Resources and Services 3) Developing of Infrastructure and Tourism facilities 4) Developing of Cooperation and The Regulatory framework and policies.

Keyword: Tourism Development, Cross-Border Tourism between Thailand and Lao PDR, Stakeholders

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย	2
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ	4
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4

บทที่ 2 การทบทวนเอกสาร และวรรณกรรม

2.1. แนวคิด ทฤษฎี และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1.1 แนวคิดการท่องเที่ยว	5
2.1.2 แนวคิดการท่องเที่ยวชายแดน	8
2.1.3 แนวคิดพฤติกรรมการท่องเที่ยว	10
2.1.4 แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว	11
2.1.5 แนวคิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคม	12
2.1.6 ความสัมพันธ์ทวิภาคีกับไทยและความตกลงที่สำคัญระหว่างไทย-สปป. ลาว	14
2.1.7 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง/สารสนเทศ (information) ที่เกี่ยวข้อง	17
2.2. กรอบแนวความคิดของงานวิจัย	26

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	27
3.2 วิธีการเก็บข้อมูล การสุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูล	29
3.3 ช่วงระยะเวลาขั้นตอนการดำเนินโครงการวิจัย และผลที่คาดว่าจะได้รับ	32

บทที่ 4 ผลการศึกษา

4.1 ทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยทั้งในระดับประเทศ และระดับภูมิภาคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว	38
4.2 ความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทย ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว	52
4.3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศไทยและสปป.ลาว	58
4.4 แนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษา	72
5.2 ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม นักท่องเที่ยว	ก-1
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	ข-1
ภาคผนวก ค ภาพการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดประชุมกลุ่มย่อย	ค-1

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 ความตกลงและบันทึกความเข้าใจที่เกี่ยวข้องระหว่างประเทศไทยและ สปป. ลาว	14
ตารางที่ 3-1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก	30
ตารางที่ 3-2 สรุปวิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	32
ตารางที่ 3-3 ช่วงระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินโครงการวิจัย	33
ตารางที่ 4-1 การจัดอันดับประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามากที่สุด 10 อันดับแรก ของโลก	36
ตารางที่ 4-2 การจัดอันดับประเทศที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงสุด 10 อันดับแรกของโลก	36
ตารางที่ 4-3 จำนวนนักท่องเที่ยวเข้าของประเทศไทย จำแนกตามประเทศ	37
ตารางที่ 4-4 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	59
ตารางที่ 4-5 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	59
ตารางที่ 4-6 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ สมรส	60
ตารางที่ 4-7 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับ การศึกษา	60
ตารางที่ 4-8 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	61
ตารางที่ 4-9 พฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกจำนวนผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	61
ตารางที่ 4-10 พฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	62
ตารางที่ 4-11 พฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาการเดินทาง	62
ตารางที่ 4-12 พฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวิธีการท่องเที่ยว	63
ตารางที่ 4-13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความพึงพอใจต่อ องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวในประเทศไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม	63
ตารางที่ 4-14 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับปัญหาและอุปสรรคใน การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ของผู้ตอบแบบสอบถาม	64
ตารางที่ 4-15 ประเด็นหลัก/ประเด็นย่อยของแนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว	68

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1-1 แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่วิจัย	3
ภาพที่ 2-1 กรอบแนวคิดของงานวิจัย	26
ภาพที่ 4-1 สัดส่วนรายได้ทางตรง ทางอ้อม และตัวทวีคูณทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย และสัดส่วนของมูลค่าทาง เศรษฐกิจทางตรง ทางอ้อม และตัวทวีคูณทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจาก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของราชอาณาจักรไทยต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวล รวมภายในประเทศ	35
ภาพที่ 4-2 การจ้างงานในประเทศไทยที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และ สัดส่วนการจ้างงานในประเทศไทยที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กับจำนวนการจ้างงานทั้งประเทศ	35

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสิบของประเทศสมาชิกของอาเซียน อันประกอบไปด้วยประเทศบรูไน ดารุซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และไทย ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งของประเทศไทยที่อยู่ศูนย์กลางกลุ่มประเทศอาเซียน (ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ, 2556, น. 7) ทำให้ประเทศไทยเป็นเหมือนไข่มุกที่อยู่ตรงกลางของประเทศอื่น จึงเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยเป็นจุดเชื่อมต่อของหลายเส้นทางท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะประเทศที่มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศไทย คือ เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย ซึ่งการรวมตัวครั้งสำคัญนี้นับเป็นจุดที่สำคัญและเร่งด่วนที่ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมของฐานทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางด้านมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศในการเข้าสู่สังคมของโลกและภูมิภาคของประเทศที่ไร้พรมแดนทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปี 2558

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555 – 2559 ได้กำหนดให้การพัฒนาพื้นที่ต่างๆ บริเวณชายแดนเพื่อการเชื่อมโยงกับเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหนึ่งในแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยวในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, น. 85-95)

โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนไทยลาวที่มีเขตการเชื่อมโยงในหลายจังหวัดอันประกอบด้วย ได้แก่ พื้นที่ภาคเหนือได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน จังหวัดอุดรธานี จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี และในแต่ละจังหวัดจะมีทั้งส่วนของจุดผ่อนปรน หรือด่านชายแดนในการเชื่อมโยงของประเทศไทยและสปป.ลาว ซึ่งก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปยังประเทศอื่นๆ อาทิ เวียดนาม จีน กัมพูชา เป็นต้น ล้วนก่อให้เกิดการค้าการลงทุนของทั้งสองประเทศ ทั้งนี้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงมีส่วนสำคัญอย่างมากในการผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันแต่ละประเทศยังไม่มีนโยบายที่มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือแต่ละพื้นที่จะมีรูปแบบการดำเนินการที่แตกต่างกันและอาจจะไม่เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในครั้งนี้จะเป็นจุดเชื่อมโยงแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและหนึ่งในตัวสำคัญในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในครั้งนี้คือการศึกษากฎกติกาของนักท่องเที่ยว และภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในชายแดนประเทศไทยและสปป.ลาว

การท่องเที่ยวเชื่อมโยงเป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จในก้าวต่อไปของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ที่ควรได้รับการศึกษาพัฒนา เนื่องจากผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวนั้นไม่ได้ตกเป็นของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว แต่ละประเทศจะต้องได้รับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็น

ธรรม (Win-Win Strategy) ทั้งทางด้านเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดการลงทุน การค้าขาย และสังคมที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน (ทวีป ศิริรัศมี, 2552: น. 4-5) โดยการดำเนินการทั้งหมดนี้เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยทั้งในส่วนกลางและระดับภูมิภาคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป. ลาว

1.2.2 เพื่อศึกษาความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป. ลาว

1.2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว

1.2.4 ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว ให้สอดคล้องกับผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตพื้นที่

ในการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว มีขอบเขตพื้นที่ ดังนี้

1) กรุงเทพมหานคร

เป็นพื้นที่ที่ตั้งหน่วยงานส่วนกลางทั้งภาครัฐในประเทศไทยซึ่งมีบทบาทในการกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ

2) จังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศลาว

จำนวนทั้งสิ้น 12 จังหวัด ประกอบด้วย พื้นที่ภาคเหนือได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 1-1 แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่วิจัย

1.3.2 ขอบเขตเนื้อหา

1) ทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว

2) ข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว

1.3.3 ขอบเขตประชากร

1) หน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย หน่วยงานส่วนกลาง อาทิ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียงจันทน์ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานประจำจังหวัด สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาประจำจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นต้น

2) หน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทย อาทิ สมาคมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวภายในประเทศ (สทท.) ผู้ประกอบการนำเที่ยว สมาคมด้านการท่องเที่ยว หอการค้าประจำแขวง สมาคมอุตสาหกรรมประจำแขวง เป็นต้น

3) นักท่องเที่ยวไทยและลาวในพื้นที่ศึกษา

1.3.4 ขอบเขตด้านเวลา: 1 ปี

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ประเทศไทยและสปป. ลาว มีแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน

1.4.2 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำข้อมูลไปการกำหนดนโยบายและแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย และสปป. ลาว ในแต่ละภูมิภาค

1.4.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล อาทิ ภาคชุมชน หน่วยงานราชการและเอกชน เป็นต้น สามารถเสนอความคิดเห็น และกำหนดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว ผ่านทางกระบวนการทำวิจัย ซึ่งนำไปสู่การนำไปใช้ในองค์กรต่อไปได้

1.4.4 ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องได้แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว สามารถนำข้อมูลไปต่อยอดเพื่อการพัฒนาองค์กรของตนเอง เช่น เส้นทางการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวและการตลาด และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว เป็นต้น

1.4.5 ชุมชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว ได้ผลประโยชน์จากแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว อาทิ การส่งเสริมการท่องเที่ยว การบริหารจัดการ การการท่องเที่ยว การกำหนดทิศทางการท่องเที่ยว เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย หมายถึง หน่วยงานภาครัฐทั้งจากส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน ผู้ประกอบธุรกิจทางการท่องเที่ยวในประเทศไทย และนักท่องเที่ยวไทยและลาว ที่มีส่วนได้เสียต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

บทที่ 2

การทบทวนเอกสาร และวรรณกรรม

2.1 แนวคิดทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว มีแนวคิดทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1.1 แนวคิดการท่องเที่ยว
- 2.1.2 แนวคิดการท่องเที่ยวชายแดน
- 2.1.3 แนวคิดพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว
- 2.1.4 แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว
- 2.1.5 แนวคิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคม
- 2.1.6 ความสัมพันธ์ทวิภาคีกับไทยและความตกลงที่สำคัญระหว่างไทย-สปป. ลาว
- 2.1.7 การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (information) ที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดการท่องเที่ยว**ความหมายการท่องเที่ยว**

Davidson (1995) การเดินทางออกจากบ้านพักเป็นการชั่วคราวระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อไป เยี่ยมญาติมิตร หรือ วัตถุประสงค์อื่น ได้แก่ การพักผ่อน การเล่นกีฬา และชมกีฬา ประชุม สัมมนา เป็นต้น

McIntosh & Goeldner (1989) การท่องเที่ยวเป็นผลรวมของปรากฏการณ์ต่าง ๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจ และบริการต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ กิจกรรม หรือ การสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว หรือ ผู้มาเยือน

Holloway (1983) อธิบายว่าการท่องเที่ยว หมายถึง การที่คนเดินทางออกจากที่พัก ณ ที่ทำงานไปยังสถานที่อื่น ๆ ในระยะเวลาอันสั้น และคนเหล่านั้นจะทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างพักอาศัยชั่วคราวในสถานที่ที่ท่องเที่ยววัตถุประสงค์ในการเดินทางต้องการไปเยี่ยมญาติมิตร หรือ ท่องเที่ยว

Goeldner & Ritchie (2006) ให้ความหมายการท่องเที่ยวว่าเป็นการเดินทางจากที่อยู่ อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เดินทางด้วยความสมัครใจ และมีวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่ การเดินทางเพื่อการประกอบอาชีพ หรือ การเดินทางเพื่อแสวงหารายได้

ณัฐพัชร มณีโรจน์ (2558) อธิบายว่าการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางออกจากที่อยู่ อาศัยปกติไปยังที่อื่น ๆ เป็นการไปเยือนแบบการชั่วคราว และไม่ใช่ว่าเพื่อการประกอบอาชีพหารายได้ ในการเดินทางท่องเที่ยวนั้นผู้เดินทางต้องเดินทางด้วยความสมัครใจ มีวัตถุประสงค์ เพื่อการพักผ่อน คลายความเครียดจากภารกิจงาน และ/หรือ เป็นแสวงหาความรู้จากแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพื่อให้ เกิดการเรียนรู้ ทัศนคติ จำนวนสมาชิก หรือ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

อาณัติ จักรแก้ว (2545) อธิบายว่าการท่องเที่ยว หมายถึง การที่คนเดินทางไปยังสถานที่ ต่าง ๆ และระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาที่มีกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้น การไปเที่ยวชม

สถานที่ที่สวยงาม หรือ ทัศนียภาพแปลก ๆ หรือ เติมน้ำของต่าง ๆ เป็นต้น โดยการเดินทางท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ได้แก่ ระยะเวลาในการท่องเที่ยว ประเภท

ไพฑูรย์ พงศบุตร และวิลาสวงศ์ พงศบุตร (2542) อธิบายความหมายของการท่องเที่ยวว่าหมายถึงการเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็นการไปเยือนชั่วคราวโดยไม่ใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพหารายได้

นิศา ชัชกุล (2554) อธิบายว่า เป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปลายทางต้องประกอบไปด้วยปัจจัยสามประการเป็นอย่างน้อย ได้แก่ การเดินทาง การพักค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน

จากการศึกษาศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่พักอาศัยประจำไปยังจุดหมายหนึ่งเป็นการชั่วคราว โดยการเดินทางไปนั้นจะต้องเป็นการเดินทางด้วยความสนใจ และมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการประกอบอาชีพหรือแสวงหารายได้ ทั้งนี้ในการเดินทางไปยังจุดหมายนั้น จะต้องมีการทำกิจกรรมใดๆเพื่อการบรรเทาความเครียด หรือเพิ่มพูนประสบการณ์ต่างๆให้แก่ผู้เดินทาง

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

Dickman (1996) ได้อธิบายองค์ประกอบของการท่องเที่ยวว่าการท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะได้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ หรือ ที่เรียกกันว่า 5As มีดังนี้

1. ความดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ หรือมีลักษณะชวนตา ชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว อันมีสาเหตุมาจากมีความงามตามธรรมชาติ ได้แก่ ชายหาดขาว แนวปะการังที่มีสีสันทสวยงาม รวมทั้งปลาชนิดต่าง ๆ ป่าที่มีพันธุ์ไม้นานาชาติ หรือ ความงดงามที่มนุษย์สร้างขึ้น

2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) หมายถึง การที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก และใกล้ชิด ถึงแม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเที่ยวชม หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการจัดสร้างการคมนาคมที่สะดวกสบาย

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง สิ่งนี้นักท่องเที่ยวต้องการได้รับ คือ ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว

4. ที่พัก (Accommodation) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการคือที่พักแรม เนื่องจากในการเดินทางไปท่องเที่ยวที่บางครั้งอาจมีการนอนพักค้างภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวควรมีการจัดบริการ ที่พักแรมภายในแหล่งท่องเที่ยวด้วย

5. กิจกรรม (Activity) หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) อธิบายองค์ประกอบของการท่องเที่ยว มี 3 องค์ประกอบ มีดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ เป็นองค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ รวมถึงภาพลักษณ์ และราคา หรือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว

2. เส้นทางขนส่ง และการเข้าถึง เป็นเส้นทาง หรือ เครือข่ายคมนาคม การขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ตลอดจนการเข้าถึง การติดต่อ เชื่อมโยงกันระหว่างทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งกับทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน รวมถึงการมีที่จอดรถ สถานีรถไฟ ท่าเรือ หรือ ท่าอากาศยานเพื่ออำนวยความสะดวกให้ธุรกิจขนส่งสามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวยังทรัพยากรท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก และปลอดภัย

3. สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นสิ่งที่ผู้จัดการท่องเที่ยว หรือ ผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยวได้จัดเตรียมไว้บริการให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย และความประทับใจส่งผลให้นักท่องเที่ยวอยากใช้เวลาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ยาวนานเพิ่มขึ้น โดยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว หมายถึง ทุกสิ่งที่รองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อให้ระหว่างการเดินทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบาย และปลอดภัย

ต่อมาในปี 2555 บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2555) ได้อธิบายเพิ่มว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยว มี 4 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยว การตลาดท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

นาคยา ธนพลเกียรติ (2547) อธิบายองค์ประกอบการท่องเที่ยว ว่ามีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ มีดังนี้

1. ทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นปัจจัยดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่ กิจกรรม และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว จำแนกเป็น 3 ลักษณะ มีดังนี้

1.1 แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ชายหาด และถ้ำ เป็นต้น

1.2 แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ได้แก่ โบราณสถาน ศาสนสถาน เทวสถาน และพิพิธภัณฑสถาน โบราณคดี เป็นต้น

1.3 แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรม ได้แก่ งานประเพณี วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน และการประกอบอาชีพ เป็นต้น

เศกสรรค์ ยงวนิชย์ และคณะ (2550) อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว หรือ แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ก่อให้เกิดการเดินทาง หรือ การท่องเที่ยว เพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และเพิ่มพูนความรู้ตลอดจนทัศนคติที่กว้างขวางในมุมมองอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทรัพยากรท่องเที่ยวเปรียบเป็นสินค้า และเป็นสินค้าที่สามารถดึงดูดลูกค้า หรือ นักท่องเที่ยวให้เดินทางมาซื้อถึงตั้งของสินค้าได้ โดยทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถจำแนกได้ตามลักษณะความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็น 3 ประการ ได้แก่ 1) ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง สภาพทางกายภาพของธรรมชาติที่มีความสวยงาม หรือ น่าสนใจต่อการเดินทางไปชมแหล่งท่องเที่ยว 2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน และศาสนา หมายถึง สิ่งที่มี

คุณค่าที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาตามวัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นเป็นมรดกทางอดีต และที่ได้สร้างขึ้นในปัจจุบันซึ่งมักจะมีลักษณะเป็นวัตถุ พื้นที่ หรือ สิ่งก่อสร้างแต่มีผลดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ได้แก่ อนุสรณ์สถาน เมืองโบราณ ปราสาทหิน พระราชวัง อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ แหล่งโบราณคดีต่าง ๆ เป็นต้น 3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม หมายถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม และการประพฤติปฏิบัติที่ยึดถือสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

2. การบริการ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และการให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว บริการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร และป้ายแสดงสัญลักษณ์ และการสื่อความหมาย เป็นต้น

3. การตลาดเพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ตามหลักการตลาด

4. การบริหาร เป็นกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ องค์กร และบุคคลที่บริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว การบริการท่องเที่ยว และการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวให้เกิดความน่าสนใจ และดึงดูดให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวขึ้นในพื้นที่

จากการศึกษาศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่จะทำการท่องเที่ยวประสบผลสำเร็จได้จะต้องประกอบด้วย

1. สิ่งดึงดูดใจ หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีความสามารถในการกระตุ้นความสนใจให้คนต้องการเดินทางมาพื้นที่นั้นโดยสามารถเป็นทั้งในลักษณะสิ่งที่จับต้องได้ หรือสิ่งที่จับต้องไม่ได้

2. สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆอาทิ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ป้ายสัญลักษณ์ ศูนย์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานรักษาความปลอดภัย

3.ความสามารถในการเข้าถึง หมายถึง ความสามารถและความสะดวกสบายในการเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยว หากแหล่งท่องเที่ยวปราศจากความสามารถในการเดินทางไปถึง หรือขาดความสะดวกสบายในการเดินทางย่อมทำให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจในการท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวน้อยลงหรือไม่ได้รับความสนใจ

4.การตลาดเพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักและมีความน่าสนใจ

5.กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการท่องเที่ยว

2.1.2 แนวคิดการท่องเที่ยวชายแดน

กองเขตแดน กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย (2548) ได้สรุปเกี่ยวกับ ชายแดน หรือเขตแดนว่า เป็นบริเวณที่รัฐสามารถใช้อำนาจอธิปไตยตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศได้ ในปัจจุบันการแบ่งเขตแดนนิยมใช้ภูมิประเทศที่เห็นเด่นชัดหรือภูมิประเทศที่เป็นอุปสรรคธรรมชาติเป็นเส้นแบ่งเขตแดน โดยเฉพาะภูเขาและแม่น้ำ ซึ่งหลักการที่ใช้ในการแบ่งเขตด้วยภูเขา จะนิยมใช้“สันปันน้ำ

(watershed)” คือแนวสันเขาที่แบ่งให้น้ำไหลลาดลงเขาทั้ง 2 ฝากของแนวเขา โดยมีทิศทางการไหลของน้ำเป็นตัวกำหนดความยุติธรรม ขณะเดียวกันในกรณีใช้แม่น้ำเป็นเส้นแบ่งเขตแดนจะนิยมใช้ร่องน้ำลึก (thalweg) คือจุดกลางที่ลึกที่สุดของร่องน้ำ เป็นจุดแบ่งเขตแดน

สมพงษ์ ชูมาก (2533) ได้กล่าวถึงการกำหนดเส้นเขตแดนว่า หากไม่มีสัญญาหรือข้อตกลงเกี่ยวกับเขตแดนร่วมกัน จะนิยมถือสันปันน้ำของภูเขา หรือเส้นกึ่งกลางร่องน้ำลึกของแม่น้ำที่ใช้เรือเดินได้ หรือใช้เส้นกึ่งกลางลำแม่น้ำในกรณีที่ใช้เรือเดินไม่ได้ ส่วนบริเวณที่ราบจะอาศัยเส้นตรงกลางที่ลากเชื่อมระหว่างจุดต่างๆโดยมีเครื่องหมายเช่น หลักหิน หรือสิ่งถาวรอื่นในภูมิประเทศนั้นเป็นเครื่องกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว อันเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ

Prescott J. R. V. (1987) ได้กล่าวถึงชายแดนว่าเป็นสิ่งที่มีหน้าที่เพียงอย่างเดียวคือการกำหนดขอบเขตพื้นที่การใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ

Alon Gelbman (2008) ได้สรุปข้อคิดเห็นเกี่ยวกับชายแดนว่าชายแดนเป็นสิ่งกั้นขวางทั้งในระดับเชิงกายภาพ และเชิงจิตสำนึกของระหว่าง 2 ประเทศที่มีพื้นที่ติดกันโดยรัฐเป็นผู้กำหนดทั้งนี้การกำหนดดังกล่าวเป็นไปเพื่อการกำหนดขอบเขตอำนาจอธิปไตย และการบังคับใช้กฎหมายของรัฐรวมถึงเพื่อควบคุมการเคลื่อนย้ายของมนุษย์ สินค้า และบริการระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ยังได้มีการแสดงทัศนะต่อความเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวและชายแดนว่า พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวในหลากหลายแบบ กล่าวคือในเวลาเดียวกันพื้นที่ชายแดนสามารถเป็นได้ทั้งอุปสรรค และแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยว รวมถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นที่ชายแดน และนโยบายของรัฐที่มีต่อการบริหารจัดการเขตแดนของ 2 ฝั่งประเทศ

Dallen J. Timothy (2001) ได้กล่าวถึงลักษณะนักท่องเที่ยวชายแดนว่า การท่องเที่ยวชายแดนสามารถเกิดขึ้นได้ในกลุ่มนักท่องเที่ยว 2 ลักษณะคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในพื้นที่ชายแดนซึ่งอาจเกิดจากลักษณะทางกายภาพทั้งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และเกิดขึ้นโดยมนุษย์เป็นผู้สร้างอาทิ ภูเขา แม่น้ำ ไร่ กำแพงที่เป็นจุดแบ่งพรมแดน รวมไปถึงป้าย หรือสัญลักษณ์ต่างๆเป็นต้น กิจกรรมอาทิ การค้าขาย การพนัน เป็นต้น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่าง 2 ชาตินั้นที่อีกกลุ่มนักท่องเที่ยวจะเป็นกลุ่มที่มีสายสัมพันธ์กับผู้อาศัยในบริเวณชายแดน

Matznetter J. (1979) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวข้ามชายแดนว่าปัจจัยระยะห่างในการเดินทางข้ามแดนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวข้ามชายแดน โดยความหมายของระยะห่างหมายถึง ระยะทางจากพื้นที่ท่องเที่ยวชายแดนถึงชายแดน และระยะเวลาในการเดินทางผนวกกับระยะเวลาที่ต้องใช้ในการดำเนินการข้ามชายแดนในบริเวณด่านชายแดน ทั้งนี้ มีการจำแนกพื้นที่ท่องเที่ยวชายแดน 3 ลักษณะโดยพิจารณาจากปัจจัยตำแหน่งที่ตั้งอันมีผลต่อระดับความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวและการพัฒนา ดังนี้

1. พื้นที่ท่องเที่ยวชายแดนอยู่ในตำแหน่งที่ห่างกับเส้นเขตแดนในพื้นที่ของทั้ง 2 ประเทศ ในกรณีดังกล่าวพื้นที่จะได้รับผลกระทบจากปัจจัยระยะห่างจากเขตแดนมากที่สุดซึ่งมีผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว

2. พื้นที่ท่องเที่ยวชายแดนอยู่ติดกับเส้นเขตแดนของประเทศหนึ่ง ในขณะที่อีกฝั่งของประเทศหนึ่ง มีพื้นที่ท่องเที่ยวชายแดนอยู่ห่างจากเส้นเขตแดนหรือไม่มีพื้นที่ท่องเที่ยว ในกรณี

ดังกล่าวจะทำให้พื้นที่ท่องเที่ยวชายแดนที่อยู่ติดกับเส้นชายแดนได้รับความสนใจในกลุ่มนักท่องเที่ยว อันนำไปสู่การพัฒนาเพียงพาดังเดียว หากมีการอำนวยความสะดวกในประเด็นกระบวนการการเดินทางข้ามแดนให้มีความสะดวกรวดเร็วจะทำให้เกิดการพัฒนาศูนย์ที่ติดชายแดนอีกฝั่งอันสามารถสร้างแรงจูงใจในกลุ่มนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นได้

3. พื้นที่ท่องเที่ยวชายแดนตั้งอยู่ติดหรือบนเส้นเขตแดนระหว่าง 2 ประเทศ ในกรณีดังกล่าวเนื่องด้วยพื้นที่ท่องเที่ยวมีความใกล้ชิดกันสูงจึงมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวมาก ทั้งนี้ปัจจัยที่พิจารณาคือระดับการเปิดชายแดนของทั้ง 2 ประเทศซึ่งจะมีผลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาเอกสารผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวชายแดนคือ การท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่อยู่ติดกันระหว่าง 2 ประเทศ โดยการเดินทางท่องเที่ยวนั้นสามารถเป็นได้ทั้งการท่องเที่ยวข้ามชายแดน หรือเป็นการท่องเที่ยวในเฉพาะบริเวณพื้นที่ชายแดนฝั่งใดฝั่งหนึ่ง

2.1.3 แนวคิดพฤติกรรมการท่องเที่ยว

Schiffman, Kanuk, & Lazar (2007) ให้ความหมายของคำว่าพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นการแสดงออกของผู้บริโภคในลักษณะของการค้นหา การซื้อ การใช้ การประเมิน และการทิ้งผลิตภัณฑ์ และการบริการที่ผู้บริโภคคาดหวังว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้

McDaniel et al. (2007) อธิบายความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นกระบวนการที่ผู้บริโภคที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจซื้อ การใช้ และการจัดการหลังการใช้ผลิตภัณฑ์ และการบริการ และยังครอบคลุมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ และการใช้ผลิตภัณฑ์ และบริการ

เศกสรรค์ ยงวิชัย และคณะ (2550) อธิบายถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำหรือ สิ่งที่นักท่องเที่ยวแสดงออกมาทางร่างกาย ความคิด และความรู้สึก เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางการท่องเที่ยว ได้แก่ จำนวนวันพำนักรถของนักท่องเที่ยว เพื่อนร่วมทางเดินทาง รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยพฤติกรรมนักท่องเที่ยวถูกกำหนดจากสิ่งกระตุ้น ความปรารถนา ความต้องการ และความคาดหวังของบุคคลต่าง ๆ ในสิ่งที่มีพฤติกรรมต่อนักท่องเที่ยว มีดังนี้

1. สิ่งกระตุ้นในการเดินทาง ได้แก่ สิ่งต่าง ๆ ที่กระตุ้นความต้องการของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น การแนะนำจากบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัทนำเที่ยว หน่วยงานรัฐบาล เป็นต้น

2. ข้อกำหนดของบุคคลในสังคม เป็นลักษณะของข้อบังคับในการตั้งวัตถุประสงค์ของการเดินทางของนักท่องเที่ยวในรูปแบบที่แตกต่างกัน

3. การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบภายนอก กำหนดความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวในการให้บริการของผู้ประกอบการ ภาพพจน์ของแหล่งท่องเที่ยว ประสบการณ์ที่ผ่านมาของแหล่งท่องเที่ยว ข้อจำกัดด้านราคา และเวลา เป็นต้น

McIntosh & Goeldner (1980) ระบุว่าพฤติกรรมในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเกิดจากการกระตุ้น 4 ด้าน ได้แก่

1. กายภาพ (Physical Motivators) เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเพื่อผ่อนคลายทางกายภาพ หรือ เพื่อร่างกาย การทำกิจกรรมทางกีฬา การได้ไปตากอากาศชายทะเล เป็นต้น

2. วัฒนธรรม (Cultural Motivators) เป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเดินทางเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนต่าง ๆ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Motivators) เป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเดินทางเพื่อไปเยี่ยมญาติ หรือ เพื่อพบปะกับบุคคลต่าง ๆ

4. ด้านฐานะ และชื่อเสียง (Status and Prestige Motivators) เป็นตัวกระตุ้นที่ต้องการยกฐานะของตนเองให้สูงขึ้น เพื่อเกียรติยศ และชื่อเสียง ได้แก่ การเดินทางไปต่างประเทศ ไปประชุมสัมมนา หรือ ศึกษาดูงานต่างประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความเป็นคนมีเกียรติ และมีความสำเร็จในการปฏิบัติงานของตน

จากการศึกษาศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การแสดงออกของนักท่องเที่ยวแต่ละบุคคลเป็นการแสดงออกทางร่างกาย ความคิด และความรู้สึก เพื่อตอบสนองความต้องการการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สินค้า และบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมทั้งกระบวนการในการตัดสินใจที่มีต่อการแสดงออกของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย จำนวนวันที่พำนักร่วมเดินทาง รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว สิ่งกระตุ้นการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ความต้องการ ความคาดหวังต่อการเดินทางท่องเที่ยว

2.1.4 แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว

ศิริจรรยา ประพุดกิจ (2553) อธิบายศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง รวมถึงความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้นมีเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) อธิบายความหมายของศักยภาพว่าเป็นความพร้อมในด้านคุณลักษณะ หรือ คุณสมบัติของแหล่งท่องเที่ยว หรือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวแก่ผู้มาเยือน โดยศักยภาพของการท่องเที่ยวจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเภทของแหล่งท่องเที่ยว หรือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว มีดังนี้

1. ความน่าดึงดูดใจของสถานที่ หมายถึงแหล่งหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ มีลักษณะเฉพาะตัวที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น หรือ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

2. ความสะดวกในการเข้าถึง หมายถึงแหล่ง หรือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว เดินทางเข้าถึง และเยี่ยมชม นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก และปลอดภัย

3. ความประทับใจ หมายถึงแหล่ง หรือ ทรัพยากรก่อให้เกิดความสุขใจ สนุกสนาน ความซาบซึ้งในการเที่ยวชม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว และเป็นไปตามที่นักท่องเที่ยวคาดหวังไว้ นอกจากแหล่งท่องเที่ยวแล้วยังรวมถึงทรัพยากรบุคคลที่มีความเป็นมิตร มีความสามารถในการสื่อสาร มีความเอื้ออาทร เป็นต้น

4. องค์ประกอบของการบริการ หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวควรจัดการบริการด้านต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวก และดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา

ท่องเที่ยว โดยเน้นการบริการด้านการตลาด เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ศึกษาวิจัยด้วยความต้องการของนักท่องเที่ยว การกำหนดการบริการที่เหมาะสม และการส่งเสริมความร่วมมือด้านการตลาดเป็นพันธมิตรในกลุ่มอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น และการประสานความร่วมมือด้านการพัฒนา และการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว

จากการศึกษาศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าศักยภาพการท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถ หรือ ความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ ประกอบด้วย ด้านคุณภาพการบริการ โครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศ การขนส่ง ราคา ทรัพยากรมนุษย์เพื่อการบริการ ความปลอดภัย และระบบรักษาความปลอดภัย ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม การส่งเสริม และสนับสนุนการท่องเที่ยว

2.1.5 แนวคิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคม

ประสิทธิ์ คงยั้งศิริ (2554, หน้า 335) ได้คำนิยามของผลกระทบ หมายถึง ผลของกิจกรรมที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมเนื่องจากการกระทำของมนุษย์ โดยแบ่งตามประเภทของผลกระทบ เช่น ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางสังคม ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น แบ่งตามขนาดของผลกระทบ โดยจะแบ่งตามขนาดของผลกระทบตั้งแต่ขนาดเล็ก จนถึงผลกระทบขนาดใหญ่ และแบ่งตามระยะเวลา โดยจะแบ่งตามระยะเวลาดังแต่ระยะสั้นจนถึงระยะยาว โดยความหมายนี้ได้สอดคล้องกับความหมายของ เสถียร เหลืองอร่าม (2527, หน้า 1) ซึ่งได้ให้ความหมายของผลกระทบเป็นผลประโยชน์ หรือ ผลเสียที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

อนันต์ เกตุวงศ์ (2532, หน้า 26) ได้ให้ความหมายของผลกระทบโดยพิจารณาจากกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบไว้ คือ ผลที่เกิดจากการกระทำในระดับปฐม (Primary Effects) ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในทางบวกและทางลบแต่กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มที่ไม่ใช่เป้าหมาย โดยผลกระทบดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในปัจจุบันหรือในอนาคต ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นมักจะเป็นผลของการกระทำนั้นๆ

White & Bryant (1982, pp. 137-140) ได้ให้ความหมายของผลกระทบว่าเป็นผลจากการดำเนินกิจกรรมในสถานการณ์จริงทั้งค่าใช้จ่ายทางตรง ทางอ้อม ทรัพยากร และค่าเสียโอกาส ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

Dye (1983) ได้ให้ความหมายของผลกระทบไว้ตามประเภทของผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยผลกระทบ หมายถึง ผลที่เกิดจากการกระทำอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน ทั้งนี้ Dye ได้แบ่งประเภทของผลกระทบโดยแยกตามประเภท มีดังนี้

1. ผลกระทบในแง่เนื้อหาเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านสังคม ผลกระทบด้านการเมือง เป็นต้น

2. ผลกระทบในแง่ของความเป็นจริงที่เกิดขึ้น โดยผลกระทบประเภทนี้สามารถแบ่งออกเป็นผลกระทบเชิงภาวะวิสัย (Objective Impact) ซึ่งเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยไม่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของคน และผลกระทบเชิงอัตวิสัย (Subjective Impact) เป็นผลกระทบที่เกิดจากความรู้สึกของคนที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ

3. ผลกระทบที่วัดจากทิศทางของผลกระทบ โดยผลกระทบประเภทนี้จะแบ่งออกเป็น ผลกระทบทางตรง และผลกระทบทางอ้อม

4. ผลกระทบที่วัดจากคุณค่าของผลกระทบ โดยผลกระทบประเภทนี้สามารถแบ่งได้เป็น ผลกระทบทางบวก และผลกระทบทางลบ

จากการศึกษาศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคม หมายถึง ผลของกิจกรรมในพื้นที่สังคมหนึ่งอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อคนชุมชนหรือสังคมในพื้นที่หนึ่งทางในมิติเศรษฐกิจ และสังคม โดยผลกระทบดังกล่าวสามารถเป็นได้ทั้งในเชิงบวกวิสัย และเชิงอัตวิสัย

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ได้อธิบายถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว หมายถึง ผลกระทบต่อบุคคลที่เกิดจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ทั้งในทางบวก และทางลบ จำแนกเป็นผลกระทบในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ เป็นผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของชุมชนอันเนื่องมาจากการปรับตัวเพื่อรองรับต่อการท่องเที่ยว ได้แก่ การปรับเปลี่ยนจากชุมชนการเกษตรไปเป็นชุมชนที่ผลิตอุตสาหกรรมบริการเพื่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้ผลกระทบทางบวกที่เกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจของชุมชนได้แก่ การสร้างงานสร้างอาชีพแก่ชุมชน ก่อให้เกิดรายได้ภายในชุมชน สร้างการกระจายรายได้สู่ภูมิภาค เพิ่มรายได้ต่อหัวของชุมชน เป็นต้น ส่วนผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจของชุมชน ได้แก่ ปัญหารายได้ที่เกิดขึ้นเฉพาะฤดูกาลท่องเที่ยวปัญหาการถ่ายเทแรงงานจากชุมชนอื่นเข้ามาในพื้นที่ปัญหาด้านราคาสินค้า และค่าครองชีพที่สูงขึ้น และปัญหาการขัดแย้งด้านผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น

2. ผลกระทบทางด้านสังคม เป็นผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว เป็นผลกระทบทางบวกทางสังคมที่เกิดขึ้นต่อชุมชน ได้แก่ ก่อให้เกิดความเจริญแก่ชุมชนอันเนื่องมาจากการลงทุนในพื้นที่ช่วยให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอันเนื่องมากรายได้ที่เพิ่มขึ้น สร้างความเข้มแข็งของชุมชน ช่วยป้องกันการย้ายถิ่นฐานของคนในชุมชน การท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้คนในพื้นที่ต้องการการศึกษาที่มากขึ้นเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ช่วยสร้างความปลอดภัยในชุมชน ช่วยสร้างการรับรู้ถึงคุณค่าวัฒนธรรมของชุมชน ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจของคนในชุมชน เป็นต้น ส่วนผลกระทบทางลบทางสังคมที่เกิดขึ้นต่อชุมชน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนจากเรียบง่ายไปสู่สังคมที่ฟุ้งเฟ้อ ปัญหาประชากรแฝง ปัญหาขยะที่เพิ่มขึ้น และปัญหาด้านการทำลายศิลปวัตถุ เป็นต้น

3. ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เป็นผลกระทบที่เกิดจากการการเข้ามาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นผลกระทบทางบวกของสิ่งแวดล้อมที่เกิดการท่องเที่ยว ได้แก่ กระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน ก่อให้เกิดการร่วมมือกับพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เป็นต้น ส่วนผลกระทบทางลบของสิ่งแวดล้อมที่เกิดการท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ปัญหามลพิษทางเสียง การทำลายทัศนียภาพของชุมชนโดยสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ และปัญหาความไม่เพียงพอของสาธารณูปโภค เป็นต้น

จากการศึกษาศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว หมายถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอันมีผลต่อคน ชุมชน หรือสังคมในพื้นที่หนึ่งทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยสามารถพิจารณาแยกเป็นมิติสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

2.1.6 ความสัมพันธ์ทวิภาคีกับไทยและความตกลงที่สำคัญระหว่างไทย-สปป. ลาว ความสัมพันธ์ทั่วไป

ความสัมพันธ์ไทย-ลาว ในปัจจุบันดำเนินไปอย่างราบรื่นใกล้ชิดบนพื้นฐานของการเคารพซึ่งกันและกันและผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีปัจจัยเกื้อกูล ได้แก่ ความใกล้ชิดทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะพระราชวงศ์ไทยมีบทบาทสำคัญยิ่งในการเสริมสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมในหมู่ประชาชนไทย-ลาว เป็นผลให้ทั้งสองฝ่ายสามารถใช้กลไกความร่วมมือด้านต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นทั้งในกรอบทวิภาคี และพหุภาคี ผลักดันความร่วมมือให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาและหาทางออกร่วมกันได้อย่างสันติ

กรอบความร่วมมือ

กลไกความร่วมมือทวิภาคีระหว่างประเทศไทยกับสปป. ลาว ที่สำคัญ ได้แก่

คณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือ (Joint Commission on Cooperation : JC) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานร่วม เป็นกลไกกำกับดูแลความร่วมมือระหว่างไทยกับ สปป.ลาว ในภาพรวมในทุกมิติ

กลไกทวิภาคีด้านการเมืองและความมั่นคง ได้แก่ คณะกรรมการร่วมการรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนทั่วไป (General Border Committee: GBC) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นประธานร่วม การประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย-ลาว มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานร่วม

กรอบอื่นๆ เฉพาะเรื่อง อาทิ คณะกรรมการเขตแดนร่วม มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานร่วม และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมทุกสาขาหลักของความร่วมมือ ที่สำคัญ ได้แก่ การประชุมว่าด้วยความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การประชุมว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการ การประชุมว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษา เป็นต้น

Track II ได้แก่ สมาคมไทย-ลาว เพื่อมิตรภาพ และสมาคมลาว-ไทย เพื่อมิตรภาพ เป็นเครื่องมือเสริมการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว โดยเฉพาะในระดับประชาชนสู่ประชาชน นอกจากนั้น สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนของไทยและ สปป.ลาว มีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด

ความตกลงไทย – สปป. ลาว

ตาราง 2-1 แสดงความตกลงและบันทึกความเข้าใจที่เกี่ยวข้องระหว่างประเทศไทยและสปป. ลาว

ประเด็น	รายละเอียด
การบริการเดินอากาศ	ความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศระหว่างอาณาเขตของแต่ละฝ่ายและการบินผ่านอาณาเขต ลงนามเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2532
การยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน	ความตกลงว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและการป้องกันการเลี่ยงการรัษฎากรในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีเก็บจากเงินได้ ลงนามเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2540
ความร่วมมือชายแดน	ความตกลง ว่าด้วยความร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนไทย-ลาว ลงนามเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2534

ประเด็น	รายละเอียด
	ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านความมั่นคงบริเวณชายแดน ลงนามเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2546
การข้ามแดน	ความตกลงว่าด้วยการเดินทางข้ามแดน ลงนามเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2540
จุดผ่านแดน	ข้อตกลงเรื่องการใช้ท่าข้ามหนองคาย-ท่านาแล้ง ลงนามเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2502
การค้าชายแดน	หนังสือแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าตามชายแดน ลงนามเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2521
สะพาน	ความตกลง ว่าด้วยการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเหือง ลงนามเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2547 ความตกลง ว่าด้วยสะพานมิตรภาพ ลงนามเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2537 Memorandum of Understanding between the Governments of Australia, the Lao People's Democratic Republic and the Kingdom of Thailand Relating to the Mekong River Bridge between Laos and Thailand ลงนามเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2533
วัฒนธรรม	บันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรมแห่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวกับสถานเอกอัครราชทูต แห่ง ราชอาณาจักรไทยประจำสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ลงนามเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2538
ศุลกากร	ความตกลงเกี่ยวกับการปราบปรามการหลีกเลี่ยงและการลักลอบหนี ศุลกากร ลงนามเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2502 ความตกลงทางศุลกากรระหว่างประเทศไทยกับสปป. ลาว ลงนามเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2498 ความตกลงว่าด้วยการควบคุมทางศุลกากรเกี่ยวกับการขนส่งในแม่น้ำโขง ลงนามเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2502
ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ	ความตกลง ว่าด้วยกรอบความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย-ลาว ลงนามเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2547 ข้อตกลงทางการค้าระหว่างไทย-สปป.ลาว จัดตั้งคณะกรรมการร่วม ทางการค้า (Joint trade Committee : JTC) ลงนามเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2521 และลงนามปรับปรุงแก้ไขเมื่อ 20 มิถุนายน 2534
คณะกรรมการร่วม (Joint Committee)	ความตกลงว่าด้วยคณะกรรมการร่วมมือ ไทย-ลาว / ลาว-ไทย ลงนาม เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2532

ประเด็น	รายละเอียด
	ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการความร่วมมือ ลงนามเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2534
มิตรภาพและความ ร่วมมือ	บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสถาปนาเมืองคู่แฝดระหว่างจังหวัด มุกดาหารแห่งราชอาณาจักรไทยกับแขวงสะหวันนะเขตแห่งสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว ลงนามเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2547 สนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือ ลงนามเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2535 บันทึกความเข้าใจสามฝ่าย เวียดนาม-ลาว-ไทย ว่าด้วยความร่วมมือ เพื่อ ใช้ประโยชน์สูงสุดจากสะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) ลงนามเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2550
การส่งเสริมและ คุ้มครองการลงทุน	ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ลงนามเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2533 ความตกลงว่าด้วยการครอบคลุมความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย-ลาว ลงนามเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2547 บันทึกความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างนิคมอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทยกับเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวันเซโน ลงนามเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2547
แรงงาน	บันทึกความเข้าใจ ว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน ลงนามเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2545
การขนส่งทางถนน	ข้อตกลงกำหนดรายละเอียดการขนส่งทางถนน ลงนามเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2544 ความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนน ลงนามเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2542
แม่น้ำโขง	Agreement on Commercial Navigation on Lancang-Mekong River among the People's Republic of China, the Lao People's Democratic Republic, the Union of Myanmar and the Kingdom of Thailand ลงนามเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2543 Agreement on the Cooperation for the Sustainable Development of the Mekong River Basin ลงนามเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2538
การท่องเที่ยว	ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ลงนามเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2535 แผนงานความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ลงนามเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2535

ประเด็น	รายละเอียด
การค้า	ความตกลงทางการค้า ลงนามเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2502 ความตกลงว่าด้วยการค้าระหว่างรัฐบาล ลงนามเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2534 บันทึกการประชุมแผนความร่วมมือระหว่างสภาหอการค้าไทยภาคเหนือ กับสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมแห่งชาติลาว (แขวงตอนเหนือ) ลงนามเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2551
การยกเว้นการตรวจลงตรา	ความตกลง ว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับผู้ถือหนังสือ เดินทางทูต ลงนามเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2537 ความตกลง ว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับผู้ถือหนังสือ เดินทางราชการ ลงนามเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2542

ที่มา: ปรับปรุงจาก กรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กระทรวงการต่างประเทศ, 2561

2.1.7 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธานินทร์ คลุหพันธ์(2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบทางสังคมต่อชุมชนจากการพัฒนาเส้นทางคมนาคมสู่ด่านชายแดนห้วยโก๋น จังหวัดน่าน พบว่าการพัฒนาเส้นทางคมนาคมจากพื้นที่เมืองของจังหวัดน่านถึงด่านชายแดนห้วยโก๋น มีผลให้เกิดกระทบทางสังคมทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยชาวบ้านผู้พักอาศัยให้ความสำคัญกับผลกระทบเชิงบวกมากกว่าผลกระทบเชิงลบ ผลกระทบเชิงบวกที่เกิดขึ้นได้แก่ ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น บริเวณพื้นที่ที่พักอาศัยได้รับการพัฒนา ขณะที่ผลกระทบทางลบได้แก่ การประกอบอาชีพเกษตรลดน้อยลง การรับวัฒนธรรมจากเพื่อนบ้านมากขึ้น และมีการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นลดน้อยลง

อัญญารัตน์ ธารวรรณ (2556) ได้ทำการศึกษาผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมจากการจัดการการท่องเที่ยวกรณีศึกษาเมืองเชียงคาน ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคม และทรัพยากรวัฒนธรรม ผลกระทบสังคมทางด้านบวกพบว่า คนในชุมชนมีการประกอบอาชีพในท้องถิ่นตนเองและมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังได้รับความสะดวกจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ขณะที่ผลกระทบสังคมทางด้านลบคือชุมชนมีความแออัดมากขึ้น ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดน้อยลง ในส่วนมิติทรัพยากรวัฒนธรรม ผลกระทบทางด้านบวกคือ ทำให้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญเกิดความหวงแหนและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของตน ขณะที่ผลกระทบด้านลบคือ เกิดการเลียนแบบวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งกับวัฒนธรรมดั้งเดิม

พิชยนันท์ ศรีจันทร์ (2555) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้าไทย-ลาว : กรณีศึกษาตลาดบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้าชายแดนไทย-ลาว และเพื่อหาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการค้าชายแดนบริเวณตลาดบ้านฮวก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วยผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เครื่องมือ

การศึกษาคือแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้าชายแดน ไทย-ลาว บริเวณตลาดบ้านฮวกมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าไทยและลาว ปัจจัยรองลงมาคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยสิ่งที่สำคัญคือ จำนวนนักท่องเที่ยว ปัจจัยรองลงมาคือ ปัจจัยด้านกฎหมายและการเมือง โดยสิ่งที่สำคัญ คือ ระยะเวลาการเปิดและปิดด่านพรมแดน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้าชายแดนไทย-ลาว น้อยที่สุดคือ ปัจจัยด้านกายภาพ โดยสิ่งที่สำคัญคือ ท่าเลที่ตั้งที่สามารถเดินทางเข้าออกได้สะดวก โดยข้อเสนอแนะ สำหรับการการค้าชายแดนไทย-ลาว บริเวณตลาดบ้านฮวก คือ การให้การสนับสนุนด้านเงินทุน การควบคุมราคาสินค้า การควบคุมคุณภาพของสินค้า และต้องการให้มีการเปิดด่านบ้านฮวกเป็นจุดผ่านแดนถาวร

ยุชิตา กันหาหมิง (2555) ได้ทำการศึกษาแผนการจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมตามขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชนบ้านฮวก จังหวัดพะเยา โดยทำการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชนบ้านฮวก โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านที่พักแรม ด้านสังคมโดยวัดจากความพึงพอใจ ความแออัด ความคิดเห็น และทัศนคติของชุมชนที่มีต่อนักท่องเที่ยว และด้านจิตวิทยาโดยวัดจากจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถรับได้ในพื้นที่ซึ่งยังคงคุณภาพและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำแผนการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสมตามขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชนบ้านฮวก จากการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านฮวกมีขีดความสามารถในการพักแรมที่เหมาะสมเฉลี่ยอยู่ที่ 832 คนต่อวัน และไม่ควรเกิน 2,173 คนต่อวัน โดยขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนด้านสังคมและจิตวิทยาที่เหมาะสมอยู่ที่ 915 คนต่อวันและไม่ควรเกิน 4,600 คนต่อวัน ทั้งนี้แผนการจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมตามขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวจากการศึกษา พบว่า สามารถแบ่งเป็น 4 ด้านโดยเรียงลำดับตามความสำคัญ คือ 1. แผนด้านการจัดการการตลาดและประชาสัมพันธ์ 2. แผนด้านการจัดการการบริหารจัดการชุมชน 3. แผนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและความสะอาดและธุรกิจบริการทางการท่องเที่ยว 4. แผนด้านการจัดการทรัพยากรและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านฮวก ตามลำดับ

ภาณุรังษี เดือนโธ้ง (2550) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหารให้เป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพ แนวโน้ม ปัญหา อุปสรรค และโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนของจังหวัดมุกดาหาร เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชายแดนให้สอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด และศึกษาผลกระทบจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการสังเกต การสำรวจและการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ภาครัฐ ผู้ประกอบการธุรกิจ นักท่องเที่ยว และประชาชน จากผลการศึกษาพบว่า จังหวัดมุกดาหารมีศักยภาพในการท่องเที่ยวชายแดนเนื่องจากมีความสะดวกในการเดินทางต่อไปยังประเทศลาวและเวียดนาม ทั้งนี้ปัญหาและอุปสรรคของจังหวัดมุกดาหารคือ การขาดการจัดงานมหกรรมต่างๆ ขาดมาตรฐานความปลอดภัยในการท่องเที่ยว และขาดความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยแนวทางหลักที่สอดคล้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวคือ การเชื่อมโยงเส้นทาง การท่องเที่ยวกับลาวและเวียดนาม พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการตลาด ส่งเสริมกิจกรรม เทศกาล และมหกรรมต่างๆ และเตรียมแผนการจัดการสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการ

ท่องเที่ยว ทั้งนี้หากมีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาวข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 จะส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็วจากการเกิดอาชีพที่หลากหลายอันสร้างรายได้ให้คนในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันผลกระทบในด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดต่อคนในสังคมอาทิ การเปลี่ยนแปลงของ ค่านิยม ทัศนคติ พฤติกรรม วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของผู้อาศัยถาวรในพื้นที่ จากเดิมที่ชุมชนมีลักษณะการอยู่อาศัยแบบพึ่งพาอาศัยกันเปลี่ยนแปลงเป็นความสัมพันธ์ที่ค้ำึงถึงแต่ผลประโยชน์ทางการค้า และเศรษฐกิจ ทำให้ความสัมพันธ์ในชุมชนเสื่อมโทรมลง เกิดการพัฒนาพื้นที่และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ขณะเดียวกันทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่เกิดความเสื่อมโทรมลง และประสบปัญหามลพิษและมลภาวะต่างๆอาทิ มลพิษทางขยะ มลพิษทางอากาศ และมลพิษทางเสียง เป็นต้น

ธวัชชัย มานิตย์ (2550) ได้ทำการศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาตำบลเวียงใต้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลให้ชุมชนได้รับผลกระทบทางด้านกายภาพมากที่สุดจากการใช้ที่ดิน การพัฒนาอาคารและสิ่งก่อสร้างส่งผลต่อสภาพแวดล้อมของชุมชนโดยรวมอันนำไปสู่ความแออัดและความไร้ระเบียบ นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็วทำระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการรองรับขนาดชุมชนที่ขยายอย่างรวดเร็วได้ ในขณะเดียวกัน แม้การท่องเที่ยวจะส่งผลกระทบให้เศรษฐกิจโดยรวมของชุมชนดีขึ้น แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า การกระจายรายได้ในชุมชนไม่มีความทั่วถึง และชุมชนต้องแบกรับค่าครองชีพที่สูงขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้า นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้าน วัฒนธรรมและประเพณี การแต่งกาย การบริโภค ภาษา ค่านิยมและความเชื่อเสื่อมถอยลง ชุมชนเผชิญหน้ากับปัญหาสังคม ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาความแตกแยกภายในชุมชน

สำหรับแนวทางในการลดปัญหาผลกระทบทางลบสามารถสรุปได้ว่า ปัญหาผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนที่เกิดขึ้น ไม่สามารถแก้ไขด้วยการสร้างความตระหนักของชุมชนเพียงอย่างเดียว การเรียนรู้ในแนวทางการจัดการท่องเที่ยวจากชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและการรักษาความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม สร้างความตระหนักแก่สังคมในการส่งเสริมสิทธิชุมชนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา และการส่งเสริมให้ผู้คนในสังคมมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น และมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนต่อไป

Cătălina BÂTEA and Maria BÂTEA (2014) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศโรมาเนีย และประเทศฮังการี (Cross-border projects - Means for sustainable tourism development along the Romanian-Hungarian border) โดยศึกษาผ่าน 10 โครงการที่เกี่ยวข้องการข้ามชายแดน ในขั้นแรกจะศึกษาผ่านข้อมูลทุติยภูมิอาทิ เอกสารโครงการ และรายงานวิจัยที่ได้ศึกษาในประเด็นกล่าว กอปรกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และในขั้นที่2 จะศึกษาผ่านกรณีศึกษาในพื้นที่เฉพาะ โดยในกรณีดังกล่าวได้เลือกพื้นที่ชายแดน Satu Mare และ Szabolcs-Szatmár-Bereg โดยผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาและการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานของการขนส่งเป็นสิ่งที่โครงการการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวข้ามชายแดนระหว่างประเทศโรมาเนีย และประเทศฮังการีให้ความสำคัญ ขณะที่ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการความร่วมมือต่างๆ ประสบผลสำเร็จคือ การได้รับความช่วยเหลือทางการเงินของสหภาพยุโรปเพื่อนำมาจัดการทรัพยากรที่ยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค การฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ การสร้างภาพลักษณ์ในระดับชาติและในระดับนานาชาติในด้านการท่องเที่ยว ในส่วนของความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวข้ามชายแดนและผลของการดำเนินการโครงการดังกล่าวสามารถสร้างแรงดึงดูดให้แก่ทั้ง 2 พื้นที่ นอกจากนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามชายแดนระหว่าง 2 ประเทศควรมุ่งเน้นการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอันสามารถสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้กับพื้นที่ชายแดนที่อยู่ติดกันของทั้ง 2 ประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่มุ่งเน้นการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรทางธรรมชาติอันเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ขณะที่ภาคเอกชนที่ให้บริการในด้านธุรกิจนำเที่ยวควรมีส่วนร่วมในการผลักดัน และนำเสนอภาพลักษณ์ และทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงของทั้ง 2 ประเทศ และจากกรณีศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามชายแดนในพื้นที่ Satu Mare และ Szabolcs-Szatmár-Bereg พบว่าโครงการการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนอาทิ เทศบาล ผู้ประกอบการ ภาคประชาสังคม องค์กรอิสระ กลุ่มวิชาการ และสถาบันทางวัฒนธรรม มีผลให้การพัฒนาในพื้นที่ดังกล่าวมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

Prokkola, Eeva-Kaisa (2008) ได้ทำการศึกษาทรัพยากรและอุปสรรคในการพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในบริเวณชายแดนประเทศฟินแลนด์และประเทศสวีเดน (Resources and barriers in tourism development: cross-border cooperation, regionalization and destination building at the Finnish-Swedish border) โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาผ่านเอกสารโครงการ รายงาน และเอกสารประชาสัมพันธ์ของ 4 องค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างความร่วมมือระหว่างชายแดนของประเทศฟินแลนด์และประเทศสวีเดนในการสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนเทศบาล ผู้ประกอบการ กลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นได้แก่ The Council of Tornio Valley, Provincia Bothniensis, The Bothnian Arc และเครือข่าย Arctic Circle พบว่าการพัฒนาท่องเที่ยวข้ามชายแดนนั้นต้องอาศัยความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานหรือเครือข่ายซึ่งมีความซับซ้อนและอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศการปฏิบัติการที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามชายแดนประสบความสำเร็จคือ ความสามารถในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ที่มีความน่าสนใจ การพัฒนาพื้นที่ชายแดนดังกล่าวให้เป็นเขตเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เป็นจุดหมายอันเป็นหนึ่งเดียวกัน (Single destination) การเปิดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่นอาทิ กลุ่มเทศบาล หรือกลุ่มผลประโยชน์ของท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ และการสร้างความเข้าใจระหว่างภาคประชาสังคมในพื้นที่ชายแดนทั้ง 2 ฝ่ายให้มีทัศนคติและกรอบแนวคิดในทิศทางเดียวกันต่อประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามชายแดนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามชายแดนประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตามในกรณีศึกษานี้พบว่าการขาดแคลนระบบการจัดการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ และการขาดความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งที่อำนวยความสะดวกในการข้ามชายแดนเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวข้ามชายแดน ทั้งนี้การประเมินศักยภาพของการพัฒนาไม่สามารถที่จะ

ประเมินได้ผ่านการพิจารณาเพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งแต่ต้องพิจารณาให้ครอบคลุมรอบด้านอาทิ ประเด็นการเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม ภูมิศาสตร์และอื่นๆ

Dallen J. Timothy and Cevat Tosun (2006) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ มุมมองของนักท่องเที่ยวต่ออุปสรรคในการท่องเที่ยวข้ามชายแดนประเทศแคนาดาและประเทศสหรัฐอเมริกา ในพื้นที่ สวน International Peace Garden (Tourists' perceptions of the Canada-USA border as a barrier to tourism at the International Peace Garden) โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวในสวน International Peace Garden และเจ้าหน้าที่รัฐ ที่ให้บริการในพื้นที่ดังกล่าวพบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ชายแดนได้แก่ การถูกจำกัดความสามารถในการท่องเที่ยวเนื่องจากกระบวนการผ่านแดน ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมหรือเศรษฐกิจที่สามารถทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งทั้งในส่วนผู้มาเยือน และประชาชนในพื้นที่ที่ไม่เข้าใจหรือไม่ยอมรับในค่านิยม หรือวัฒนธรรมที่ต่างกัน นอกจากนี้พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ที่ดูแลการข้ามชายแดนก็เป็นอีกหนึ่งอุปสรรคสำคัญ เนื่องจากส่วนมากเจ้าหน้าที่รัฐมักมีพฤติกรรมก้าวร้าว หรือไม่ยินดีให้บริการ และในบางกรณีพบว่าไม่สามารถให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกในการข้ามชายแดนของเจ้าหน้าที่ ดังนั้นรัฐควรมีการจัดสรรบุคลากรของภาครัฐที่มีคุณภาพในการให้บริการนักท่องเที่ยว ขณะที่ในภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องอาทิ บริษัทนำเที่ยวของทั้ง 2 ประเทศควรมีความร่วมมือในการร่วมมือกันเพื่อสร้างความพึงพอใจ และหลีกเลี่ยงสิ่งไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว

Cevat Tosun, Dallen J. Timothy, Apostolos parparris and Dan Macdonald (2005) ได้ทำการศึกษาความร่วมมือการข้ามชายแดนระหว่างประเทศกรีซและประเทศตุรกีในประเด็นยุทธศาสตร์เชิงการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวข้ามชายแดนระหว่างประเทศกรีซและประเทศตุรกี (Cross-border cooperation in tourism marketing growth strategies) โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก(in-depths interview) ในกลุ่ม Focus group ที่มาจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศกรีซ และประเทศตุรกี ทั้งในระดับภาคเอกชนภาครัฐ(ส่วนกลาง และระดับท้องถิ่น) และกลุ่มองค์กรอิสระ(NGOs) ของทั้ง 2 ประเทศอาทิ สมาคมธุรกิจการนำเที่ยวแห่งประเทศไทย (Turkish Travel Agencies Association: TURSAB) สมาคมธุรกิจการนำเที่ยวแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก (Hellenic Association of Travel and Tourist Agencies: HATTA) กระทรวงการท่องเที่ยวของประเทศตุรกี Turkish Ministry of Tourism และองค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติกรีก (Greek National Tourism Organization) รวมไปถึงการศึกษาวรรณกรรมและข้อมูลจากเอกสารทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยพบว่า ความพยายามการเข้าสู่การเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปของทั้ง 2 ประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทั้ง 2 ประเทศมุ่งมั่นในการพัฒนาความร่วมมือเพื่อการท่องเที่ยวข้ามชายแดนเนื่องจากมีความเชื่อว่าการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสหภาพยุโรปจะทำให้ทั้ง 2 ประเทศก้าวพ้นประวัติศาสตร์ความขัดแย้งระหว่างกัน นอกจากนี้หากต้องการบรรลุเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนจะต้องบรรลุการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันความร่วมมืออื่นๆอาทิ การค้า และความเชื่อมโยงอื่นๆ ดังนั้นรัฐบาลของทั้ง 2 ประเทศควรเป็นผู้นำในด้านการ ครอบงำกฎหมายเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการท่องเที่ยวข้ามชายแดนรวมถึงการออกแบบรูปแบบการบริหารจัดการองค์กร

ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินกา และการฟื้นฟูคณะกรรมการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่าง 2 ประเทศ (Joint Tourism Committee) ให้รับผิดชอบในการปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามชายแดนในขณะที่ภาคเอกชนควรนำเสนอ และค้นหาทรัพยากรการท่องเที่ยวใหม่ๆ เช่นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม หรือทรัพยากรการท่องเที่ยวอื่นๆให้มีความหลากหลาย การส่งเสริมการค้าจะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามชายแดน

Kwabena A. Anaman and Rose Aminah Ismail (2002)ได้ทำการศึกษาในเรื่องการท่องเที่ยวข้ามชายแดนของชาวบรูไน ดารุสซารามที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังมาเลเซียตะวันออก (Cross-border Tourism from Brunei Darussaram to Eastern Malaysia: An Empirical Analysis) โดยทำการสำรวจจากชาวบรูไน 675 คนที่เดินทางกลับจากมาเลเซียตะวันออกพบว่า เหตุผลที่คนบรูไนเดินทางข้ามชายแดนสู่ภาคตะวันออกของมาเลเซียเพราะ เป็นแหล่งพักผ่อนที่เหมาะสม เนื่องจากสินค้าและบริการมีคุณภาพแต่มีราคาถูก ทั้งยังเป็นแหล่งพักผ่อนเพื่อคลายเครียดที่สามารถดื่มสุราได้ อีกประเด็นที่สำคัญคือการมีญาติ หรือครอบครัวที่พักอาศัยอยู่ในมาเลเซียตะวันออก การเดินทางไปท่องเที่ยวในมาเลเซียของชาวบรูไนทำให้ภาครัฐและภาคเอกชนหันมาให้ความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศบรูไน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อตอบสนองความต้องการของชาวบรูไนในการท่องเที่ยว อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพสินค้าและบริการ รวมไปถึงการปรับปรุงการให้บริการลูกค้าภายในประเทศบรูไนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการซ่อมบำรุงสินค้าภายในประเทศบรูไนที่ยังขาดแคลน

Kongfa Phoummasak, Xayphone Kongmanila and Zhou Changchun (2014) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเมืองหลวงพระบาง ประเทศลาว (The Socio-Economic Impact of Tourism and Entrepreneurs in Luang Prabang Province, Lao PDR) โดยทำการศึกษาผ่านการแจกแบบสอบถามให้ผู้ประกอบการในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวจำนวน 100 ชุด พบว่า ผลกระทบเชิงบวกทางเศรษฐกิจที่ได้รับการให้ความสำคัญจากผู้ประกอบการในเมืองหลวงพระบางได้แก่ เกิดอาชีพใหม่ ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นสูง เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ เป็นประเด็นที่ได้รับการให้ความสำคัญในขณะที่ผลกระทบเชิงลบทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้แก่ ค่าครองชีพสูง ขณะที่คนในพื้นที่ได้รับค่าแรงในระดับต่ำ ระดับราคาที่ดินและบ้านมีการเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก และในบางกรณีที่ดินถูกขายให้เป็นทรัพย์สินของนักลงทุนต่างชาติ เป็นส่วนที่ได้รับการให้ความสำคัญ ในส่วนของผลกระทบเชิงบวกทางสังคมได้แก่ การตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาตนเอง การเห็นความสำคัญของการศึกษา อาชีพเกษตรกรรมและหัตถกรรมได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เกิดการจ้างงานในกลุ่มผู้หญิงเพิ่มมากขึ้น เป็นส่วนที่ได้รับการให้ความสำคัญ และผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้นได้แก่ การขยายความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในสังคม ปัญหาทางสังคมและคนไร้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น การอพยพออกของคนในพื้นที่ และการรับเอาค่านิยม หรือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มเยาวชน เป็นประเด็นที่ได้รับการให้ความสำคัญคนส่วนมากให้ความสำคัญ

กับผลกระทบเชิงบวกทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสูงกว่าผลกระทบอื่นๆ แต่ทั้งนี้ก็ยังต้องการรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมอันเป็นเอกลักษณ์ของเมืองหลวงพระบาง

Kalidas Sawkar, Ligia Noronha, Antonio Mascarenhas and O.S. Chauhan (1998) ได้ทำการศึกษา ผลกระทบในประเด็นสิ่งแวดล้อมในการท่องเที่ยวบริเวณชายหาดของรัฐกัว ประเทศอินเดีย (Tourism and the environment issue of concern in the coastal zone of Goa) พบว่า ผลกระทบเชิงบวกที่เกิดขึ้นคือ เกิดการสร้างงานอาชีพ สร้างรายได้ให้กับชุมชนในกัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าต่างๆ อย่างไรก็ตามการขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ทันต่อการท่องเที่ยวในยุคสมัยใหม่ทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบอย่างกว้างขวาง ทั้งในส่วนของสังคมและวัฒนธรรมผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรม อาทิ การขยายตัวของการพัฒนาพื้นที่ชายหาดเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถควบคุมได้ เกิดโครงการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นจำนวนมากอย่างรวดเร็วและฉับพลันทำให้ไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการรองรับการท่องเที่ยว ทั้งยังเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ ป่าไม้ ชายฝั่ง และแหล่งน้ำ นอกจากนี้ชาวกัวยังละทิ้งวิถีชีวิตเกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้วิถีชีวิตดั้งเดิมบนชายหาดของกัวสูญหาย โดยในงานศึกษาชิ้นนี้ได้เสนอแนวทางที่รัฐบาลควรดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อผลกระทบที่เกิดขึ้น อาทิ การผลักดันการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้เป็นวาระสำคัญในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วนเพื่อไม่ให้ปัญหาดังกล่าวขยายตัวจนเกินขอบเขตที่จะสามารถจัดการความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันต้องการ การให้ความสำคัญกับการศึกษาผลกระทบอย่างรอบด้านมิใช่ ด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว แต่ต้องรวมถึงประเด็นทางสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม อันเป็นรากฐานของการพัฒนายั่งยืนให้แก่พื้นที่ การผสมผสานแนวคิดการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศและทรัพยากรทางธรรมชาติในการจัดทำยุทธศาสตร์เชิงป้องกันที่มีแบบแผน และมีความเป็นรูปธรรม และภาครัฐจะต้องสร้างความตระหนักรู้ถึงความเร่งด่วนและความจำเป็นในการรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้นเพื่อแสวงหาความร่วมมือจากคนในท้องถิ่น

Simad Saeed (1998) ได้ทำการศึกษาการจัดการผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมบนเกาะมัลดีฟส์ (Environmental Impact Management in the Tourism Industry of Maldives) พบว่า มัลดีฟส์มีการทำนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวเป็นระยะเวลานาน มีการพัฒนาแหล่งที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกบนเกาะที่ไม่มีผู้อยู่อาศัยเพื่อลดปัญหาความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว ถึงแม้จะมีการพัฒนาเพื่อมุ่งผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ แต่ก็ยังคงพัฒนาบนพื้นฐานการให้ความสำคัญความสมดุลของทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรัฐบาลมีการพัฒนาและยกระดับที่พักเพื่อรองรับการท่องเที่ยว อาทิ รีสอร์ทที่มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยยังคงตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว การออกกฎหมายห้ามเผาขยะ และการจัดการขยะอย่างถูกวิธี ในบางรีสอร์ทมีการนำเทคโนโลยีรีไซเคิลมาใช้ในการกำจัดขยะเพื่อทำให้เกิดน้ำบริสุทธิ์ นอกจากนี้รัฐบาลยังคงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การมีกลไกอย่างนโยบาย กฎหมาย แผนงาน และสถาบันที่ผลักดัน ขับเคลื่อนและควบคุมการดำเนินการโครงการและบังคับใช้มาตรการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

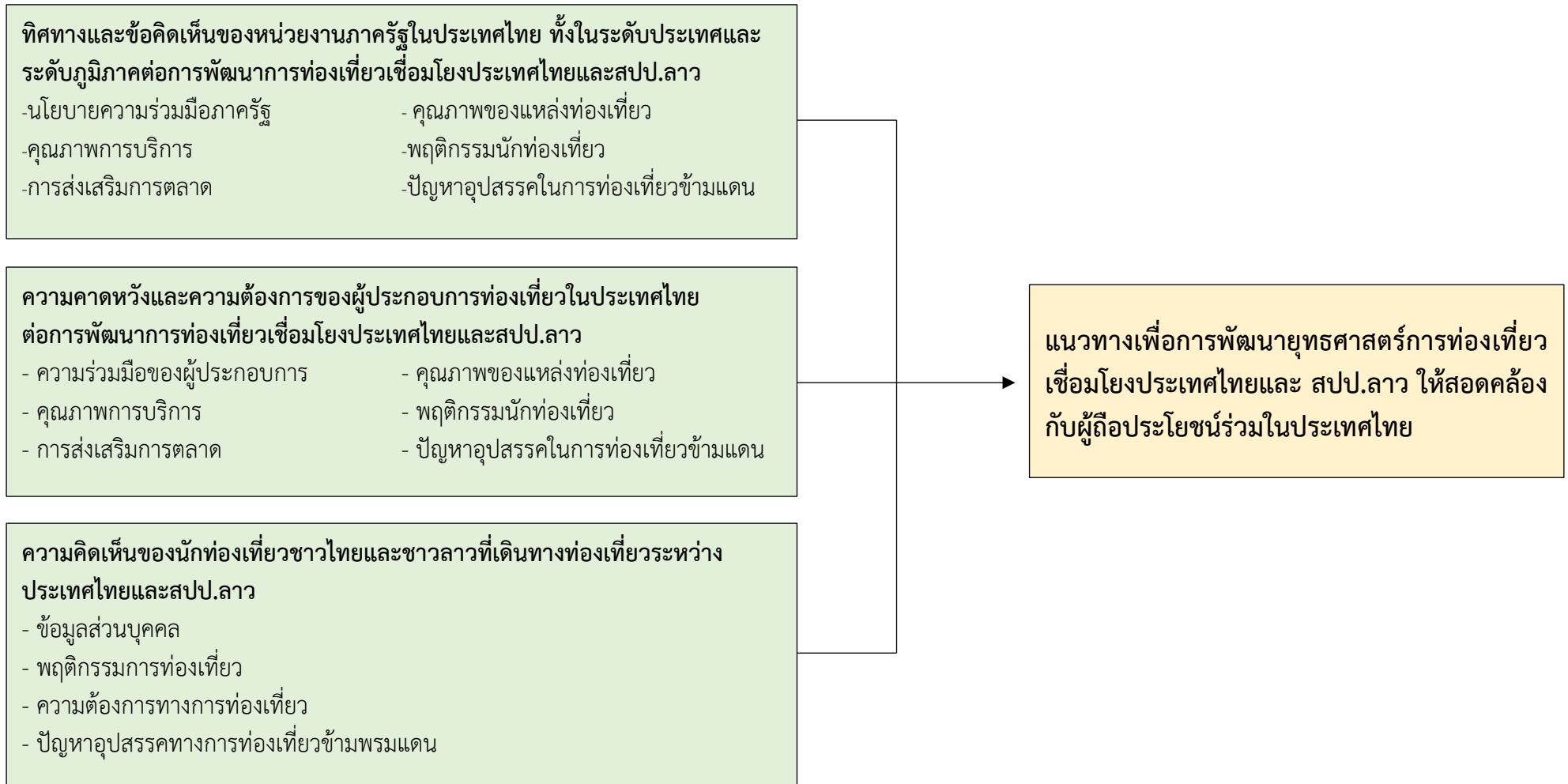
Philip Dearden (1991) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวและการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภาคเหนือของประเทศไทยในประเด็นผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวในรูปแบบเดินป่าที่มีผลกระทบต่อชนเผ่าที่พักอาศัยอยู่บนเขา (Tourism and Sustainable Development in Northern Thailand) โดยศึกษาผ่านการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 208 คน โดยมีคณูเทศก์ ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยวเดินป่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ และชาวบ้านที่พำนักอาศัยในหมู่บ้านที่เป็นจุดหมายในการเดินป่าในจังหวัดเชียงใหม่ โดยคำถามจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับผลกระทบของการเข้ามามีบทบาทของการท่องเที่ยวรูปแบบเดินป่าในพื้นที่ พบว่าในช่วงที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ชนบท หรือพื้นที่ที่พำนักของชนเผ่า ซึ่งมีผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบกล่าวคือ ในแง่ของผลกระทบเชิงบวกได้แก่ การเกิดอาชีพทางเลือกใหม่ๆ ซึ่งสร้างรายได้จำนวนมากให้คนในพื้นที่ และยังทำให้คนในชนเผ่าได้เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆอันสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชนเผ่า ขณะเดียวกันก็ไม่อาจปฏิเสธได้ถึงผลกระทบเชิงลบที่ตามมา อาทิ ความเปลี่ยนแปลงหรือสูญหายของวัฒนธรรมดั้งเดิมของชนเผ่าตน ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวไม่ให้ความสนใจในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำเนื่องจากต้องการสัมผัสถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมโดยแท้ของชนเผ่า นอกจากนี้การท่องเที่ยวดังกล่าวสร้างปัญหาความเสื่อมโทรมให้กับสิ่งแวดล้อม อาทิ การทำลายป่าอันมีผลให้ความสมดุลทางธรรมชาติสูญเสียไป ปัญหาขยะที่เกิดจากนักท่องเที่ยว เนื่องจากบางพื้นที่ยังขาดการจัดการขยะที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามธุรกิจการท่องเที่ยวเดินป่าก็ทำให้เกิดรายได้อย่างมหาศาลให้แก่ชุมชนของชนเผ่าซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิต และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้นภาครัฐและภาคเอกชนควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ภาคเหนือเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Jeanne V. Beekhuis (1981) ได้ทำการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวในพื้นที่ทะเลแคริบเบียน (Tourism in the Caribbean: Impacts on the Economic, Social and Natural Environment) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดการกระจายรายได้ในภูมิภาค การมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ทำให้คนในพื้นที่เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการยกระดับตนเองเป็นแรงงานฝีมือ ทั้งยังสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นในกลุ่มคนท้องถิ่นทำให้เกิดความหวงแหน และภูมิใจในอัตลักษณ์ดั้งเดิมของตน อย่างไรก็ตามผลกระทบเชิงลบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการสูญหายของวัฒนธรรมดั้งเดิมหรือทำให้วัฒนธรรมมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากการการไหลบ่าของวัฒนธรรมและค่านิยมที่มาจากนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะค่านิยมวัตถุนิยม ซึ่งนำไปสู่การเกิดปัญหาสังคมต่างๆ อาทิ ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด ปัญหาการค้าบริการทางเพศ โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ประสบความสำเร็จคือความร่วมมือในระดับภูมิภาคโดยเฉพาะในประเด็นการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกัน อาทิ Caribbean tourism research and development center เป็นต้น

Annalisa Koeman, PhOm ThE Meng Hoa, Lam ThE Mai Lan (1999) ได้ทำการศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ซาปา เมืองหลวงกาย ประเทศเวียดนาม พบว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ซาปาก่อให้เกิดผลกระทบที่กว้างขวางโดยครอบคลุมมิติเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม อนึ่งในมิติเศรษฐกิจพบว่า การท่องเที่ยวในเมืองซาปา ทำให้เกิดการไหลบ่าของเงินทุนเข้ามาในพื้นที่จำนวนมากจากการได้รับความสนใจจากนักลงทุน ซึ่งสร้างรายได้และอาชีพจำนวนมากในพื้นที่ซาปา เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับอุตสาหกรรม

การท่องเที่ยวทำให้ผู้พำนักรอภัยการในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในขณะเดียวกันก็นำมาซึ่งปัญหาต่างๆ อาทิ ปัญหาค่าครองชีพสูง ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาการไม่สามารถควบคุมการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มากเกินไป ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวทั้งในส่วนผู้อาศัยในพื้นที่เมืองและกลุ่มชนกลุ่มน้อยตกต่ำลงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตที่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ปัญหาวัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมโทรมและสูญหาย ปัญหาการละเลยความสำคัญของการศึกษา ปัญหาการค้าบริการทางเพศ ปัญหาความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ปัญหาการจัดการขยะ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาการเสื่อมโทรมของทัศนียภาพ มลภาวะทางเสียง มลภาวะทางอากาศ มลภาวะทางน้ำ โดยในงานวิจัยดังกล่าวได้เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ซาปาอาทิ การส่งเสริมการผลิตและการตลาดในกลุ่มสินค้าหัตถกรรม การจัดอบรมให้ความรู้หรือสนับสนุนการศึกษาให้กับชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาความรู้ความสามารถตนในการประกอบอาชีพ การจัดสรรพื้นที่ตลาดให้ชนกลุ่มน้อยสามารถขายสินค้าอย่างเป็นระเบียบ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พักในเส้นทางที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว การฟื้นฟูและส่งเสริมวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือของสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ซาปา และการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะยาว

2.2 กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ภาพที่ 2-1 กรอบแนวคิดของงานวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research: PAR) โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ และข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะทำให้ทราบทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคของประเทศไทยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ตลอดจนทราบความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว โดยจะนำข้อมูลไปสู่การสรุปข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) การทบทวนเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศอาเซียน กลุ่มอนุภาครุ่มน้ำโขงเทียวยของประเทศไทยและสปป. ลาว และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศจากห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ฐานข้อมูลงานวิจัยในสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ หรือในสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคของประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

2) การจัดประชุมเพื่อชี้แจงโครงการวิจัยแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภาคเอกชนทั้งในระดับประเทศและในระดับพื้นที่ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

3) การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างกับกลุ่มภาครัฐ เพื่อให้ทราบทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคของประเทศไทย ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มารวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ซึ่งจะนำไปสู่การสรุปข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

4) การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างกับกลุ่มผู้ประกอบการทางท่องเที่ยวในพื้นที่ประเทศไทย เพื่อให้ทราบความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มารวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ซึ่งจะนำไปสู่การสรุปข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

5) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป. ลาว โดยสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ตลอดจนข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

6) การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) จังหวัดละ 1 ครั้ง จำนวน 12 ครั้ง (ตามจำนวนจังหวัดติดชายแดนประเทศไทยและสปป.ลาว) โดยจะดำเนินการกับกลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ซึ่งในการระดมความคิดเห็นจะใช้วิธีแบบการตัดเทคนิคเพื่อให้เห็นถึงข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญในทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคของประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการจัดประชุมกลุ่มย่อยมารวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อจะนำไปสู่การสรุปข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว โดยคาดหวังว่าจะได้รับทราบแนวทางการดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ ความเร่งด่วนในมิติที่ต้องพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยง รวมถึงโอกาส จุดแข็ง จุดอ่อนและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในระดับพื้นที่จากมุมมองของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

7) การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) จังหวัดละ 1 ครั้ง จำนวน 12 ครั้ง (ตามจำนวนจังหวัดติดชายแดนประเทศไทยและสปป.ลาว) โดยจะดำเนินการกับกลุ่มหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ซึ่งในการระดมความคิดเห็นจะใช้วิธีแบบการตัดเทคนิคเพื่อให้เห็นถึงข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการจัดประชุมกลุ่มย่อยมารวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อจะนำไปสู่การสรุปข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว โดยคาดหวังว่าจะได้รับทราบแนวทางการดำเนินการท่องเที่ยวเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน ความพร้อมของผู้ประกอบการ ความเร่งด่วนในมิติที่ต้องพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยง รวมถึงโอกาส จุดแข็ง จุดอ่อนและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในระดับพื้นที่จากมุมมองของผู้ประกอบการในพื้นที่

8) การประชุมเพื่อการสร้างอนาคตร่วมกัน (Future Search Conference: FSC) จำนวน 3 ครั้ง จะแบ่งออกเป็น กลุ่มจังหวัดที่ติดกับลาวตอนบน จำนวน 1 ครั้ง กลุ่มจังหวัดที่ติดกับลาวตอนกลาง จำนวน 1 ครั้ง และกลุ่มจังหวัดที่ติดกับลาวตอนใต้ จำนวน 1 ครั้ง โดยเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้แทนกลุ่มเฉพาะหลายประเภท เป็นการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันได้เสนอความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ซึ่งจะดำเนินการจัดประชุมทั้งกลุ่มภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในพื้นที่ประเทศไทย ได้ร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว เพื่อสอดคล้องกับความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศ

ไทย โดยข้อมูลที่ได้จากการประชุม จะนำไปสู่บทสรุปข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

9) การจัดประชุมสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น จำนวน 1 ครั้ง เป็นเวทีให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ประเทศไทย โดยจะดำเนินการจัดประชุมร่วมกับกลุ่มหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทสรุปข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ซึ่งจะเป็นแนวทางในดำเนินงานในด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน และเพื่อมุ่งเป้าสู่การยกระดับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของการการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ต่อไป

3.2 วิธีการเก็บข้อมูล การสุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลทุติยภูมิมาวิเคราะห์และรวบรวม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานวิจัย

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) และการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการศึกษานี้ จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยเพิ่มจำนวนแบบลูกโซ่ (Snowball Technique) โดยผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มหนึ่ง (Key Informants) เป็นกลุ่มแรก แล้วให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเหล่านี้ได้แนะนำบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่อไป และยุติการเก็บข้อมูลเมื่อประเด็นที่ได้ครบถ้วน หรือข้อมูลซ้ำกันหรือบุคคลที่ถูกแนะนำซ้ำกัน โดยมีเงื่อนไขในการกำหนดคุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เป็นหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยเป็นตัวแทนของหน่วยงาน หรือองค์กร ที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้บริการนักท่องเที่ยว เป็นหน่วยงานที่มีเกี่ยวข้องกับนโยบายพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น

3.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพของการศึกษาในครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) โดยคณะวิจัยจะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในลักษณะกึ่งโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อให้การสัมภาษณ์ตรงกับประเด็นที่ต้องการศึกษา และในขณะเดียวกันก็จะมีความยืดหยุ่นให้กับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งจะทำให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วน และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้คณะวิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยทั้งนี้คณะวิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

ตารางที่ 3-1 แสดงผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก

หน่วยงานภาครัฐ	หน่วยงานภาคเอกชน
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย	สมาคมสหพันธ์ท่องเที่ยวภาคเหนือ
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา	สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดน่าน	สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุดรดิตถ์	สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก	สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดหนองคาย
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเลย	สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดหนองคาย	สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบึงกาฬ	สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดน่าน
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม	สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดเลย
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอำนาจเจริญ	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเชียงราย	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเลย	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครพนม	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดเลย
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดหนองคาย
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดบึงกาฬ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม
องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดมุกดาหาร
องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดอำนาจเจริญ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี
องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย	
องค์การบริหารส่วนจังหวัดบึงกาฬ	
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม	
องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร	
องค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ	
องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	

นอกจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คณะวิจัยจะการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยเป็นตัวแทนของหน่วยงาน หรือองค์กร ที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้บริการนักท่องเที่ยว เป็นหน่วยงานที่มีเกี่ยวข้องกับนโยบายพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อก่อให้เกิดการ

อภิปรายกลุ่ม และเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เข้าร่วมสนทนา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วนและลึกซึ้งมาก

3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว โดยสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางด้านการบริการทางการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ตลอดจนข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชน เป็นต้น โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G Power ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยมีการประมาณค่าอำนาจการทดสอบ (Testing Power) ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้สามารถกำหนดขนาดของกลุ่มประชากรที่มีความสลับซับซ้อนและทำให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยโปรแกรม G Power สามารถรองรับอำนาจแห่งการทดสอบ (Testing Power) ได้ 5 แบบ ตามทฤษฎีของ Cohen (1988) ได้แก่ 1. การวิเคราะห์อำนาจการทดสอบก่อนการวิจัย (Priori Power Analysis) 2. การวิเคราะห์อำนาจการทดสอบหลังการวิจัย (Posthoc Power Analysis) 3. การวิเคราะห์อำนาจการทดสอบแบบประนีประนอม (Compromise Power Analysis) 4. การวิเคราะห์ความไว (Sensitivity Analysis) หรือการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพล (Effect Size) 5. การวิเคราะห์เกณฑ์ (Criterion Analysis) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555: หน้า 13 - 18) โดยเมื่อคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G Power สามารถแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บแบบสอบถามได้ดังนี้

1) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว จำนวน 200 ชุด

2) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว จำนวน 200 ชุด

โดยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ (Systematic Sampling) โดยจะเก็บในบริเวณด้านชายแดนได้แก่ ด้านชายแดนถาวรเชียงของ ด้านชายแดนถาวรหนองคาย ด้านชายแดนถาวรนครพนม ด้านชายแดนถาวรมุกดาหาร ด้านชายแดนถาวรช่องเม็ก เป็นต้น

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย วารสาร รายงานสิ่งตีพิมพ์ และเว็บไซต์ของหน่วยงานต่างๆ มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว จากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงานอำเภอ, สำนักงานจังหวัด, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เป็นต้น

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะวิจัยสรุปวิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้
ตารางที่ 3-2 สรุปวิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษา		
ประเด็น	วิธีการรวบรวมข้อมูล	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
ทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว	การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการจัดประชุมย่อย	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ - จัดระเบียบข้อมูล - การแสดงผลข้อมูล - การอภิปรายผลและสรุป
ความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป. ลาว	การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการจัดประชุมย่อย	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ - จัดระเบียบข้อมูล - การแสดงผลข้อมูล - การอภิปรายผลและสรุป
ข้อคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว	แบบสอบถาม	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ-สถิติเชิงพรรณนา เช่น การแจกแจงความถี่ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลาง การกระจายของข้อมูล เป็นต้น - สถิติเชิงอ้างอิง เช่น การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (T-test และ One-Way ANOVA) เป็นต้น
จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว ให้สอดคล้องกับผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย	การประมวลข้อมูลที่รวบรวมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ	การวิเคราะห์/สังเคราะห์

ที่มา: คณะวิจัย

3.3 ช่วงระยะเวลาขั้นตอนการดำเนินโครงการวิจัย และผลที่คาดว่าจะได้รับ

โครงการวิจัยนี้มีระยะเวลาดำเนินงาน 12 เดือน โดยเป็นการดำเนินงานที่จะใช้ผลการศึกษาจากโครงการวิจัยในแผนเดียวกัน นำมาเป็นข้อมูลอ้างอิงผลการวิจัยซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่เป้าประสงค์เดียวกัน คือ แนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาวให้สอดคล้องกับผู้ถือประโยชน์ร่วม ซึ่งมีแผนการดำเนินงานของโครงการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 3-3 ช่วงระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินโครงการวิจัย

ระยะเวลา	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
เดือน 1-2	1. การประชุมคณะนักวิจัย เพื่อวางแผนการดำเนินงาน ติดตามรายงานความก้าวหน้าในแต่ละช่วงเวลา 2. ทบทวนเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3. การทำเครื่องมือการวิจัย และตรวจสอบเครื่องมือได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม	1. แผนดำเนินงาน 2. กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย 3. เครื่องมือวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์ภาคีรัฐและเอกชน แบบสอบถามนักท่องเที่ยว
เดือน 3-6	1. รวบรวมเชิงปริมาณ และประมวลผลข้อมูลเชิงปริมาณในเบื้องต้น 2. รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน	1. ข้อมูลพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวในเบื้องต้น 2. ข้อคิดเห็นเบื้องต้นต่อการพัฒนาท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาวของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยเบื้องต้น
เดือน 7-12	1. การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) กับกลุ่มหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน 2. สรุปผลวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำข้อเสนอแนะการศึกษา	1. ข้อมูลพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว 2. ทิศทางและข้อคิดเห็นต่อการพัฒนาท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาวของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทย 4. ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาวให้สอดคล้องกับผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย

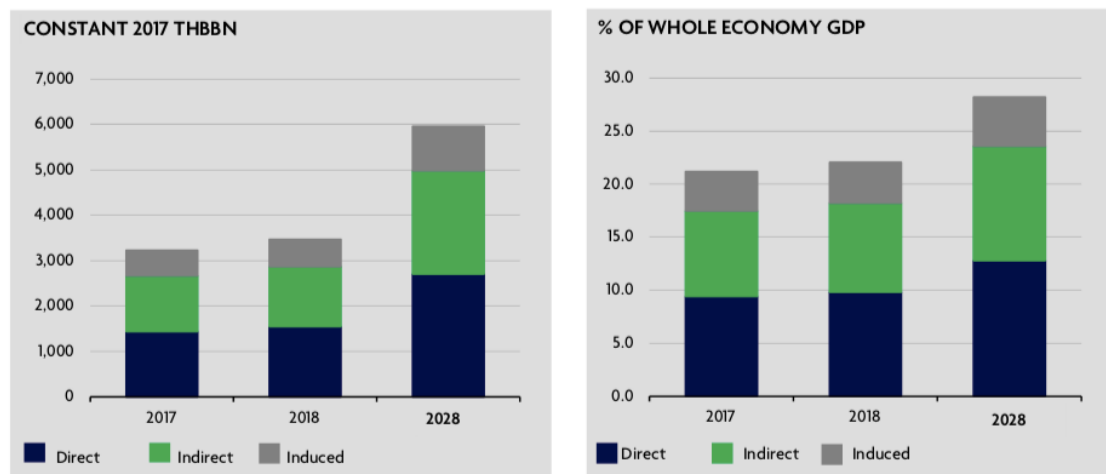
การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยทั้งในส่วนกลางและระดับภูมิภาคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว 2) เพื่อศึกษาความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว และ 4) เสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ให้สอดคล้องกับผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย โดยมีพื้นที่ศึกษาในประเทศไทย ประกอบไปด้วยจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับสปป.ลาว และกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นที่ตั้งหน่วยงานส่วนกลางของภาครัฐในประเทศไทยที่มีบทบาทในการกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับสปป.ลาว ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งจากการศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั่วไปด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลทั่วไปด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวคืออุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยลำดับต้น ๆ ซึ่งในปี พ.ศ. 2560 พบว่า ผลกระทบทางตรงของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยคิดเป็นมูลค่าประมาณ 1.43 ล้านล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 9.40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และคาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ. 2561 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นคิดเป็น 1.55 ล้านล้านบาทหรือเติบโตร้อยละ 7.80 จากปีที่ผ่านมา อีกทั้งยังมีแนวโน้มเติบโตโดยเฉลี่ยร้อยละ 5.70 ต่อปีต่อเนื่องไปถึงปี พ.ศ. 2571 ซึ่งจะทำให้ในปี พ.ศ. 2571 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีมูลค่าประมาณ 2.70 ล้านล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 12.80 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาพร้อมกับผลกระทบทางอ้อม (Indirect) และตัวทวีคูณทางการท่องเที่ยว (Induced) จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งหมด เช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว การลงทุนในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และการใช้จ่ายของผู้ได้รับการจ้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อมในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้ประเทศไทยประมาณ 3.23 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 21.20 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและคาดการณ์ว่าจะมีการเติบโตโดยเฉลี่ยร้อยละ 5.60 ต่อปี ซึ่งจะทำให้ภายในปี พ.ศ. 2571 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทยประมาณ 5.96 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 28.20 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ดังในภาพที่ 4-1

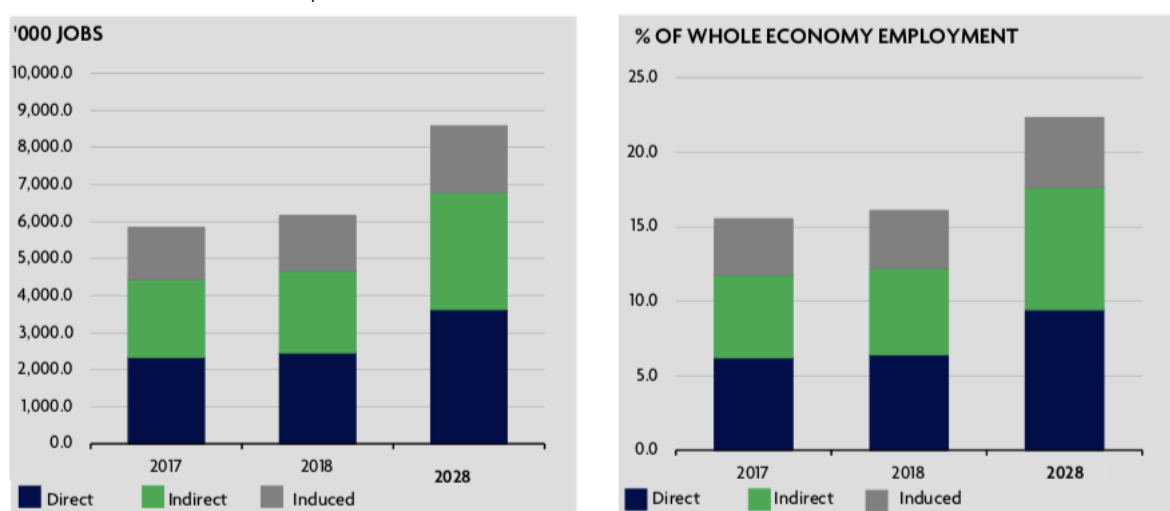
ภาพที่ 4-1 สัดส่วนรายได้ทางตรง ทางอ้อม และตัววิคูณทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย และสัดส่วนของมูลค่าทางเศรษฐกิจทางตรง ทางอ้อม และตัววิคูณทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของราชอาณาจักรไทยต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ที่มา: WTTC, 2018

นอกจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศแล้ว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดอาชีพหรือการจ้างงานเป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน โดยในปี พ.ศ. 2560 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดการจ้างงานภายในประเทศไทยมากถึง 5,834,000 ตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 15.50 ของจำนวนการจ้างงานทั้งหมดในประเทศ และคาดการณ์ว่าการจ้างงานที่เป็นผลจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะมีการเติบโตโดยเฉลี่ยร้อยละ 3.40 ต่อปี ซึ่งทำให้ภายในปี พ.ศ. 2571 จะมีการจ้างงานที่เป็นผลจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำนวน 8,572,000 ตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 22.30 ของจำนวนการจ้างงานทั้งหมดในประเทศ ดังในภาพที่ 4-2

ภาพที่ 4-2 การจ้างงานในประเทศไทยที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (ซ้าย) และสัดส่วนการจ้างงานในประเทศไทยที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับจำนวนการจ้างงานทั้งประเทศ (ขวา)

ที่มา: WTTC, 2018

เมื่อพิจารณาถึงจุดยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยในระดับโลก พบว่า จากการจัดอันดับประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามามากที่สุด ประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 9 และเมื่อเทียบกับ 10 ประเทศแรกที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาที่สุดในโลกในปี พ.ศ. 2559 ตามสถิติล่าสุดพบว่า ประเทศไทยมีอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 8.90 รองจากประเทศสเปนเพียงประเทศเดียวเท่านั้นที่มีอัตราการเติบโตร้อยละ 10.30 ดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 การจัดอันดับประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามามากที่สุด 10 อันดับแรกของโลก

International tourist arrivals			(million)		Change (%)	
Rank	Series		2015	2016*	15/14	16*/15
1	France	TF	84.5	82.6	0.9	-2.2
2	United States	TF	77.5	75.6	3.3	-2.4
3	Spain	TF	68.5	75.6	5.5	10.3
4	China	TF	56.9	59.3	2.3	4.2
5	Italy	TF	50.7	52.4	4.4	3.2
6	United Kingdom	TF	34.4	35.8	5.6	4.0
7	Germany	TCE	35.0	35.6	6.0	1.7
8	Mexico	TF	32.1	35.0	9.4	8.9
9	Thailand	TF	29.9	32.6	20.6	8.9
10	Turkey	TF	39.5	..	-0.8	..

ที่มา: UNWTO, 2017

นอกจากนี้ ยังพบว่าประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2559 ตามสถิติล่าสุด ถือเป็นอันดับที่ 3 ของโลก หรือคิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 49.90 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.00 จากปี พ.ศ. 2558 ที่มีรายได้ 44.90 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ดังตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-2 การจัดอันดับประเทศที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงสุด 10 อันดับแรกของโลก

International tourism receipts			US\$			
			(billion)		Change (%)	
Rank			2015	2016*	15/14	16*/15
1	United States		205.4	205.9	7.0	0.3
2	Spain		56.5	60.3	-13.3	6.9
3	Thailand		44.9	49.9	16.9	11.0
4	China		45.0	44.4	2.1	-1.2
5	France		44.9	42.5	-22.9	-5.3
6	Italy		39.4	40.2	-13.3	2.0
7	United Kingdom		45.5	39.6	-2.3	-12.9
8	Germany		36.9	37.4	-14.8	1.4
9	Hong Kong (China)		36.2	32.9	-5.8	-9.1
10	Australia		28.9	32.4	-8.2	12.3

ที่มา: UNWTO, 2017

เมื่อพิจารณานักท่องเที่ยวจำแนกรายประเทศ พบว่า ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวเข้าเดินทางเข้ามาในประเทศไทยมากที่สุด คือ จากสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีอัตราการเติบโต ในปี พ.ศ. 2558 คิดเป็นร้อยละ 71.63 ปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 13.91 และปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นร้อยละ 9.84 ทำให้ในปี พ.ศ. 2560 มีนักท่องเที่ยวชาวจีนเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด อยู่ที่ 9,966,500 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 28.56 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางเข้าสู่ประเทศไทย อันดับถัดมาของประเทศที่มีสัดส่วนนักท่องเที่ยวเดินทางมา

ท่องเที่ยวในประเทศไทย คือ ประเทศมาเลเซีย ประเทศลาว และประเทศเกาหลีใต้ โดยมีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 11.17 ร้อยละ 4.54 และ ร้อยละ 4.31 ตามลำดับ อันสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวเข้าเป็นหลักจากทวีปเอเชีย โดยเฉพาะประเทศจีนที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในช่วง พ.ศ. 2555 - 2560 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเติบโตและการเพิ่มจำนวนของชนชั้นกลางในประเทศตลาดเกิดใหม่ (Emerging Countries) และการเพิ่มขึ้นของผู้ให้บริการขนส่งระหว่างประเทศ (Euromonitor, 2017) ได้แก่ สายการบินต้นทุนต่ำซึ่งสอดคล้องกับความต้องการการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 จำนวนนักท่องเที่ยวขาเข้าของประเทศไทย จำแนกตามประเทศ

หน่วย: พันคน

ประเทศ	2555	2556	2557	2558	2559	2560	สัดส่วนในปี 2560 (%)
จีน	2,761.20	4,626.20	4,641.00	7,965.50	9,073.50	9,966.50	28.7
เวียดนาม	637.30	743.30	574.30	766.10	870.40	953.00	2.73
มาเลเซีย	2,546.10	3,014.90	2,608.70	3,400.80	3,660.80	3,898.00	11.7
ลาว	981.10	988.40	1,065.80	1,228.10	1,414.50	1,586.20	4.54
เกาหลีใต้	1,153.50	1,297.00	1,111.60	1,356.50	1,441.70	1,502.70	4.31
ญี่ปุ่น	1,341.10	1,521.10	1,257.30	1,346.70	1,394.80	1,451.20	4.16
อินเดีย	985.90	1,032.10	934.40	1,067.00	1,216.10	1,357.10	3.89
สิงคโปร์	994.60	1,071.10	962.30	1,072.60	1,123.70	1,167.70	3.35
สหราชอาณาจักร	800.10	850.70	872.90	894.80	936.60	945.80	2.71
สหรัฐอเมริกา	726.50	791.60	735.90	825.50	884.70	929.20	2.66
ออสเตรเลีย	930.00	909.20	839.10	814.40	854.10	889.50	2.55
รัสเซีย	1,311.40	1,752.00	1,599.60	875.40	841.20	849.00	2.43
รวมทุกประเทศ	22,353.90	26,546.70	24,809.70	29,923.20	32,589.30	34,900.70	100.00
% Change	-	18.76	-6.54	20.61	8.91	7.09	-

ที่มา: ปรับปรุงจาก Euromonitor, 2017

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวเข้าเป็นหลักจากทวีปเอเชีย โดยเฉพาะประเทศจีนที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในช่วง พ.ศ. 2555 - 2560 รวมถึงมีการพัฒนาความเชื่อมโยงของโครงข่ายการคมนาคมขนส่งผ่านทางสปป. ลาว ซึ่งถือเป็นโอกาสสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวผ่านทางพื้นที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ ดังนั้นประเทศไทยจึงควรส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับ สปป. ลาว โดยร่วมมือกันในการกำหนดทิศทางและนโยบายทางการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4.1 ทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

การดำเนินโครงการวิจัย การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว โดยทีมวิจัยได้เดินทางไปจัดประชุมเพื่อชี้แจงโครงการวิจัยแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและระดมความคิด เพื่อทราบถึงทิศทางและข้อคิดเห็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว รวมถึงความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนของประเทศไทย

จากการศึกษาข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ในพื้นที่ทั้ง 12 จังหวัดของประเทศไทย ได้ภาพรวมทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดของข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ ดังต่อไปนี้

4.1.1 จังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่เหนือสุดของประเทศไทย ทางทิศเหนือและทิศตะวันออกมีแนวชายแดนติดต่อกับ สปป.ลาว รวมระยะทาง 155 กิโลเมตร จังหวัดเชียงรายมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจจำนวน 121 แห่ง โดยจำแนกเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 58 แห่ง ด้านประวัติศาสตร์ จำนวน 46 แห่ง ด้านศิลปวัฒนธรรม 17 แห่ง และยังเป็นแหล่งอารยธรรมชนแห่งชนชาติ มากกว่า 30 ชนเผ่า แหล่งรวมศิลปนิมมากกว่า 100 ชีวิต เป็นเมืองประวัติศาสตร์แห่งอาณาจักรล้านนา ถือว่าเป็นต้นกำเนิดอาณาจักรล้านนา ซึ่งมีอายุมากกว่า 700 ปี จากการศึกษาข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดเชียงราย พบว่า มีทิศทางและนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ดังนี้

1. การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว

จังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว หลากหลายรูปแบบ อาทิ การคมนาคมทางน้ำเป็นการขนส่งและเดินทางโดยใช้แม่น้ำโขง ซึ่งเป็นแม่น้ำนานาชาติที่สำคัญ ในจังหวัดเชียงรายมีท่าเทียบเรือที่อำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของสู่หลวงพระบาง การคมนาคมทางบก จังหวัดเชียงรายสามารถเชื่อมโยงโครงข่ายทางหลวงภาคเหนือตอนบน ซึ่งปัจจุบันมีโครงข่ายที่ค่อนข้างสมบูรณ์สามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน ได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ ลาว และจีนตอนใต้ได้ถึง 2 เส้นทาง คือ เส้นทาง R3A ไทย ลาว จีน และเส้นทาง R3B ไทย เมียนมาร์ จีน

2. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

จังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมความร่วมมือกับสปป.ลาว เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีการพบปะหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูลทางท่องเที่ยว การค้า การลงทุน มีการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ และเจรจาการค้า ให้เกิดเกิดความสัมพันธ์ที่ดีนำไปสู่การเชื่อมโยงการค้าการลงทุนร่วมกัน กระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้เข้าประเทศ

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

หน่วยงานภาครัฐ มีการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา โครงข่ายโทรศัพท์ และInternet ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ การประชาสัมพันธ์แนะนำศูนย์กลางการติดต่อประสานงานและให้บริการประชาชนและนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาใช้บริการ

จากศูนย์บริการข้อมูลและข่าวสารด้านการท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง และการติดต่อประสานงานอื่นๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ

4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

จังหวัดเชียงรายมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ ตลอดถึงการนำเอาทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นเสน่ห์มรดกทางวัฒนธรรมล้านนาและวิถีชีวิตท้องถิ่นมาสร้างสรรค์เพื่อสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดเชียงราย นำเสนอวัฒนธรรมล้านนามาส่งเสริมขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ

5. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ มีการจัด Road Show FAM Trip เปิดประตูสู่ล้านนาตะวันออก ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์เอกลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ ที่เชื่อมโยงกับชาติพันธุ์ และประเทศเพื่อนบ้าน GMS และ ASEAN รวมถึงการทำตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ (Social Network)

6. การพัฒนามาตรฐานและบุคลากรทางการท่องเที่ยว

การพัฒนามาตรฐานมีคุณภาพท้องถิ่นให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเชียงรายและสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาต่างประเทศ พัฒนาศักยภาพแรงงานวิชาชีพและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มของชุมชนและผู้ประกอบการท่องเที่ยว

7. การบริหารจัดการด้านชายแดน

การบริหารจัดการด้านศุลกากร รวมทั้งการพัฒนาหน่วยให้บริการที่มีประสิทธิภาพ อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว สร้างความร่วมมือจากสปป.ลาวและ GMS เกี่ยวกับการเชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่งทางน้ำ/ทางบกที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ผลักดันและแก้ปัญหาทางด้านการท่องเที่ยว การค้าและการขนส่งสินค้าร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนในสปป.ลาว

4.1.2 จังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยามีศักยภาพด้านพื้นที่ เหมาะที่จะเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุนจุดเชื่อมโยงในระบบ Logistic และกระจายสินค้าสู่กลุ่มประเทศ GMS และกลุ่ม ASEAN มีจุดผ่อนปรนชายแดนไทย-ลาว และยังสามารถเป็นจุดพักเพื่อการเดินทางไปท่องเที่ยว หรือการกระจายสินค้าลงสู่ส่วนกลางของประเทศและภายในภาคเหนือ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดได้สะดวก จากการศึกษาข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดพะเยา พบว่า มีทิศทางและนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา ดังนี้

1. การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอำเภอภูซาง ซึ่งอำเภอภูซางนั้นเป็นอำเภอชายแดนไทย-ลาว ที่กำลังพัฒนาจากจุดผ่อนปรนบ้านฮวก ไปเป็นจุดผ่านแดนถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี อีกทั้งยังเป็นอำเภอที่มีสภาพภูมิทัศน์สวยงาม สิ่งแวดล้อมอุดมสมบูรณ์ มีวัฒนธรรมประเพณีที่เก่าแก่ ผู้คนที่เป็นมิตร รวมไปถึงการที่มีจุดท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเช่น อุทยานแห่งชาติน้ำตกภูซาง ตลาดชายแดนไทยลาว และสถานที่อื่นๆ ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแต่อำเภอภูซางยังเป็นอำเภอที่ได้รับการจัดตั้งมาไม่นาน จึงยังไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์มากเท่าที่ควร ซึ่งการประชาสัมพันธ์ที่ดี จะ

ช่วยเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอภูซาง และอาจทำให้ประชาชนในเขตอำเภอภูซางมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวด้วยในอนาคต

2. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

การส่งเสริมความสัมพันธ์และขยายตลาดการท่องเที่ยว การค้า การลงทุนในกลุ่มประเทศ GMS มี กิจกรรมจัดประชุมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการค้าชายแดนจังหวัดพะเยา-สปป.ลาว และศึกษาดูงาน เพื่อส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับเอกชนในพื้นที่กับประเทศเพื่อนบ้าน

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การพัฒนาเส้นทางคมนาคม เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาโครงข่ายทางหลวงเพื่อรองรับปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้น อำนวยความสะดวก ลดอุบัติเหตุและเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว รวมไปถึงประโยชน์ในด้านการคมนาคมขนส่ง การค้าการลงทุน ที่ดีขึ้นของจังหวัดต่อไป

4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เชิงนิเวศ ทางศิลปวัฒนธรรม และเชิงเกษตร ให้สามารถรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคาดหวังให้แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยามีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

5. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

หน่วยงานภาครัฐจังหวัดพะเยาได้ส่งเสริมการตลาดสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว โดยการจัดแสดงสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา (Road Show) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวในสื่อออนไลน์ สร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา รวมถึงการประชาสัมพันธ์เสริมสร้างภาพลักษณ์จังหวัดพะเยาเมืองแห่งความสุขและสุจริต (Phayao : Happiness Wellness)

6. การบริหารจัดการด้านชายแดน

การเตรียมความพร้อมในการยกระดับจุดผ่อนปรนบ้านฮวกไปเป็นจุดผ่านแดนถาวร การพัฒนาศักยภาพอาคารด่านชายแดนเพื่อรองรับการเปิดด่านถาวรบ้านฮวก ให้สามารถรองรับ ระบบ CIQ โดยเฉพาะพื้นที่ตรวจสินค้าทั้งขาเข้า-ขาออกและพื้นที่รับส่งสำหรับประชาชน และนักท่องเที่ยวที่ต้องการข้ามแดนทั้งชาวไทยและต่างชาติรวมทั้งการตรวจพืช และตรวจสัตว์ อย่างมีมาตรฐานสากลจึงจำเป็นต้องก่อสร้างและจัดระบบอาคารเดิมที่มีอยู่ และการก่อสร้างอาคารใหม่บางส่วนให้พร้อมรองรับการเปิดด่านชายแดน การพัฒนาจุดจำหน่ายสินค้า OTOP บ้านฮวก จัด FAM Trip ส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวใหม่

4.1.3 จังหวัดน่าน

จังหวัดน่านเป็นเมืองแห่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมเป็นพื้นที่เมืองประวัติศาสตร์ที่มีโบราณสถานที่ทรงคุณค่าอยู่เป็นจำนวนมากพื้นที่บริเวณย่านชุมชนเมืองเก่าสามารถพัฒนาใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม ได้อย่างเป็นระบบ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของเมืองมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกักนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ อันเป็นโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเน้น

ความสะอาด ปลอดภัย ได้มาตรฐาน อันจะนำมาซึ่งความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวในการมาใช้บริการ และกลับมาเยือนจังหวัดน่านซ้ำ

จากการศึกษาข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดน่าน พบว่ามีทิศทางและนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดน่านที่สำคัญ ดังนี้

1. การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว

การสนับสนุนกิจกรรมเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เพิ่มเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการผลผลิต และการค้าที่เชื่อมโยงกับสปป.ลาว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการผลผลิต และการค้าที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน การเยี่ยมชมของ คณะเจ้าแขวง ของสปป.ลาว และการสานความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายพันธมิตรและเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้มีความใกล้ชิดอันจะเป็นการเพิ่มเครือข่ายและช่องทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านให้เพิ่มมากขึ้น

2. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างไทยและสปป.ลาว มีการลงนามในข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีความสำเร็จของการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม อาทิ จัดคณะภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมการประชุมจับคู่เจรจาธุรกิจ (Business Matching) เส้นทางจังหวัดน่าน – แขวงอุดมไชย – แขวงหลวงน้ำทา –เขตปกครองตนเองสิบสองปันนา (เชียงรุ้ง) – คุณหมิง จัดคณะภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมการประชุมจับคู่เจรจาธุรกิจ (Business Matching) เส้นทางจังหวัดน่าน – แขวงอุดมไชย – แขวงพงสาตี – เดียนเบียนฟู – ฮานอย เป็นต้น

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเสริมสร้างศักยภาพเศรษฐกิจการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างสมดุล ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

การบริหารจัดการของภาครัฐและชุมชนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เป็นทางเลือกของนักท่องเที่ยว และการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว การพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยว การรวมกลุ่มและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ตลอดจนการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า รวมถึงการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเป็นสากล และยั่งยืนมุ่งให้เกิดการค้นหาและพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว การเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาและปรับมาตรฐานบุคลากรในธุรกิจการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานอาเซียน

5. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์ในมิติการทำการตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ในด้านเรื่องราวเชิงประสบการณ์ และประชาสัมพันธ์เอกลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับชาติพันธุ์ ชนเผ่าต่างๆ ผ่านสื่อต่าง ๆ สำหรับการตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ (Social Network) มีธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดน่านที่มีช่องทางการตลาดเชิงรุกและการทำธุรกรรมด้านการท่องเที่ยวผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การจอง ชำระเงิน เป็นต้น

6. การพัฒนามาตรฐานและบุคลากรทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว มุ่งให้เกิดการสร้างความตระหนักและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในห่วงโซ่ด้านการท่องเที่ยว และ การพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวตามบริบทพื้นที่อย่างยั่งยืน

7. การบริหารจัดการด้านชายแดน

การปรับปรุงด่านถาวรห้วยโก๋น และเส้นทางการคมนาคมเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ หลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เช่น ปรับปรุงถนนระยะทาง 40 กิโลเมตรช่วงสุดท้าย ก่อนถึงด่านห้วยโก๋น โดยจะมีการลดความลาดชันลงและขยายให้กว้างขึ้น เพื่อให้รถยนต์วิ่งสวนทางกันสะดวกขึ้น พร้อมทั้งจะมีการสร้างสำนักงานใหม่ วางระบบมาตรฐานเครื่องมือ และเพิ่มบุคลากรให้เป็นสากลเหมือนด่านอื่น ๆ ในประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและการขนส่งสินค้า

4.1.4 จังหวัดอุดรดิตถ์

อุดรดิตถ์เป็นจังหวัดที่ผู้คนในท้องถิ่นยังคงรักษาขนบธรรมเนียมและประเพณีดั้งเดิมอันงดงามไว้ได้อย่างเข้มแข็ง ตลอดทั้งปีจึงมีการจัดงานเทศกาลเฉลิมฉลองและงานประเพณีที่สำคัญ จากการศึกษาข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า มีทิศทางและนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์ที่สำคัญ ดังนี้

1. การส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว

การส่งเสริมให้ทำ MOU ระหว่างผู้ประกอบการประเทศไทยและสปป.ลาว เพื่อให้มีการดูแลและจัดระเบียบธุรกิจทางการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง อาทิ ที่พักแรม ร้านอาหาร เป็นต้น โดยมีการจัดประชุมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย สปป.ลาว และประเทศเวียดนาม อีกทั้งมีการแลกเปลี่ยน และการจัดรายการนำเที่ยว (FAM Trip) ระหว่างอุดรดิตถ์ กับแขวงไชยะบุรี

2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะภายในของจังหวัด เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางไปถึงแล้วสามารถเดินทางต่อไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่นอกเหนือเส้นทางระหว่างจังหวัดรวมถึงเดินทางต่อไปยังสถานที่พักได้อย่างสะดวกและด้วยราคาที่เป็นมาตรฐาน ทั้งนี้ ระบบขนส่งสาธารณะประจำทางในเขตเมืองเป็นแนวทางที่ดีที่สุดแต่ก็ต้องพิจารณาพร้อมกับปริมาณของผู้ใช้บริการในพื้นที่ประกอบ โดยสำหรับจังหวัดที่ยังไม่พร้อมก็สามารถจัดหาราคาค่าโดยสารที่เป็นมาตรฐานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการได้ การพัฒนาตัวร่วมเชื่อมโยงระหว่างเส้นทาง และระบบ Hop on Hop off ในแต่ละเส้นทาง เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการท่องเที่ยวได้เสมือนหนึ่งเดินทางโดยรถของบริษัทนำเที่ยว

3. การพัฒนามาตรฐานและบุคลากรทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวของอุดรดิตถ์ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดมากขึ้น โดยส่งเสริมบุคลากรสำหรับอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง (FIT)

4. การบริหารจัดการด้านชายแดน

การพัฒนาระบบการเข้าออกด่านชายแดนให้มีความคล่องตัวสำหรับนักท่องเที่ยว เนื่องจาก การข้ามด่านชายแดนยังมีความซับซ้อน ทำให้ส่งผลกระทบต่อบริษัทนำเที่ยวและนักท่องเที่ยว อีกทั้งผลักดันกฎระเบียบสำหรับเอื้ออำนวยนำรถผ่านด่านชายแดนไปกลับภายในวันเดียวกัน ให้มีค่าธรรมเนียมลดลง โดยหน่วยงานภาครัฐยังได้ส่งเสริมให้มีการสร้างความชัดเจนของค่าธรรมเนียมการนำรถเข้า-ออก หรือข้ามด่าน

ชายแดนอีกด้วย และลดข้อจำกัดบางประการสำหรับอำนวยความสะดวกให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวประเภทคาราวาน เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวคาราวานเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแขวงไซยะบุรีเพิ่มขึ้น

4.1.5 จังหวัดพิษณุโลก

พิษณุโลกเป็นจังหวัดใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง และเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เพราะเจริญรุ่งเรืองมายาวนานตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย อีกทั้งยังเคยเป็นเมืองหลวงแทนกรุงศรีอยุธยาถึง 25 ปีด้วยในอดีต พิษณุโลกได้รับการเรียกขานว่า “เมืองสองแคว” เพราะเป็นเมืองที่มีแม่น้ำ 2 สายไหลผ่าน คือ แม่น้ำน่านและแม่น้ำแควน้อย ปัจจุบันพิษณุโลกเป็นเมืองที่มีความเจริญในหลายด้าน ผู้คนยังคงรักษาขนบธรรมเนียมและประเพณีดั้งเดิมไว้ได้อย่างเข้มแข็ง จากการศึกษาข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีทิศทางและนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกที่สำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การมุ่งพัฒนาจังหวัดพิษณุโลกให้เป็นเมืองบริการแห่งสี่แยกอินโดจีน และเป็นศูนย์กลางกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง อาทิเช่น ด้านการศึกษา ด้านคมนาคมขนส่ง ด้านการท่องเที่ยว ด้านสุขภาพ และด้านวิชาการ โดยมุ่งเน้น ให้เป็นมาตรฐานสากลต่อไป ซึ่งจังหวัดพิษณุโลกมีศักยภาพและมีความพร้อมสำหรับการลงทุน

2. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพิษณุโลกมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งเชื่อมโยงกับในกลุ่มจังหวัด ซึ่งปัจจุบันได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม ในอันที่จะเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ต่อไป

3. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

การส่งเสริมโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้มากขึ้น เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากนัก การโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเปิดตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ๆ ให้เข้ามาท่องเที่ยวยังจังหวัดพิษณุโลก

4. การพัฒนามาตรฐานและบุคลากรทางการท่องเที่ยว

จังหวัดพิษณุโลกมีการส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานบุคลากรทางการท่องเที่ยว ให้มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญในสายงานที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและเดินทางมาใช้บริการอีก

4.1.6 จังหวัดเลย

จังหวัดเลยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามหลากหลาย มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลาย และมีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาสัมผัสบรรยากาศในฤดูหนาวบนยอดสูงของภูเขา ไม้ดอกเมืองหนาวนานาชนิด เช่น ภูกระดึง ภูเรือ ภูหลวง สวนหินผางาม แก่งคุดคู้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระธาตุศรีสองรัก พระธาตุสัจจะ ประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโชน ชุมชนบ้านไม้เก่าเชียงคาน นอกจากนี้ยังมีวัดสำคัญที่ประชาชนนิยมมาทำบุญ เช่น วัดป่าเนรมิตวิปัสสนา วัดศรี

สุทธาวาส และวัดโพชนชัย เป็นต้น จากการศึกษาข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงาน ภาครัฐจังหวัดเลยพบว่า มีทิศทางและนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย ดังนี้

1. การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว

การพัฒนาระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงอาเซียน กิจกรรม งานขยายทางจราจรเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดให้ได้มาตรฐาน เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวจากเมืองเลย-เมืองหลวงพระบาง-นครหลวงเวียงจันทน์-เมืองหนองคาย เป็นการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเลียบริมฝั่งโขงเชื่อมโยงวัฒนธรรมล้านช้าง

2. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

จังหวัดเลยได้ส่งเสริมให้มีการร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐกับผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางที่ดี การสร้างวงจรการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดเลยและแขวงไชยบุรี เพื่อให้มีการกระจายตัวและส่งต่อนักท่องเที่ยวระหว่างแขวงและระหว่างประเทศ ที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางการท่องเที่ยวเป็นวงกว้างมากขึ้น

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งสอดคล้องกับวาระการขับเคลื่อนจังหวัดเลย (THAI LOEI 4.0) “Loei for All” (เลยเมืองของทุกคน) โดยเฉพาะผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้ยากจน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งอำเภอด่านซ้ายได้กำหนดแนวทางการพัฒนาอำเภอร่วมกันโดยการบูรณาการคือ “เมืองคุณธรรม ประเพณีวัฒนธรรมที่ล้ำค่า ธรรมชาติที่สวยงาม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และน้อมนำหลักทรงงานโครงการพระราชดำริ ดำรงวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน และที่สำคัญนั้นคนที่จะมา อ.ด่านซ้าย นั้น จะต้องมาได้ทุกวัยและเข้าถึงได้ทุกที่ที่ว่า “มาด่านซ้าย มาได้ทุกวัย ไปได้ทุกที่ เที่ยวได้ตลอดทั้งปี” และที่สำคัญการพัฒนาที่เน้นให้ประชาชนชาวด่านซ้ายมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการขับเคลื่อนของคณะกรรมการระบบสุขภาพอำเภอ (DHB) ซึ่งมีการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและเหมาะสม

4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

จังหวัดเลยเป็นเจ้าภาพโครงการนำร่องเร่งด่วน เพื่อดำเนินการโครงการความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวสี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้าง สี่เมืองสองประเทศ เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวจากเมืองเลย-เมืองหลวงพระบาง-นครหลวงเวียงจันทน์-เมืองหนองคาย เป็นการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเลียบริมฝั่งโขงเชื่อมโยงวัฒนธรรมล้านช้าง สร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ยกกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวชุมชนชายแดน รองรับการค้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการทางานตามแผนยุทธศาสตร์ 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ แผนพัฒนาการท่องเที่ยว การอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการตลาดเชื่อมโยงทางด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและยุทธศาสตร์การตลาดของพื้นที่ และการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่การท่องเที่ยว

5. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

จังหวัดเลยได้นำแผนงาน THAI LOEI 4.0 มาใช้ โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย โดยเน้นสร้างมูลค่าด้านการท่องเที่ยว เน้นกิจกรรมการเดินทางท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดวันพักยาวนานขึ้นด้วยการนำเสนอแนวคิด Tourism and Sports “เลย เมืองแห่งการท่องเที่ยวและกีฬา” ยกกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน สร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมการตลาดและพัฒนาศักยภาพบุคลากร

ด้านการท่องเที่ยว อนุรักษ์พันธุ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นมิตรต่อคนทั้งมวล ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ภูมิปัญญา การเกษตร และศิลปวัฒนธรรมไปสู่การสร้างมูลค่าด้านการท่องเที่ยวให้สามารถสร้างและกระจายรายได้แก่ประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนออกกำลังกาย เล่นกีฬา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ

6. การพัฒนามาตรฐานและบุคลากรทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อรองรับด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแนวโน้มความนิยมในการท่องเที่ยว อาทิ จัดสัมมนาอบรมผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน และเป็นสถานประกอบการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จัดสัมมนาอบรมผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดเลย จัดสัมมนาพัฒนาทักษะ องค์ความรู้ด้านความปลอดภัย และช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการบริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น

7. การบริหารจัดการด่านชายแดน

การปรับปรุงระบบรักษาความปลอดภัยบริเวณด่านชายแดน ให้ได้มาตรฐานสากล เสริมสร้างความสัมพันธ์ ไทย - สปป.ลาว ในระดับท้องถิ่น เพื่อรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดนและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

4.1.7 จังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนม หรืออาณาจักรศรีโคตรบูรณ เป็นอาณาจักรเก่าแก่ของชนเผ่าไท มีพื้นที่อาณาเขตชายแดนเลียบริมฝั่งแม่น้ำโขง เป็นจังหวัดที่มีทัศนียภาพสวยงาม ริมฝั่งแม่น้ำโขง และมีสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนาที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม ทางธรรมชาติ เช่น พระธาตุพนม และพระธาตุประจำวันเกิด หมู่บ้านมิตรภาพโฮจิมินห์ วัดนักบุญอันนาหนองแสง พิพิธภัณฑ์จวนผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม อุทยานแห่งชาติภูสิงห์น้ำตกตาดโพธิ์ ตาดขาม และอื่นๆอีกมากมาย อีกทั้งยังมีศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีอัตลักษณ์สืบทอดมายาวนานจนถึงปัจจุบัน อาทิเช่น งานประเพณีไหลเรือไฟ วัฒนธรรมชนเผ่า งานวันผู้ไทยโลก จังหวัดนครพนมมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ในฐานะเป็นประตูสู่อินโดจีน โดยเป็นจุดเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในภูมิภาค อินโดจีนผ่านสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 ซึ่งจากการศึกษาข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดนครพนม พบว่า มีทิศทางและนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมที่สำคัญ ดังนี้

1. การส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว

การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงเส้นทางไทย - สปป.ลาว ได้แก่ การศึกษาสำรวจรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาสื่อการประชาสัมพันธ์ การอบรมเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ การส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวเส้นทางเชื่อมโยง การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวข้ามภูมิภาคในและต่างประเทศเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว มีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระดับแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มแม่น้ำโขง ตลอดจนการก่อสร้างทางเดินและทางจักรยานอ้อมหลังบ้านแกริมโขง และการสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง

2. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

การพัฒนาความร่วมมือ จัดตั้งคณะทำงาน เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับสปป.ลาว และให้เป็นประโยชน์สำหรับการท่องเที่ยวทั้ง 2 ประเทศ โดยส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยง เช่นการปั่นจักรยาน โดยจัดขึ้นเป็นเทศกาลประจำปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวและมีกิจกรรมร่วมกัน

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การพัฒนาคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว สืบเนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ยังไม่ได้มาตรฐาน และยังไม่มีความเหมาะสมที่จะรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนม จึงได้มีโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ โครงการยกระดับและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม นครพนมเมืองคลาสสิคริมโขง ก่อสร้างสะพานเชื่อมถนนเลียบแม่น้ำโขงเพื่อให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน และรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม

4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

หน่วยงานภาครัฐได้มีการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง อาทิ การจัดแสดงแสง สี เสียง กลางลำแม่น้ำโขงงานประเพณีไหลเรือไฟ งานประเพณีสำคัญของแต่ละอำเภอ กิจกรรมกลางคืน งาน Event เพื่อให้งานเทศกาลประเพณีมีความน่าสนใจ สร้างเอกลักษณ์การท่องเที่ยวแบบจังหวัดนครพนม และสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยวได้หลากหลายและกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยจังหวัดนครพนมมีกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี หากสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากภายนอกเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดได้มากขึ้น จะทำให้ประชาชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีอัตราการขยายธุรกิจเพิ่มมากขึ้น

5. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

การส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีความหลากหลายและขยายกว้างขึ้น โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวนอกเทศกาลประเพณี โดยจัดกิจกรรมจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับ สปป.ลาว อาทิ การจัด Frame trip ให้กับ agency ทางการท่องเที่ยวและสื่อมวลชน การจัด Road Show ทางการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ การส่งเสริมการท่องเที่ยวหมู่บ้านมิตรภาพไทย-สปป.ลาว เพื่อความหลากหลายสร้างความแปลกใหม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากยิ่งขึ้น

6. การพัฒนามาตรฐานและบุคลากรทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาบุคลากรและผู้ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวและแข่งขันการตลาดด้านการท่องเที่ยวได้ บุคลากรด้านการท่องเที่ยวจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้ได้มาตรฐาน ประชาชน นักท่องเที่ยวได้รับความประทับใจเมื่อได้มาเที่ยวและใช้บริการการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม

7. การบริหารจัดการด้านชายแดน

การพัฒนาพื้นที่ชุมชนด่านชายแดนจังหวัดนครพนม เช่น โครงการก่อสร้างเส้นทางจักรยาน อ้อมด้านหลังชุมชนหอนาฬิกา และระบบระบายน้ำถนนเลียบแม่น้ำโขง โครงการก่อสร้างและปรับปรุงถนนเชื่อมต่อจุดผ่อนปรนตลาดนัดไทย-ลาว บริเวณชุมชนท่าอุเทน งานก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำโขง พร้อมปรับปรุงถนนเลียบแม่น้ำโขงบริเวณชุมชนท่าอุเทน โครงการปรับปรุงถนนแพ่งพิทักษ์ บริเวณชุมชนบ้านแพ่ง เป็นต้น

4.1.8 จังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหารมีบทบาทเป็นจุดเชื่อมต่อทางการท่องเที่ยวของประเทศกับประเทศในอินโดจีน สืบเนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคม ได้แก่ สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 (สะพาน

มิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2) ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวข้ามแดนมีความสะดวกรวดเร็ว จึงมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาจังหวัดมุกดาหารเพื่อใช้เป็นทางผ่านเข้าและออกประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ต้องการเดินทางออกไปเที่ยวยังสปป.ลาวและประเทศเวียดนาม ซึ่งจากการศึกษาข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดมุกดาหาร พบว่า มีทิศทางและนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

1. การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว

จังหวัดมุกดาหาร เป็น 1 ในเมืองเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้มีแผนการพัฒนาเมืองทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้า และภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดที่มีความชัดเจน โดยในภาคการท่องเที่ยว ทางจังหวัดได้ให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน มีการร่วมมือกับสมาคมท่องเที่ยว และเอกชนท่องเที่ยว พยายามส่งเสริมให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้ ทางจังหวัดยังได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตตัวเมือง เขตเทศบาล เชื่อมระหว่างจังหวัด และภายในอำเภอต่าง ๆ รวมถึงเชื่อมการท่องเที่ยวไปสู่สปป.ลาว และเวียดนาม ทำให้ปัจจุบันมุกดาหารเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงทั้งด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และการท่องเที่ยว ทั้งท่องเที่ยวในจังหวัดและท่องเที่ยวเชื่อมโยงสปป.ลาว

2. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

จังหวัดมุกดาหารมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศสปป.ลาว โดยมีการลงนาม MOU เป็นเมืองคู่แฝดกับแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว มีการกระชับความสัมพันธ์แบบเหยา – เยือนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ และมีการหารือแลกเปลี่ยนแนวทางการร่วมมือในเรื่องด้านความมั่นคง การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว รวมทั้งการป้องกันปัญหาการเข้าเมืองผิดกฎหมาย และเพื่อนำไปสู่การดำเนินการของทั้งประเทศไทยและสปป.ลาว

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางท่องเที่ยวในจังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ การปรับปรุงถนนสายหลักและสายรอง การก่อสร้างถนนทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว เช่น ก่อสร้างถนนลาดยางทางเข้าน้ำตกตาด น้ำตกห้วยช้างชน ก่อสร้างเส้นทางจักรยานอุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ รวมถึงการพัฒนา ระบบไฟฟ้าและแสงสว่างแก่แหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาระบบ QR Code เพื่อบริการข้อมูลสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญจังหวัดมุกดาหาร เช่น แก่งกะเบา หาดมโนภิรมย์ หอแก้วมุกดาหาร อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ เป็นต้น และการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 9 ชุมเขา 9 แหล่งน้ำ ตามวิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง ส่งเสริมกิจกรรมให้เกิดการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี

5. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาการตลาด กิจกรรม และประชาสัมพันธ์ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดมุกดาหารสู่ความยั่งยืน อาทิ จัดทำเว็บไซต์ สื่อประชาสัมพันธ์ และแอปพลิเคชันท่องเที่ยวภาษาไทย ภาษาลาว ภาษาจีน ภาษาอังกฤษและภาษาอื่นที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายหลัก พัฒนาศักยภาพเครือข่ายสื่อมวลชน ผู้นำชุมชนเพื่อเป็นกลไกความร่วมมือด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว

6. การพัฒนามาตรฐานและบุคลากรทางการท่องเที่ยว

การส่งเสริมด้านเงินทุนดอกเบี้ยต่ำผ่านทางธนาคารแก่ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะกิจการที่เป็นรูปแบบ SME เพื่อเป็นแรงกระตุ้นในการพัฒนาธุรกิจทางการท่องเที่ยว จัดตั้งเครือข่ายผู้ประกอบการในระดับตำบล เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

7. การบริหารจัดการด่านชายแดน

การสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ให้นักท่องเที่ยวแจ้งเบาะแสหากพบเห็นการกระทำความผิด โดยการแจกแผ่นพับประชาสัมพันธ์ของตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับการเดินทางเข้า-ออก ผ่านจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพ 2 และ ท่าเทียบเรือเทศบาลเมืองมุกดาหาร ฉบับภาษาไทยและภาษาลาว เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักร

4.1.9 จังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญ มีอำเภอขามเฒ่าเป็นอำเภอชายแดนแห่งเดียวของจังหวัดอำนาจเจริญ ที่มีอาณาเขตติดต่อกับสปป.ลาว โดยมีแม่น้ำโขงกั้นระหว่างสองประเทศ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจและวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งเมื่อน้ำในแม่น้ำโขงลดลงจะมีเกาะแก่งต่างๆ เกิดขึ้นหลายแห่งซึ่งเป็นที่ชื่นชอบแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะแก่งคันสูง แก่งหินชัน แก่งตางกลาง ถือเป็นเกาะแก่งตามธรรมชาติที่มีความสวยงามและมีนักท่องเที่ยวแวะเวียนเข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจและลงเล่นน้ำในช่วงฤดูร้อน ซึ่งจากการศึกษาข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า มีทิศทางและนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอำนาจเจริญ ดังนี้

1. การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว

การผลักดันเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวและการค้าจากจังหวัดนครราชสีมา-ขอนแก่น-มหาสารคาม-ร้อยเอ็ด-ยโสธร-อำนาจเจริญ-ไปยังอำเภอขามเฒ่าเพื่อให้สามารถข้ามไปฝั่ง สปป.ลาว ให้มีความสะดวกสบายมากขึ้น มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชื่อมโยง เช่น งานการสืบทอดชะตาแม่น้ำโขงเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ไทย-ลาว

2. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

การพบปะหารือข้อราชการและร่วมงานประเพณีกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระชับความสัมพันธ์กับผู้นำสปป.ลาว เพื่อยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่สองประเทศให้สูงขึ้น หากนักท่องเที่ยวจากไทยมีปัญหา ก็สามารถช่วยเหลือได้ทันที

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบ Logistic ยกระดับมาตรฐานทางสายรอง,สายย่อยให้ได้มาตรฐานเพื่อความสะดวกรวดเร็วปลอดภัยให้กับผู้ใช้เส้นทางสร้างความมั่นคงด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยวและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ พัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว อาทิ แก่งคันสูง อ่างเก็บน้ำห้วยหินกอง ดอนลิงเจ้าปู่ แหล่งโบราณสถานเสมานปีบ้านเปือย เป็นต้น รวมถึงการปรับปรุงเส้นทางปั่นจักรยานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น เส้นทางจักรยานขึ้นวนอุทยานภูสิงห์-ภูผาผึ้ง

5. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

การใช้งานเทศกาลประจำปี “ท่องเที่ยวชานุมาน แห่ยักษ์คุ” เป็นงานหลักเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามของจังหวัดอำนาจเจริญให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายและกว้างขวาง โดยในแต่ละปีจะมีประชาชนชาวจังหวัดอำนาจเจริญ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ รวมถึงประชาชน ในจังหวัดใกล้เคียงมาเที่ยวงานเป็นจำนวนมาก

6. การพัฒนามาตรฐานและบุคลากรทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยวที่ขาดแคลน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ โดยส่งเสริมการฝึกอบรมด้านการให้บริการ ให้เป็นไปตามมาตรฐาน รวมถึงพยายามผลักดันข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวให้อำนวยความสะดวกกับทั้งตัวแรงงานและผู้ประกอบการให้การเข้ามาทำงานในจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อเพิ่มจำนวนแรงงานในธุรกิจทางการท่องเที่ยว การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ OTOP/SMEs ด้วยนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และช่องทางการตลาด

7. การบริหารจัดการด้านชายแดน

การยกระดับการค้าชายแดน การผลักดันจุดผ่อนปรนบ้านยักษ์คุ อำเภอชานุมาน ให้เป็นด่านชายแดนถาวร เพื่อประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจแก่ทุกภาคส่วน

4.1.10 จังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหลักสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่มีความสนใจในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวอีสานรวมทั้งประเพณีที่สำคัญ ซึ่งในการศึกษาข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มีทิศทางและนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานีที่สำคัญ ดังนี้

1. การส่งเสริมและพัฒนากิจการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว

การเสริมสร้างและขยายโอกาสทางการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่สปป.ลาว มีการผลักดันให้เกิดการเชื่อมต่อเส้นทางรถไฟจากสถานีหลักในตัวจังหวัด ไปยังด่านชายแดน ขยายถนนสี่เลนเพื่อรองรับการเชื่อมต่อเส้นทางสู่ด่านชายแดน

2. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และขยายฐานการตลาดเพื่อพัฒนาความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว สร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือกับสปป.ลาวในด้านความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคม

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ระบบให้บริการโลจิสติกส์ เพื่อรองรับการขยายตัวของ การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยวให้มีการเชื่อมโยงมากขึ้น เพิ่มศูนย์บริการ นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความเป็นมาตรฐาน มีคุณภาพและความหลากหลาย เพื่อก่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่มีศักยภาพดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเชิงคุณภาพให้เข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น และนักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวนำไปสู่การเดินทางท่องเที่ยวซ้ำ

5. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

การยกระดับการผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน พัฒนาคุณภาพการบริการเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว พัฒนาระบบฐานข้อมูลทางการท่องเที่ยวและให้บริการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว เพื่อสร้างโอกาสและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับจังหวัด

6. การพัฒนามาตรฐานและบุคลากรทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน ทั้งผู้ประกอบการ และวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นให้ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวมีทักษะทางด้านการจัดการธุรกิจทางการท่องเที่ยว แรงงานทางด้านการท่องเที่ยวมีทักษะในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น อาทิ โครงการฝึกอบรมพัฒนาทักษะระดับผู้บริหาร แก่ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โครงการฝึกอบรมบุคลากรระดับผู้ปฏิบัติการทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ

7. การบริหารจัดการด้านชายแดน

การพัฒนาความร่วมมือเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

จากการศึกษาข้อคิดเห็นและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ในพื้นที่ทั้ง 12 จังหวัดของประเทศไทย สามารถสรุปภาพรวมแนวทางการส่งเสริมของภาครัฐในประเทศไทย ต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ได้ดังนี้

การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว โดยการผลักดันการจัดทำแผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างสองประเทศ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้ง ถนน สะพาน รถไฟ ท่าเรือ และการอำนวยความสะดวกด้านพิธีการขนส่งข้ามแดน เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนตามแนวชายแดนและการท่องเที่ยว มีการเปิดใช้พื้นที่ควบคุมร่วมกัน (Common Control Area) การจัดทำแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวข้ามแดน ภายใต้แนวคิด 2 ประเทศ 1 จุดหมายปลายทาง (Two Countries, One Destination) ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบเมืองพี่น้องเมืองฝาแฝดด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยว ผ่านกรอบความร่วมมือและข้อตกลงร่วมกัน

ความร่วมมือทั้งภาครัฐและผู้ประกอบการระหว่างไทยและสปป.ลาว ตลอดจนมีการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว รวมถึงการประชุมหารือเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการ การลงนามในข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความร่วมมือด้านโครงการความร่วมมือไตรภาคีและภูมิภาค ซึ่งทางรัฐบาลไทยร่วมกับแหล่งความร่วมมือต่างๆ และองค์การระหว่างประเทศให้ความร่วมมือกับรัฐบาล สปป.ลาว ในรูปของโครงการและทุนในสาขาตามที่ทั้งสามฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยว โดยหน่วยงานภาครัฐมีโครงการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเสริมสร้างศักยภาพเศรษฐกิจการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เช่น การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะภายในของจังหวัด เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปสามารถเดินทางต่อไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่นอกเหนือเส้นทางระหว่างจังหวัดได้อย่างสะดวกและรวดเร็วรวมถึงเพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้มาตรการและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยสนับสนุนในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว โดยภาครัฐจะส่งเสริมการบริหารจัดการแบบบูรณาการของภาครัฐและชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะมุ่งพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมเดิมที่เสื่อมโทรม พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เป็นทางเลือกของนักท่องเที่ยว สร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ๆ และมีความหลากหลาย พัฒนาการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว พัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยว การรวมกลุ่มและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ตลอดจนการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า

การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว โดยมีการส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความหลากหลายและขยายกว้างขึ้น เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวนอกเทศกาลประเพณี การพัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์กับตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพมากขึ้น ในด้านการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์และเอกลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับชาติพันธุ์ชนเผ่าต่างๆ ผ่านสื่อสมัยใหม่ ให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้มากขึ้น

การพัฒนามาตรฐานและบุคลากรทางการท่องเที่ยว โดยมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว มุ่งให้เกิดความรู้ ทักษะ และความชำนาญในสายงานที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีการพัฒนาหลักสูตรอบรมพื้นฐาน ทักษะเฉพาะกลุ่มท่องเที่ยว รวมถึงพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการของผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวตามบริบทพื้นที่อย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าและเข้าใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่น การกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นเข้าสู่ตลาดแรงงานภาคการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

การบริหารจัดการด้านชายแดน โดยปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานบริเวณด่านชายแดนและเส้นทางคมนาคมสู่ด่านชายแดน เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการพัฒนาระบบการเข้า-ออกด่านชายแดนให้มีความคล่องตัวมากขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยว และการขนส่งสินค้า อีกทั้งผลักดันกฎระเบียบสำหรับเอื้ออำนวยความสะดวกในการนำรถยนต์เพื่อท่องเที่ยวผ่านด่านชายแดน การผ่อนปรนข้อจำกัดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวประเภทคาราวานที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

4.2 ความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

จากการศึกษาคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ในพื้นที่ทั้ง 12 จังหวัด ของประเทศไทย ได้ประเด็นความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยคาดหวังนโยบายสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ดีและเกิดความยั่งยืน
 2. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวของภาครัฐกิจ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและกลับมาใช้บริการซ้ำ
 3. การพัฒนาและออกแบบรายการนำเที่ยว เพื่อให้มีเส้นทางนำเที่ยวแปลกใหม่สำหรับนำเสนอและเพิ่มจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยว
 4. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว โดยมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวที่ดีและใช้การวิจัยเข้ามาศึกษาเพื่อสร้างกลยุทธ์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว
 5. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐกิจทางการท่องเที่ยวให้มีการกระจายผลประโยชน์ทางการท่องเที่ยวแก่ทั้งสองประเทศ
 6. การพัฒนาด้านชายแดน ในด้านกระบวนการและพิธีการเข้า-ออก ด้านกฎระเบียบและข้อยกเว้นสำหรับเอื้ออำนวยบริษัทนำเที่ยว
 7. การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญในการให้บริการที่มีคุณภาพ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวประทับใจและกลับมาใช้บริการซ้ำ
- โดยมีรายละเอียดของคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

4.2.1 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนประกอบด้วย เชียงราย พะเยา น่าน

ซึ่งผู้ประกอบการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวมีความคาดหวังในนโยบายของภาครัฐเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดความคาดหวังและต้องการ ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการคาดหวังให้มีการฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดให้เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ ส่งเสริมพัฒนาด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งการพัฒนาและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว

2. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการมีความคาดหวังในนโยบายของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ เพื่อดึงดูดการขยายตัวของการท่องเที่ยวกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) แม้ว่ารัฐบาลจะลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ อาทิ สะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 (เชียงใหม่-ห้วยทราย) รองรับการเดินทาง R3A ท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ 2 ท่าอากาศยานนานาชาติ การพัฒนาจุดผ่านแดน เป็นต้น แต่ยังคงขาดการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ให้เป็นระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดต้นทุนในการขนส่งสินค้าและบริการ จึงมีความจำเป็นต้องเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ครอบคลุมและเชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะการขนส่งระบบรางให้เชื่อมโยงจากอำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ไปถึงอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย สร้างศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่ง และศูนย์กระจายสินค้า

3. การพัฒนาและออกแบบรายการนำเที่ยว

การสร้างรายการนำเที่ยวใหม่ ๆ ในกลุ่มจังหวัด ซึ่งรายการนำเที่ยวส่วนใหญ่ยังเป็นเส้นทางท่องเที่ยวรูปแบบเดิม โดยให้บริการท่องเที่ยวภายใต้ความเหมาะสมกับคุณภาพทางการท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยว การบริการที่มีมาตรฐาน

4. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

การเพิ่มมูลค่าให้การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของกลุ่มจังหวัด เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด โดยการฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดให้เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ ส่งเสริมพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งการพัฒนาและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว การตลาดและบุคลากรสร้างความปลอดภัยและมาตรฐานของการท่องเที่ยวด้านที่พัก อาหาร และการเดินทางรวมทั้งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาองค์ความรู้การศึกษาวิจัยเพื่อสร้างคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

5. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

เนื่องจากการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรด้านการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก เครือข่ายการท่องเที่ยว การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว ประกอบกับขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ดึงดูดหรือจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวหรือพำนักรถในพื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาความร่วมมือ และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในกลุ่มจังหวัดฯ กลุ่มประเทศ GMS และ AEC เช่น การท่องเที่ยวในลุ่มน้ำโขง การท่องเที่ยวตามเส้นทาง R3A เป็นต้น

6. การพัฒนาด้านชายแดน

การพัฒนาเส้นทางถนนที่มีมาตรฐานเชื่อมโยงไปยังจุดผ่านแดน พัฒนาจุดผ่านแดนให้มีมาตรฐานรวมทั้งเร่งทำความตกลงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกการค้าและการขนส่งข้ามพรมแดนให้เป็นมาตรฐานสากล การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของจุดผ่อนปรนบ้านฮวกเพื่อรองรับการยกระดับเป็นด่านชายแดนถาวร การอำนวยความสะดวกให้การทำ Border pass ปัจจุบันยังต้องไปทำที่ตัวอำเภอ มีระยะห่างจากด่าน

7. การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว

เร่งพัฒนาผู้ประกอบการและแรงงานที่เกี่ยวข้องในด้านภาษา วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่ม GMS และ AEC กฎระเบียบทางการค้าการลงทุนและการขนส่ง ทักษะการเจรจาการค้า จับคู่ทางธุรกิจ การพัฒนาธุรกิจผู้ให้บริการโลจิสติกส์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พัฒนามาตรฐานของสินค้าและบริการเพื่อการส่งออก รวมถึงจัดงานแสดงและจำหน่ายสินค้า เป็นต้น

4.2.2 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างประกอบด้วย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก

ซึ่งผู้ประกอบการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวมีความคาดหวังในนโยบายของภาครัฐเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดความคาดหวังและต้องการ ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการคาดหวังให้มีการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวและบริการนำเที่ยว สำหรับกลุ่มตลาด High-end ให้มากขึ้น การให้ความสำคัญกับการสร้างความพร้อมรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การ

สนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน หรือการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ไม่ว่าจะเป็นที่พัก ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

2. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการมีความคาดหวังในนโยบายของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนา ปรับปรุงระบบ สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ การให้ความสำคัญกับการสร้างระบบบริการนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การรักษาความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด เพื่อสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นในการท่องเที่ยว

3. การพัฒนาและออกแบบรายการนำเที่ยว

การสร้างรายการนำเที่ยวใหม่ ๆ ในเชิงจำปาสัก ซึ่งรายการนำเที่ยวส่วนใหญ่ยังเป็นเส้นทางท่องเที่ยวรูปแบบเดิม ทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกน้อยในการท่องเที่ยวเชิงจำปาสัก โดยให้บริการท่องเที่ยวภายใต้ความเหมาะสมกับคุณภาพทางการท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยว เนื่องจากราคาแพ็คเกจทัวร์ (Package Tour) ยังคงค่อนข้างสูงแต่ยังมีการบริการที่ไม่ได้มาตรฐาน ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่พึงพอใจ ส่งผลให้เกิดรูปแบบทางการท่องเที่ยวใหม่ โดยการใช้บริการธุรกิจรถตู้/รถเช่า และมีการเลือกใช้บริการมัคคุเทศก์อิสระ (Freelance) หรือใช้บริการรายการนำเที่ยวแค่บางประเภทในการเดินทางท่องเที่ยว ดังนั้นธุรกิจนำเที่ยวในเชิงจำปาสักจึงมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการน้อย

4. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

การประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงให้เป็นเส้นทาง การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดยังมีไม่มากนัก ภาครัฐควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและบริการรวมกลุ่ม เพื่อบริหารจัดการท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยงกันภายในกลุ่มจังหวัด

5. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

การส่งต่อนักท่องเที่ยวระหว่างกันในธุรกิจนำเที่ยว หรือคู่ค้า อาทิ บริษัทนำเที่ยวบางแห่งไม่มีการเสนอขายรายการนำเที่ยวในบางเส้นทาง จึงควรมีการส่งต่อนักท่องเที่ยวไปยังบริษัทนำเที่ยวที่มีรายการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการ ทั้งยังส่งเสริมให้ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวไทยและสปป.ลาว จับมือกันในการขายรายการนำเที่ยว เพื่อการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองประเทศ อาทิ ความเหมาะสมของราคาทัวร์กับคุณภาพ เป็นต้น

6. การพัฒนาด้านชายแดน

การผ่อนปรนกฎระเบียบการผ่านแดน เนื่องจากยังมีข้อจำกัดและขั้นตอนที่เข้มงวด ไม่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริเวณด่านชายแดนและการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ด่านชายแดน

7. การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว ให้มีความเป็นมืออาชีพและเพียงพอต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมสถาบันการศึกษาในกลุ่มจังหวัดฯ พัฒนาศูนย์ข้อมูลเพื่อตอบสนองการขยายตัวของภาคการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและการบริการ

4.2.3 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนประกอบด้วย เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร

ซึ่งผู้ประกอบการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวมีความคาดหวังในนโยบายของภาครัฐเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดความคาดหวังและต้องการ ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการคาดหวังให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นจุดเชื่อมโยงตลอดทางริมน้ำโขง บูรณาการเรื่องการท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัด โดยการทำเส้นทางการท่องเที่ยว ที่เชื่อมโยงกันตามแนวเส้นทางต่างๆ เช่น การสร้างเส้นทางรถไฟท่องเที่ยวริมฝั่งโขง พัฒนาเส้นทางจักรยานริมน้ำโขง เป็นต้น รวมถึงการเพิ่มรายละเอียดเรื่องราว (STORY) ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เพื่อสร้างความน่าสนใจยิ่งขึ้น

2. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการมีความคาดหวังในนโยบายของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนา ปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางถนน และรถไฟ รวมทั้งด่านและจุดผ่อนปรน ที่ขาดการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัย

3. การพัฒนาและออกแบบรายการนำเที่ยว

การสร้างรายการนำเที่ยวใหม่ ๆ ในกลุ่มจังหวัด ซึ่งรายการนำเที่ยวส่วนใหญ่ยังเป็นเส้นทางท่องเที่ยวรูปแบบเดิม ทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกน้อยในการท่องเที่ยวเชื่อมโยง โดยให้บริการท่องเที่ยวภายใต้ความเหมาะสมกับคุณภาพทางการท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยว

4. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับอาหารปลอดภัย โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวคนสูงอายุ ที่เดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น มีแนวโน้มที่ต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพและสินค้าเกษตรปลอดภัยมากขึ้น

5. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

การส่งต่อนักท่องเที่ยวระหว่างกันในธุรกิจนำเที่ยว หรือคู่ค้า อาทิ บริษัทนำเที่ยวบางแห่งไม่มีการเสนอขายรายการนำเที่ยวในบางเส้นทาง จึงควรมีการส่งต่อนักท่องเที่ยวไปยังบริษัทนำเที่ยวที่มีรายการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการ ทั้งยังส่งเสริมให้ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวไทยและสปป.ลาว จับมือกันในการขายรายการนำเที่ยว เพื่อการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองประเทศ อาทิ ความเหมาะสมของราคาทัวร์กับคุณภาพ เป็นต้น

6. การพัฒนาด้านชายแดน

อำนวยความสะดวกในการผ่านแดนของนักท่องเที่ยวระหว่างไทยกับสปป.ลาว การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานบริเวณด่านชายแดนที่จำเป็นเพื่อให้ความพร้อมสามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจบริเวณชายแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนที่สำคัญเพื่อให้สามารถรองรับบทบาทการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจ อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากแรงงานในประเทศเพื่อนบ้าน

7. การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวที่ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านทักษะด้านภาษา และการให้บริการที่เป็นมาตรฐานสากล พัฒนาเครือข่ายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

4.2.4 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างประกอบด้วย อำนาจเจริญ อุบลราชธานี

ซึ่งผู้ประกอบการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวมีความคาดหวังในนโยบายของภาครัฐเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดความคาดหวังและต้องการ ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ให้ความหลากหลายมีเอกลักษณ์หรือจุดเด่น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และเป็นจุดแวะพักค้างคืนของนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนวันพัก

เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดมีจำนวนต่ำมาก

2. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

ปัจจุบันยังพบปัญหาไม่สามารถจัดสรรที่ดินบริเวณด้านชายแดนช่องเม็ก เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ หากมีการจัดสรรทำให้ภาคเอกชนสามารถเข้าไปลงทุนได้ก็จะเป็นจุดที่เสริมสร้างให้การท่องเที่ยวพื้นที่มีการขยายตัว การปรับปรุงฐานข้อมูลท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นปัจจุบัน ทั้งแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การเดินทาง ที่พักโปรแกรมการท่องเที่ยวและค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นข้อมูลการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

3. การพัฒนาและออกแบบรายการนำเที่ยว

ส่งเสริมการรวมเป็นกลุ่ม Cluster ของธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด และมีการทำงานครบวงจร เพื่อเพิ่มคุณภาพและมูลค่าของรายการนำเที่ยว

4. การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

การกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในการท่องเที่ยว เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวรวมถึงจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยวนั้นมีจำนวนน้อย การขยายฐานตลาดการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพมากขึ้น

5. ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

ความร่วมมือทางการท่องเที่ยวโดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เนื่องจากทางฝั่งสปป.ลาว ระบบการให้บริการด้านสาธารณสุขยังไม่ทั่วถึง และเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ขาดแคลน เมื่อนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวไทยประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยที่ต้องการได้รับการรักษาอย่างเร่งด่วนก็อยากให้มีการผ่อนปรนหรือมีข้อตกลงเพื่อให้สามารถนำรถฉุกเฉินจากฝั่งไทยเข้าไปรับตัวนักท่องเที่ยวกลับมารักษาในยามวิกาลได้

6. การพัฒนาด้านชายแดน

อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกระบวนการขอ Border pass ผู้ประกอบการมีความคาดหวังให้สามารถใช้สำเนาบัตรประชาชนของนักท่องเที่ยวมาดำเนินการได้เหมือนเดิมเพื่อลดระยะเวลา เนื่องจากปัจจุบันมีการปรับนโยบายทำให้ต้องใช้บัตรประชาชนตัวจริงเท่านั้นในการขอ Border pass ทำให้ผู้ประกอบการนำเที่ยวไม่สามารถดำเนินการขอ Border pass ให้กับลูกค้าล่วงหน้าได้ ซึ่งเมื่อไปดำเนินการวันที่เดินทางก็พบว่าต้องใช้ระยะเวลานานเพราะจำนวนคิวเยอะ ทำให้นักท่องเที่ยวเสียเวลาในการข้ามแดน รวมถึงเวลาการปิดด่านชายแดนอยากให้มีความสอดคล้องกัน เนื่องจากฝั่งสปป.ลาว ปิดเวลา 22.00 น. แต่ทางฝั่งไทยปิดตั้งแต่เวลา 20.00น. ทำให้เสียโอกาส การผลักดันให้จุดผ่อนปรนอำเภอขามนาบน้อยยกระดับให้เป็นด่านชายแดนถาวร การอำนวยความสะดวกให้การทำ Border pass ปัจจุบันยังต้องไปทำที่อำเภอขามนาบน้อย มีระยะห่างจากด่าน รวมถึงพัฒนาเรือข้ามแดนให้รองรับนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้น

7. การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว

พัฒนามาตรฐานและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้อยู่ในเกณฑ์เดียวกันทั้งกลุ่มจังหวัด สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชน ในการร่วมกันพัฒนาและดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาจุดบังคับการลงท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มทัวร์ การสร้างผู้นำทางท่องเที่ยวที่เป็นคนในพื้นที่

จากการศึกษาความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ในพื้นที่ทั้ง 12 จังหวัดของประเทศไทย สามารถสรุปภาพรวม ความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทย ต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ได้ดังนี้

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการคาดหวังให้มีการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งการท่องเที่ยวให้เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ ยกย่องแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม High-end ให้มากขึ้น ส่งเสริมการพัฒนาด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ โดยให้ภาคเอกชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา และมีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวจากเมืองหลักสู่เมืองรองและส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเมืองรอง

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวของภาครัฐกิจ ผู้ประกอบการมีความคาดหวังในนโยบายของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ การให้ความสำคัญกับการสร้างระบบบริการนักท่องเที่ยว ยกย่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ การให้ความสำคัญกับการสร้างระบบรักษาความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมถึงการปรับปรุงฐานข้อมูลท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นปัจจุบันทั้งแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลการเดินทาง ที่พัก โปรแกรมการท่องเที่ยวและค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นข้อมูลการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

การพัฒนาและออกแบบรายการนำเที่ยว เพื่อให้มีเส้นทางนำเที่ยวที่หลากหลาย มีความแปลกใหม่และสอดคล้องกับความชอบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากยิ่งขึ้น และรายการนำเที่ยวควรมีการควบคุมให้มีความเหมาะสมในเรื่องของคุณภาพและราคารวมถึงควรสนับสนุนให้มีรายการนำเที่ยวให้รูปแบบลองสแตย์มากขึ้น

การยกระดับการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ และการใช้กลยุทธ์สนับสนุนเพื่อเพิ่มจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยวต่ำมาก และต้องการให้ภาครัฐกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายในพื้นที่เพิ่มขึ้น เช่น การให้สิทธิในการลดหย่อนภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมากขึ้น ขยายพื้นที่ในการให้สิทธิลดหย่อนภาษี เป็นต้น

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างไทยและสปป.ลาว เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยมุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งการส่งต่อนักท่องเที่ยวระหว่างกันในธุรกิจนำเที่ยวและการวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศร่วมกัน เพื่อการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองประเทศ ยกย่องการอำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างประเทศและภายในภูมิภาค

การพัฒนาด่านชายแดน โดยการผลักดันให้ด่านชายแดนท้องถิ่นและจุดผ่อนปรนยกระดับเป็นด่านชายแดนถาวร เช่น ด่านปากแซง จังหวัดอุบลราชธานี และด่านปากตะพาน แขวงสาละวัน เป็นต้น รวมถึงการพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาคารสถานที่ ให้รองรับการขยายตัวของจำนวนผู้ใช้บริการผ่านด่าน การจัดสรรที่ดินบริเวณพื้นที่ด่านชายแดนเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถเข้าไปทำการค้าการลงทุนได้ การปรับปรุงกระบวนการและพิธีการเข้า-ออก หรือผ่อนปรนกฎระเบียบและข้อกีดกันเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวและบริษัทนำเที่ยว เช่น การขอ border pass ล่วงหน้าให้สามารถใช้สำเนาบัตรประชาชนได้ การขยายระยะเวลา ขยายพื้นที่ และขยายจุดผ่านเข้า-ออกด่านชายแดน กรณีนักท่องเที่ยวใช้ border pass การขยายระยะเวลาเปิด-ปิดด่านชายแดนให้มีความสัมพันธ์กับด่านฝั่งสปป.ลาว ตลอดจนการเพิ่มความชัดเจนของอัตราค่าธรรมเนียมในการใช้บริการด่านชายแดนของด่านฝั่งสปป.ลาว

การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว โดยให้ภาครัฐส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีความเป็นมืออาชีพและเพียงพอต่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว รวมถึงส่งเสริมสถาบันการศึกษาให้พัฒนาบุคลากรเพื่อตอบสนองการขยายตัวของภาค การท่องเที่ยว การบริการ การค้าและการลงทุน ตลอดจนผลักดันข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวให้อำนวยความสะดวกกับทั้งตัวแรงงานและผู้ประกอบการให้การเข้ามาทำงานด้านการบริการทางการท่องเที่ยวในประเทศ

4.3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว

การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและลาว จำนวน 400 คน นำผลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science) ผลลัพธ์ที่ได้ คณะวิจัยได้นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายจากข้อมูลสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว โดยวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว โดยวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยว นำข้อมูลมาคำนวณหาค่าสถิติโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ไทยและสปป.ลาว โดยวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 200 คน และชาวลาว จำนวน 200 คน ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว จากการเก็บแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

ตารางที่ 4-4 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	นักท่องเที่ยวชาวไทย		นักท่องเที่ยวชาวลาว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	101	50.50	76	38.00
หญิง	99	49.50	124	62.00
รวม	200	100.00	200	100.00

จากตารางที่ 4-4 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 50.50 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวลาวจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00

ตารางที่ 4-5 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	นักท่องเที่ยวชาวไทย		นักท่องเที่ยวชาวลาว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	13	6.50	15	7.50
20 – 30 ปี	50	25.00	73	36.50
31 – 40 ปี	39	19.50	51	25.50
41 - 50 ปี	47	23.50	24	12.00
51 – 60 ปี	31	15.50	28	14.00
มากกว่า 60 ปี	20	10.00	9	4.50
รวม	200	100.0	200	100.0

จากตารางที่ 4-5 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 200 คน พบว่าส่วนใหญ่อายุอยู่ที่ระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมามีอายุอยู่ที่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 และอายุต่ำสุดอยู่ที่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวลาวจำนวน 200 คน พบว่าส่วนใหญ่อายุอยู่ที่ระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมามีอายุอยู่ที่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 และอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-6 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพ	นักท่องเที่ยวชาวไทย		นักท่องเที่ยวชาวลาว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	72	36.00	72	36.00
สมรส	121	60.50	121	60.50
หม้าย/ หย่าร้าง	7	3.50	7	3.50
รวม	200	100.0	200	100.0

จากตารางที่ 4-6 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 และสถานภาพหม้าย/ หย่าร้าง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวลาวจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38 และสถานภาพหม้าย/ หย่าร้าง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-7 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	นักท่องเที่ยวชาวไทย		นักท่องเที่ยวชาวลาว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	93	46.50	157	78.50
ปริญญาตรี	92	46.00	39	19.50
ปริญญาโท	12	6.00	4	2.00
สูงกว่าปริญญาโท	3	1.50	-	-
รวม	200	100.0	200	100.0

จากตารางที่ 4-7 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 46 ระดับปริญญาโท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และสูงกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวลาวจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 78.50 รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 ระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-8 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	นักท่องเที่ยวชาวไทย		นักท่องเที่ยวชาวลาว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ /พนักงานรัฐวิสาหกิจ	35	17.50	29	14.50
พนักงานเอกชน	21	10.50	18	9.00
ธุรกิจส่วนตัว	60	30.50	49	24.50
อาชีพอิสระ	43	21.50	66	33.00
นักลงทุน	2	1.00	1	0.50
นักเรียน/นักศึกษา	20	10.00	20	10.00
ไม่ทำงาน	2	1.00	11	5.50
อื่น ๆ	17	8.50	6	3.00
รวม	200	100.0	200	100.0

จากตารางที่ 4-8 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 รองลงมาประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 และอาชีพข้าราชการ /พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวลาวจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 และอาชีพข้าราชการ /พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว โดยวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ตารางที่ 4-9 พฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว

จำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวชาวไทย		นักท่องเที่ยวชาวลาว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เดินทางคนเดียว	8	4.00	29	14.50
2-3 คน	57	28.50	95	47.50
4-5 คน	51	25.50	37	18.50
6 คนขึ้นไป	84	42.00	39	19.50
รวม	200	100.0	200	100.0

จากตารางที่ 4-9 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว 6 คนขึ้นไป จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมามีจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว 2-3 คน จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 และจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว 4-5 คน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวลาวจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว 2-3 คนขึ้นไป จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมามีจำนวนผู้

ร่วมเดินทางท่องเที่ยว 6 คนขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 และจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว 4-5 คน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-10 พฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว

ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวชาวไทย		นักท่องเที่ยวชาวลาว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คู่รัก/สามี-ภรรยา	22	11.00	22	11.00
กลุ่มครอบครัว	77	38.50	96	48.00
กลุ่มเพื่อน	54	18.50	33	16.50
กลุ่มองค์กร	39	19.50	30	15.50
อื่นๆ	8	4.00	19	9.50
รวม	200	100.0	200	100.0

จากตารางที่ 4-10 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว เป็นกลุ่มครอบครัว จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมาคือกลุ่มเพื่อน จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 และกลุ่มองค์กร จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวลาวจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว เป็นกลุ่มครอบครัว จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาคือกลุ่มเพื่อน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 และกลุ่มองค์กร จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-11 พฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาการเดินทาง

ระยะเวลาการเดินทาง	นักท่องเที่ยวชาวไทย		นักท่องเที่ยวชาวลาว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไปเข้าเย็นกลับ	55	27.50	81	40.50
2-3 วัน	113	56.50	96	48.00
3-5 วัน	73	36.50	14	7.00
5 วันขึ้นไป	11	5.50	3	1.50
รวม	200	100.0	200	100.0

จากตารางที่ 4-11 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเดินทาง 2-3 วัน จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 56.50 รองลงมาคือ 3-5 วัน จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 และไปเข้าเย็นกลับ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวลาวจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเดินทาง 2-3 วัน จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาคือ ไปเข้าเย็นกลับ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 และ 3-5 วันจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-12 พฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวิธีการท่องเที่ยว

วิธีการท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวชาวไทย		นักท่องเที่ยวชาวลาว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จัดรายการเดินทางทั้งหมดด้วยตนเอง	164	82.00	169	84.50
ใช้บริการธุรกิจนำเที่ยวบางรายการ	11	5.50	12	6.00
จัดรายการโดยบริษัทนำเที่ยว/ธุรกิจทางการท่องเที่ยวตลอดการเดินทาง	18	9.00	19	9.50
อื่นๆ	7	3.50	-	-
รวม	200	100.0	200	100.0

จากตารางที่ 4-12 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีการท่องเที่ยวรูปแบบจัดรายการเดินทางทั้งหมดด้วยตนเอง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 82.00 รองลงมาคือ จัดรายการโดยบริษัทนำเที่ยว/ธุรกิจทางการท่องเที่ยวตลอดการเดินทาง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 และใช้บริการธุรกิจนำเที่ยวบางรายการ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวลาวจำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีการท่องเที่ยวรูปแบบจัดรายการเดินทางทั้งหมดด้วยตนเอง จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 84.50 รองลงมาคือ จัดรายการโดยบริษัทนำเที่ยว/ธุรกิจทางการท่องเที่ยวตลอดการเดินทาง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.50 และใช้บริการธุรกิจนำเที่ยวบางรายการ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว นำข้อมูลมาคำนวณหาค่าสถิติโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 4-13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวในประเทศไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวชาวไทย			นักท่องเที่ยวชาวลาว		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. ความน่าสนใจหรือความประทับใจของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในพื้นที่	4.28	.622	มาก	4.18	.762	มาก
2. ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่	4.06	.701	มาก	4.06	.730	มาก
3. ความสะดวกของการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่	4.18	.728	มาก	4.18	.757	มาก
4. ที่พักในพื้นที่	4.12	.792	มาก	4.12	.805	มาก
5. กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่	4.08	.793	มาก	4.08	.935	มาก
รวม	4.14	.727	มาก	4.10	.798	มาก

จากตารางที่ 4-13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มาตรฐานคุณภาพด้านความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว พบว่า โดยภาพรวมแล้วนักท่องเที่ยวชาวไทยให้มีความพึงพอใจ

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ประเทศไทยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปน้อย นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อความน่าสนใจหรือความประทับใจของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} 4.28$) รองลงมาคือความสะดวกของการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.18$) และที่พักในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.12$) ตามลำดับ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวลาว พบว่าภาพรวมแล้วนักท่องเที่ยวชาวลาวให้ความพึงพอใจองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ประเทศไทยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปน้อย นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อความน่าสนใจหรือความประทับใจของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ และความสะดวกของการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} 4.18$) รองลงมาคือที่พักในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.12$) และกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.08$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-14 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวชาวไทย			นักท่องเที่ยวชาวลาว		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. ระบบขนส่ง เช่น ถนน รถโดยสารสาธารณะ บ้ายบอกทาง	2.45	1.097	ปานกลาง	1.88	.879	น้อย
2. โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์สาธารณะ	2.43	1.132	ปานกลาง	1.80	.816	น้อย
3. ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว	2.41	1.158	ปานกลาง	1.96	.979	น้อย
4. สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บ้ายสื่อ ความหมาย wifi สัญญาณโทรศัพท์ เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	2.40	1.143	ปานกลาง	2.23	1.128	ปานกลาง
5. การบริการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก นำเที่ยว	2.41	1.099	ปานกลาง	1.89	.934	น้อย
6. ความเพียงพอในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก	2.38	1.119	ปานกลาง	1.80	.887	น้อย
รวม	2.41	1.125	ปานกลาง	1.92	.937	น้อย

จากตารางที่ 4-14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X}$) ระดับปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว พบว่า โดยภาพรวมแล้วนักท่องเที่ยวชาวไทยมีปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปน้อย นักท่องเที่ยวชาวไทยมีระดับปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาวในเรื่องระบบขนส่ง เช่น ถนน รถโดยสารสาธารณะ บ้ายบอกทาง เป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} 2.45$) รองลงมาคือ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์สาธารณะ ($\bar{X} =$

2.43) และความปลอดภัยในการท่องเที่ยวและการบริการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก นำเที่ยว ($\bar{X} = 2.41$) ตามลำดับ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวลาว พบว่าภาพรวมแล้วนักท่องเที่ยวชาวลาวให้มีปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ระดับน้อย ($\bar{X} = 1.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปน้อย นักท่องเที่ยวชาวลาวมีระดับปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายสื่อความหมาย wifi สัญญาณโทรศัพท์ เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยทางการท่องเที่ยว เป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 2.23$) รองลงมาคือ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 1.96$) และการบริการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก นำเที่ยว ($\bar{X} = 1.88$) ตามลำดับ

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว สามารถสรุปภาพรวมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว ได้ดังนี้

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว 6 คนขึ้นไป มีผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว เป็นกลุ่มครอบครัวโดยส่วนมาก ระยะเวลาการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย 2-3 วัน และนิยมใช้วิธีการท่องเที่ยวรูปแบบจัดรายการเดินทางทั้งหมดด้วยตนเอง ส่วนนักท่องเที่ยวชาวลาว ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว 2-3 คน มีผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว เป็นกลุ่มครอบครัวโดยส่วนมาก ระยะเวลาการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย ไม่เกิน 2-3 วัน และนิยมใช้วิธีการท่องเที่ยวรูปแบบจัดรายการเดินทางทั้งหมดด้วยตนเอง เช่นเดียวกัน

ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว พบว่า ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวลาว ต่างมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยอยู่ในระดับที่ดี โดยพบว่าทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวลาว มีความพึงพอใจต่อความน่าสนใจหรือความประทับใจของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ สูงเป็นอันดับหนึ่ง

ระดับปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ในฝั่งประเทศไทย พบว่า ภาพรวมนักท่องเที่ยวชาวไทย พบปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาวอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นปัญหาที่อยากให้เร่งแก้ไขได้แก่ ระบบขนส่ง เช่น ถนน รถโดยสารสาธารณะ ป้ายบอกทาง และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์สาธารณะ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวลาว พบปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาวอยู่ในระดับน้อย ประเด็นปัญหาที่อยากให้เร่งแก้ไขได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายสื่อความหมาย wifi สัญญาณโทรศัพท์ เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยทางการท่องเที่ยว และความปลอดภัยในการท่องเที่ยว โดยสามารถแสดงประเด็นสำคัญของปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ในฝั่งประเทศไทย 5 อันดับแรกที่ควรให้เร่งแก้ไข ได้ดังนี้

- 1) ระบบขนส่ง เช่น ถนน รถโดยสารสาธารณะ ป้ายบอกทาง
- 2) โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์สาธารณะ
- 3) การบริการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก นำเที่ยว
- 4) สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายสื่อความหมาย wifi สัญญาณโทรศัพท์ เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยทางการท่องเที่ยว
- 5) ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว

4.4 แนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย สามารถนำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทายทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงของประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.4.1 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทายทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยในการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

จากการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทายทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย ต่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว ดังนี้

(1) จุดแข็งของประเทศไทยต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

- 1) ความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว กระจายครอบคลุมทุกพื้นที่ จึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่ส่วนใหญ่มีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวทั่วไป
- 2) มีความพร้อมด้านโครงสร้างคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับเมืองหลักในเขตภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) รวมถึงระบบสาธารณูปโภคไฟฟ้า ประปา ความครอบคลุมของเครือข่ายสื่อสารและอินเทอร์เน็ต
- 3) ทรัพยากรมนุษย์มีความพร้อมที่จะได้รับการพัฒนา ทั้งจากสถาบันการศึกษาและภาคธุรกิจ พร้อมสนับสนุน
- 4) ความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ โดยประเทศไทยมีความได้เปรียบของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางเส้นทางท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และพรมแดนเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ

(2) จุดอ่อนของประเทศไทยต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

- 1) ระบบขนส่งสาธารณะไม่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชนบท การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชนบท จะเป็นไปด้วยความยากลำบากหากไม่มีรถยนต์ส่วนตัว หรือใช้บริการบริษัทนำ ทำให้นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายสูงในการเดินทางท่องเที่ยว
- 2) แหล่งท่องเที่ยวมีสภาพนิเวศเปลี่ยนแปลงและเสื่อมถอยอย่างรวดเร็ว เนื่องจากขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ทำให้มีการรุกรานทรัพยากรธรรมชาติทั้งป่าไม้และแหล่งน้ำ รวมถึงปัญหาโรงแรมที่พักที่ไม่ได้จดทะเบียน
- 3) ฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวขาดความน่าเชื่อถือ ขาดความทันสมัย ขาดการบริหารจัดการด้านสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวไม่สามารถตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยวและผู้ใช้ประโยชน์ได้
- 4) ขาดประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันชุมชนบางแห่งยังไม่มีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในท้องถิ่นหลายแห่งถูกละเลย ขาดการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม ชุมชนท้องถิ่นยังไม่สามารถนำทรัพยากรการท่องเที่ยวและทุนทางสังคมที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน รวมถึงคนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

(3) โอกาสของประเทศไทยต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

1) นโยบายรัฐบาลสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านการคมนาคมขนส่งอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการพัฒนาสนามบินและเส้นทางรถไฟ จะนำมาซึ่งความเชื่อมโยงทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมถึงประเทศจีนให้ความสำคัญและเร่งรัดการพัฒนาเส้นทางรถไฟความเร็วสูงจากทางตอนใต้ลงมาถึงนครหลวงเวียงจันทน์ และการพัฒนาแม่น้ำโขงให้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งทางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวกับประเทศต่างๆ ใน GMS

2) ความสัมพันธ์และความร่วมมือจากสปป.ลาว และองค์กรระหว่างประเทศ

ประเทศไทยความสัมพันธ์และความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับสปป.ลาว ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศมีแนวโน้มดีขึ้น มีการจัดทำข้อตกลงต่างๆ เพื่อสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว รวมถึงองค์กรระหว่างประเทศที่มีความพร้อมในด้านการสนับสนุนโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

3) การเติบโตของตลาดนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนที่เพิ่มสูงขึ้น

ประเทศจีนเป็นตลาดเป้าหมายที่มีประชากรจำนวนมากและมีกำลังซื้อสูง ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวจีนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเติบโตอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางมายังประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

4) แนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เจริญรุ่งเรือง และประวัติศาสตร์สูงขึ้น

กระแสท่องเที่ยวในอนาคตได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เจริญรุ่งเรือง และประวัติศาสตร์สูงขึ้น ซึ่งประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับในระดับสากลทั้ง 3 ประเภท

(4) ความท้าทายของประเทศไทยต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

1) กฎระเบียบ พิธีการผ่านแดน พบว่า กฎระเบียบในการผ่านแดน ทางฝั่งสปป.ลาว ไม่เอื้ออำนวยความสะดวก ขาดอาทิ เวลาพักเที่ยงของบุคลากรของด่านตรวจเมืองของสปป.ลาว รวมถึงค่าธรรมเนียมที่ไม่ชัดเจน เป็นต้น

2) ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทย ซึ่งส่งผลทำให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง นโยบายเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูง ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวและโครงการต่าง ๆ ชะลอตัวและล่าช้ากว่ากำหนด

3) ปัญหาการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดน เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นที่ชายแดนที่ติดกับสปป.ลาวมีความยาว เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึงจึงมีการลักลอบนำเข้าและส่งออกสินค้าผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ การค้าแรงงานเด็ก ยาเสพติด โดยเฉพาะตามจุดผ่อนปรน และช่องทางธรรมชาติ

5) ระดับน้ำในแม่น้ำโขงไม่เป็นไปตามธรรมชาติระดับน้ำในแม่น้ำโขงมีการเพิ่มขึ้นขึ้น-ลดลงตามการเปิด-ปิดเขื่อนของประเทศจีน ส่งผลกระทบต่อการทำการท่องเที่ยวตามลำน้ำโขง และการขนส่งทางน้ำ

4.4.2 แนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

จากผลการศึกษา ทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยทั้งในส่วนกลางและระดับภูมิภาคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว และการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทายทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว สามารถนำไปสู่แนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

ตารางที่ 4-15 ประเด็นหลัก/ประเด็นย่อยของแนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

ด้านที่	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
1.	การส่งเสริมความร่วมมือทางการตลาด	การพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว
		การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่ประเทศที่ 3
		การกำหนดและยกระดับภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของพื้นที่ร่วม
		การส่งเสริมการตลาดร่วมกัน
2.	การยกระดับทรัพยากรมนุษย์และบริการ	การส่งเสริมการใช้มาตรฐาน ASEAN MR-TP
		การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยว
		การส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ
3.	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลัก ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ
		การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว
		การพัฒนาการบริหารจัดการด้านชายแดน
		การสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว
4.	การพัฒนาความร่วมมือและกรอบกฎระเบียบ นโยบาย	ส่งเสริมให้ภาคเอกชนลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเมืองรอง
		สร้างความร่วมมือในการกำหนดข้อตกลงเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
		การสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
		ความร่วมมือทางการศึกษาวิจัย

จากตารางประเด็นหลักและประเด็นย่อย พบว่า สามารถนำไปสู่แนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การส่งเสริมความร่วมมือทางการตลาดระหว่างสปป.ลาวและประเทศไทย

(1.1) การพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงที่ครอบคลุมเส้นทางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของประเทศไทยและสปป.ลาว เพื่อกระตุ้นการเดินทางของนักท่องเที่ยว ซึ่งในสปป.ลาวมีแหล่งมรดกโลกที่สามารถนำมาออกแบบเส้นทางมรดกโลกร่วมกับประเทศไทย เช่น เมืองหลวงพระบาง ปราสาทหินวัดพู เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความใกล้เคียงทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้ เช่น เส้นทางเชียงขวาง -นครหลวงเวียงจันทน์-จังหวัดอุดรธานี-จังหวัดนครพนม เป็นต้น รวมถึงโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยรถไฟที่มีเส้นทางรถไฟเชื่อมจากสปป.ลาวไปยังประเทศไทย คือ เส้นทางหลวงพระบาง-เวียงจันทน์-หนองคาย-กรุงเทพฯ

(1.2) การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่ประเทศที่ 3 เนื่องจากสปป.ลาวมีพื้นที่เชื่อมต่อกับประเทศอื่น ซึ่งสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศไทยและประเทศที่ 3 ได้ เพื่อให้เกิดการขยายตลาดนักท่องเที่ยว อีกทั้งเพิ่มจำนวนวันพำนักรวม และเพิ่มรายได้ทางการท่องเที่ยวในสปป.ลาว โดยสปป.ลาวที่มีพื้นที่ทางตอนเหนือ ได้แก่ แขวงบ่อแก้วเชื่อมต่อกับอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย อีกทั้งมีโครงการสร้างรถไฟความเร็วสูงเพื่อรองรับการสร้างรถไฟความเร็วสูงจากประเทศจีนในพื้นที่จังหวัดหนองคายทำให้สามารถเชื่อมต่อกับเมืองสิบสองปันนาประเทศจีน ตลอดจนถึงพื้นที่ทางตอนเหนือและตอนกลางของสปป.ลาวสามารถเชื่อมโยงกับเมืองเดียนเบียนฟูและเมืองซาปา หรือนครเว้ ดานัง หรือท่าดีญ ประเทศเวียดนาม และมีพื้นที่ในทางตอนใต้เชื่อมโยงกับเมืองสตริงแตรงประเทศกัมพูชา ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายได้

(1.3) การกำหนดและยกระดับภาพลักษณ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาวให้มีอัตลักษณ์ร่วมกัน หรือมีภาพลักษณ์ที่โดดเด่นร่วมกันที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความน่าสนใจมากขึ้น โดยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิดสี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้าง และส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างเมือง เช่น จังหวัดมุกดาหารกับแขวงสะหวันนะเขต จังหวัดนครพนมกับแขวงคำม่วน เป็นต้น

(1.4) การส่งเสริมการตลาดร่วมกัน โดยมีการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศไทย เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวและกระตุ้นความต้องการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เช่น การนำเสนอสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวในงานมหกรรมทางการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ การจัดงานเทศกาลประจำปีระหว่าง 2 ประเทศ การประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวผ่านช่องทางสื่อออนไลน์และ Social Media และการขายแบบโปรแกรมท่องเที่ยวเหมารวม (Package) เป็นต้น

2) การยกระดับทรัพยากรมนุษย์และการบริการ

(2.1) การส่งเสริมการใช้ ASEAN MRA-TP เนื่องจากสปป.ลาวต้องมีการยกระดับทรัพยากรมนุษย์ทางการท่องเที่ยว การนำข้อตกลงร่วมด้านบุคลากรวิชาชีพทางการท่องเที่ยวของอาเซียน (MRA on Tourism Professional: MRA-TP) มาปรับใช้ในการยกระดับทรัพยากรมนุษย์ทางการท่องเที่ยวให้มีทักษะ มีความรู้ความชำนาญ และมีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นภาพลักษณ์ที่ดีของการบริการ

(2.2) การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านการท่องเที่ยวให้กับสปป.ลาว เพื่อยกระดับบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวทั้งในด้านความรู้ ทักษะความสามารถในการให้บริการ โดยฝึกอบรมร่วมกันกับประเทศไทย ในด้านความรู้

ความสามารถ ทักษะความชำนาญทางการท่องเที่ยว และสร้างความตระหนักในด้านจิตบริการ (service mind) ภายใต้การประเมินและรับรองมาตรฐานบุคลากรทางการท่องเที่ยว

(2.3) การส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ ซึ่งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวเป็นคู่ค้าทางการท่องเที่ยวที่ดีต่อกัน โดยมีความโปร่งใสและคำนึงถึงความเหมาะสมของราคากับคุณภาพที่ให้บริการเป็นหลัก ซึ่งมีการจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) กับผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวประเทศไทยและประเทศที่ 3 อีกทั้งควรพัฒนาข้อตกลงทางธุรกิจร่วมกัน ภายใต้การประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรม

3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

(3.1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลัก ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยมีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมภายในประเทศ รวมถึงพัฒนาระบบขนส่งภายในประเทศ จากสถานที่สำคัญเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยว เช่น สถานีขนส่ง สนามบิน สถานีรถไฟ เป็นต้น ตลอดจนเพิ่มระบบขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศไทยสู่สปป. ลาวและประเทศที่ 3 เพื่อพัฒนามาตรฐานของโครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งสาธารณะและระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยว

(3.2) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว โดยมีการจัดทำระบบสัญลักษณ์จราจรและป้ายบอกทางให้มีความชัดเจนและเป็นสากล มีภาษาอังกฤษควบคู่กับภาษาลาว อีกทั้งพัฒนาระบบต่างๆ ให้มีความทันสมัยและง่ายต่อการเข้าถึง เช่น ฐานข้อมูลทางการท่องเที่ยว ระบบการสื่อสาร ระบบการจองบริการทางการท่องเที่ยวแบบออนไลน์ เป็นต้น ตลอดจนการจัดทำ แผนบริหารจัดการนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการเดินทางท่องเที่ยว

(3.3) การสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว โดยมีการพัฒนาศูนย์ให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว และมีการพัฒนาระบบต่าง ๆ สำหรับสร้างความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น การเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การติดตั้งระบบการเตือนภัยในกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น อีกทั้งมีการฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะให้แก่ผู้รักษาความปลอดภัย หน่วยกู้ภัย และคนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ทันทั่วถึง รวมถึงส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทำประกันภัย เพื่อคุ้มครองอุบัติเหตุระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว

4) การพัฒนาความร่วมมือและกรอบกฎระเบียบ นโยบาย

(4.1) การส่งเสริมให้ภาคเอกชนลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเมืองรองของประเทศไทย โดยมีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้แก่นักลงทุนสำหรับใช้วางแผนการลงทุน การจับคู่กับนักลงทุนกับผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ และกำหนดมาตรการสำหรับส่งเสริมการลงทุน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจและความต้องการของนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศในการลงทุนทางการท่องเที่ยว เพื่อรองรับและตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

(4.2) การสร้างความร่วมมือในการกำหนดข้อตกลง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมการจัดทำข้อตกลงในการผ่อนปรนการใช้ Border pass ในพื้นที่ประเทศไทยและสปป.ลาว โดยสามารถขยายพื้นที่ท่องเที่ยวและเพิ่มระยะเวลาพักได้ เช่น จังหวัดนครพนม - จังหวัดมุกดาหาร - แขวงสะหวันนะเขต- แขวงคำม่วน ให้สามารถเดินทางเข้าออกได้ทั้ง 4 พื้นที่ เป็นต้น ทั้งยังมีผลักดันในด้านต่าง ๆ ที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น การกำหนดเวลาเปิด-ปิดด่านชายแดนให้สอดคล้องกัน

ทั้งสองฝั่ง การทำ Single Visa ในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) และการกำหนดมาตรการร่วมกันสำหรับการใช้รถยนต์เดินทางท่องเที่ยวข้ามระหว่างสปป.ลาวและประเทศไทย เป็นต้น

(4.3) การสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยกระดับการป้องกัน กำกับ ควบคุมผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว โดยมีการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบอย่างเข้มงวดในพื้นที่ และส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบต่อให้เกิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

(4.4) ความร่วมมือทางการศึกษาวิจัย โดยการร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาหน่วยงานหรือภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยง ภายใต้ความร่วมมือของทั้งสองประเทศ

บทที่ 5

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว มุ่งศึกษาถึงข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทย ซึ่งจะนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมายังพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ สามารถสรุปผล และข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

ทิศทางและข้อคิดเห็นการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ในพื้นที่ทั้ง 12 จังหวัดของประเทศไทย ได้ภาพรวมทิศทางและข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว

ภาครัฐมีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว หลากหลายรูปแบบ อาทิ การคมนาคมทางน้ำเป็นการขนส่งและเดินทางโดยใช้แม่น้ำโขง การคมนาคมทางบกก็สามารถเชื่อมโยงโครงข่ายทางหลวงภาคเหนือตอนบน ซึ่งปัจจุบันมีโครงข่ายที่ค่อนข้างสมบูรณ์ สามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน ได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ ลาว และจีนตอนใต้ ได้ถึง 2 เส้นทาง คือ เส้นทาง R3A ไทย ลาว จีน และเส้นทาง R3B ไทย เมียนมาร์ จีน มีการสนับสนุนกิจกรรมเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เพิ่มเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการผลผลิต และการค้าที่เชื่อมโยงกับสปป.ลาว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการผลผลิต และการค้าที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน การเยี่ยมเยือนของคณะเจ้าแขวง ของสปป.ลาว และการสานความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายพันธมิตรและเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้มีความใกล้ชิดอันจะเป็นการเพิ่มเครือข่ายและช่องทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านให้เพิ่มมากขึ้น และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงอาเซียน กิจกรรม งานขยายทางจราจรเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดให้ได้มาตรฐาน เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวจากเมืองเลย-เมืองหลวงพระบาง-นครหลวงเวียงจันทน์-เมืองหนองคาย เป็นการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเลียบริมฝั่งโขงเชื่อมโยงวัฒนธรรมล้านช้าง

ด้านความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและสปป.ลาว

มีการส่งเสริมความร่วมมือกับสปป.ลาว เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีการพบปะหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูลทางท่องเที่ยว การค้า การลงทุน มีการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ และเจรจาการค้า ให้เกิดเกิดความสัมพันธ์ที่ดีนำไปสู่การเชื่อมโยงการค้าการลงทุนร่วมกัน กระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้เข้าประเทศ มีการลงนามในข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีความสำเร็จของการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม อาทิ จัดคณะภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมการประชุมจับคู่เจรจาธุรกิจ (Business Matching) เส้นทางจังหวัดน่าน – แขวงอุดมไชย – แขวงหลวงน้ำทา –เขตปกครองตนเองสิบสองปันนา (เชียงรุ้ง) – คุณหมิง จัดคณะภาครัฐและเอกชนเข้าร่วม

การประชุมจับคู่เจรจาธุรกิจ (Business Matching) เส้นทางจังหวัดน่าน – แวงอุดมไชย – แวงพงสาลี – เดียนเบียนฟู – ฮานอย เป็นต้น

ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

หน่วยงานภาครัฐ มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคม เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาโครงข่ายทางหลวงเพื่อรองรับปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้น อำนวยความสะดวก ลดอุบัติเหตุและเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว รวมไปถึงประโยชน์ในด้านการคมนาคมขนส่ง การค้าการลงทุน ที่ดีขึ้นของจังหวัดต่อไป รวมถึงการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา โครงข่ายโทรศัพท์ และInternet ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ การพัฒนาตัวร่วมเชื่อมโยงระหว่างเส้นทาง และระบบ Hop-on Hop-off ในแต่ละเส้นทาง เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการท่องเที่ยวได้เสมือนการเดินทางโดยรถของบริษัทนำเที่ยว การประชาสัมพันธ์และนำศูนย์กลางการติดต่อประสานงานและให้บริการประชาชนและนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาใช้บริการบริการจากศูนย์บริการข้อมูลและข่าวสารด้านการท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง และการติดต่อประสานงานอื่นๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ

ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เชิงนิเวศ ทางศิลปวัฒนธรรม และเชิงเกษตร ให้สามารถรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารจัดการของภาครัฐและชุมชนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เป็นทางเลือกของนักท่องเที่ยว และการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว การพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยว การรวมกลุ่มและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ตลอดจนการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า รวมถึงการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเป็นสากลและยั่งยืนมุ่งให้เกิดการค้นหาและพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว การเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยว

ด้านการส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว

การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ มีการจัด Road Show FAM Trip เปิดประตูสู่ล้านนาตะวันออก ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์เอกลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ ที่เชื่อมโยงกับชาติพันธุ์ และประเทศเพื่อนบ้าน GMS และ ASEAN รวมถึงการทำตลาดเชิงรุกผ่านสื่อสมัยใหม่ (Social Network) มีธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดน่านที่มีช่องทางการตลาดเชิงรุกและการทำธุรกรรมด้านการท่องเที่ยวผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การจอง ชำระเงิน รวมทั้งส่งเสริมโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้มากขึ้น

ด้านการพัฒนามาตรฐานและบุคลากร

การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว มุ่งให้เกิดการสร้างมาตรฐานและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในห่วงโซ่ด้านการท่องเที่ยว และ การพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวตามบริบทพื้นที่อย่างยั่งยืน มีการพัฒนามาตรฐานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเชียงรายและสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาต่างประเทศ พัฒนาศักยภาพแรงงานวิชาชีพและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มของชุมชนและผู้ประกอบการท่องเที่ยว

ด้านการบริหารจัดการด้านชายแดน

การบริหารจัดการด้านศุลกากร รวมทั้งการพัฒนาหน่วยให้บริการที่มีประสิทธิภาพ อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว สร้างความร่วมมือจากสปป.ลาวและ GMS เกี่ยวกับการเชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่งทางน้ำ/ทางบกที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ผลักดันและแก้ปัญหาทางด้านการท่องเที่ยว การค้าและการขนส่งสินค้าร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนในสปป.ลาว มีการเตรียมความพร้อมในการยกระดับจุดผ่อนปรนบ้านฮวกไปเป็นจุดผ่านแดนถาวร การปรับปรุงด่านถาวรห้วยโก๋น และเส้นทางการคมนาคมเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ หลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักร การพัฒนาความร่วมมือเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

ความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ในพื้นที่ทั้ง 12 จังหวัด ของประเทศไทย ได้ภาพรวมความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการคาดหวังให้มีการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งการท่องเที่ยวให้เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ ยกย่องแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม High-end ให้มากขึ้น ส่งเสริมการพัฒนาด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ โดยให้ภาคเอกชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา และมีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวจากเมืองหลักสู่เมืองรองและส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเมืองรอง

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวของภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการมีความคาดหวังในนโยบายของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ การให้ความสำคัญกับการสร้างระบบบริการนักท่องเที่ยว ยกย่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ การให้ความสำคัญกับการสร้างระบบรักษาความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมถึงการปรับปรุงฐานข้อมูลท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นปัจจุบันทั้งแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลการเดินทาง ที่พัก โปรแกรมการท่องเที่ยวและค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นข้อมูลการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

การพัฒนาและออกแบบรายการนำเที่ยว เพื่อให้มีเส้นทางนำเที่ยวที่หลากหลาย มีความแปลกใหม่และสอดคล้องกับความชอบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากยิ่งขึ้น และรายการนำเที่ยวควรมีการควบคุมให้มีความเหมาะสมในเรื่องของคุณภาพและราคารวมถึงควรสนับสนุนให้มีรายการนำเที่ยวให้รูปแบบลองสแตย์มากขึ้น

การยกระดับการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ และการใช้กลยุทธ์สนับสนุนเพื่อเพิ่มจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยวต่ำมาก และต้องการให้ภาครัฐกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายในพื้นที่เพิ่มขึ้น เช่น การให้สิทธิในการลดหย่อนภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมากขึ้น ขยายพื้นที่ในการให้สิทธิลดหย่อนภาษี เป็นต้น

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างไทยและสปป.ลาว เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยมุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งการส่งต่อนักท่องเที่ยว ระหว่างกันในธุรกิจนำเที่ยวและการวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศร่วมกัน เพื่อการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองประเทศ ยกระดับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างประเทศ และภายในภูมิภาค

การพัฒนาด่านชายแดน โดยการผลักดันให้ด่านชายแดนท้องถิ่นและจุดผ่อนปรนยกระดับเป็น ด่านชายแดนถาวร เช่น ด่านปากแซง จังหวัดอุบลราชธานี และด่านปากตะพาน แขวงสาละวัน เป็นต้น รวมถึงการพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาคารสถานที่ ให้รองรับการขยายตัวของจำนวนผู้ใช้บริการผ่านด่าน การจัดสรรที่ดินบริเวณพื้นที่ด่านชายแดนเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถเข้าไปทำการค้าการลงทุนได้ การปรับปรุง กระบวนการและพิธีการเข้า-ออก หรือผ่อนปรนกฎระเบียบและข้อยกเว้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยวและบริษัทนำเที่ยว เช่น การขอ border pass ล่วงหน้าให้สามารถใช้สำเนาบัตรประชาชนได้ การ ขยายระยะเวลา ขยายพื้นที่ และขยายจุดผ่านเข้า-ออกด่านชายแดน กรณีนักท่องเที่ยวใช้ border pass การ ขยายระยะเวลาเปิด-ปิดด่านชายแดนให้มีความสัมพันธ์กับด่านฝั่งสปป.ลาว ตลอดจนการเพิ่มความชัดเจนของ อัตราค่าธรรมเนียมในการใช้บริการด่านชายแดนของด่านฝั่งสปป.ลาว

การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว โดยให้ภาครัฐส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทางการ ท่องเที่ยวให้มีความเป็นมืออาชีพและเพียงพอต่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว รวมถึงส่งเสริมสถาบันการศึกษา ให้พัฒนาบุคลากรเพื่อตอบสนองการขยายตัวของภาค การท่องเที่ยว การบริการ การค้าและการลงทุน ตลอดจนผลักดันข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวให้อำนวยความสะดวกกับทั้งตัวแรงงานและ ผู้ประกอบการให้การเข้ามาทำงานด้านการบริการทางการท่องเที่ยวในประเทศ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว สามารถสรุปภาพรวมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการ ท่องเที่ยว และปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว ได้ดังนี้

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวลาว ที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป. ลาว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว 6 คนขึ้นไป มีผู้ที่ร่วมเดินทาง ท่องเที่ยว เป็นกลุ่มครอบครัวโดยส่วนมาก ระยะเวลาการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย 2-3 วัน และนิยมใช้วิธีการ ท่องเที่ยวรูปแบบจัดรายการเดินทางทั้งหมดด้วยตนเอง ส่วนนักท่องเที่ยวชาวลาว ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ที่ร่วม เดินทางท่องเที่ยว 2-3 คน มีผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว เป็นกลุ่มครอบครัวโดยส่วนมาก ระยะเวลาการเดินทาง ท่องเที่ยวเฉลี่ย ไม่เกิน 2-3 วัน และนิยมใช้วิธีการท่องเที่ยวรูปแบบจัดรายการเดินทางทั้งหมดด้วยตนเอง เช่นเดียวกัน

ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว พบว่า ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวลาว ต่างมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยอยู่ในระดับที่ดี โดยพบว่าทั้ง นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวลาว มีความพึงพอใจต่อความน่าสนใจหรือความประทับใจของแหล่ง ท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ สูงเป็นอันดับหนึ่ง

ระดับปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ในฝั่งประเทศไทยพบว่า ภาพรวมนักท่องเที่ยวชาวไทย พบปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาวอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นปัญหาที่อยากให้เร่งแก้ไขได้แก่ ระบบขนส่ง เช่น ถนน รถโดยสารสาธารณะ ป้ายบอกทาง และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์สาธารณะ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวลาว พบปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาวอยู่ในระดับน้อย ประเด็นปัญหาที่อยากให้เร่งแก้ไขได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายสื่อความหมาย wifi สัญญาณโทรศัพท์ เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยทางการท่องเที่ยว และความปลอดภัยในการท่องเที่ยว โดยสามารถแสดงประเด็นความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ในฝั่งประเทศไทย 5 อันดับแรกที่ควรให้เร่งแก้ไข ได้ดังนี้

- 1) ระบบขนส่ง เช่น ถนน รถโดยสารสาธารณะ ป้ายบอกทาง
- 2) โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์สาธารณะ
- 3) การบริการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก นำเที่ยว
- 4) สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายสื่อความหมาย wifi สัญญาณโทรศัพท์ เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยทางการท่องเที่ยว
- 5) ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4 แนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

จากการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว พบว่า สามารถนำไปสู่แนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว มีประเด็นหลักดังนี้

1) การส่งเสริมความร่วมมือทางการตลาดระหว่างสปป.ลาวและประเทศไทย

การพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงที่ครอบคลุมเส้นทางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของประเทศไทยและสปป.ลาว เพื่อกระตุ้นการเดินทางของนักท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่ประเทศที่ 3 เนื่องจากสปป.ลาวมีพื้นที่เชื่อมต่อกับประเทศอื่น ซึ่งสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศไทยและประเทศที่ 3 ได้ เพื่อให้เกิดการขยายตลาดนักท่องเที่ยว อีกทั้งเพิ่มจำนวนวันพำนักร และเพิ่มรายได้ทางการท่องเที่ยวในสปป.ลาว

การกำหนดและยกระดับภาพลักษณ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาวให้มีอัตลักษณ์ร่วมกัน หรือมีภาพลักษณ์ที่โดดเด่นร่วมกันที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความน่าสนใจมากขึ้น โดยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิดสี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้าง และส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างเมือง เช่น จังหวัดมุกดาหารกับแขวงสะหวันนะเขต จังหวัดนครพนมกับแขวงคำม่วน เป็นต้น

การส่งเสริมการตลาดร่วมกัน โดยมีการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศไทย เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวและกระตุ้นความต้องการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เช่น การนำเสนอสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวในงานมหกรรมทางการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ การจัดงานเทศกาลประจำปีระหว่าง 2 ประเทศ การประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวผ่านช่องทางสื่อออนไลน์และ Social Media และการขายแบบโปรแกรมท่องเที่ยวเหมารวม (Package) เป็นต้น

2) การยกระดับทรัพยากรมนุษย์และการบริการ

การส่งเสริมการใช้ ASEAN MRA-TP เนื่องจากสปป.ลาวต้องมีการยกระดับทรัพยากรมนุษย์ทางการท่องเที่ยว การนำข้อตกลงร่วมด้านบุคลากรวิชาชีพทางการท่องเที่ยวของอาเซียน (MRA on Tourism

Professional: MRA-TP) มาปรับใช้ในการยกระดับทรัพยากรมนุษย์ทางการท่องเที่ยวให้มีทักษะ มีความรู้ ความชำนาญ และมีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะ เป็นภาพลักษณ์ที่ดีของการบริการ การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยว ให้กับสปป.ลาว เพื่อยกระดับบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและสร้างความประทับใจให้กับ นักท่องเที่ยว ทั้งในด้านความรู้ ทักษะความสามารถในการให้บริการ โดยฝึกอบรมร่วมกันกับประเทศไทย ในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะความชำนาญทางการท่องเที่ยว และสร้างความตระหนักในด้านจิตบริการ (service mind) ภายใต้การประเมินและรับรองมาตรฐานบุคลากรทางการท่องเที่ยว

การส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ ซึ่งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวเป็นคู่ค้า ทางการท่องเที่ยวที่ดีต่อกัน โดยมีความโปร่งใสและคำนึงถึงความเหมาะสมของราคากับคุณภาพที่ให้บริการ เป็นหลัก ซึ่งมีการจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) กับผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวประเทศไทยและ ประเทศที่ 3 อีกทั้งควรพัฒนาข้อตกลงทางธุรกิจร่วมกัน ภายใต้การประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรม

3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลัก ทั้ง ภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยมีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมภายในประเทศ รวมถึงพัฒนาระบบ ขนส่งภายในประเทศ จากสถานที่สำคัญเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยว เช่น สถานีขนส่ง สนามบิน สถานีรถไฟ เป็นต้น ตลอดจนเพิ่มระบบขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศไทยสู่สปป. ลาวและประเทศที่ 3 เพื่อพัฒนา มาตรฐานของโครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งสาธารณะและระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยว

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว โดยมีการจัดทำระบบสัญลักษณ์จราจรและป้าย บอกรoad ให้มีความชัดเจนและเป็นสากล มีภาษาอังกฤษควบคู่กับภาษาลาว อีกทั้งพัฒนาระบบต่างๆ ให้มีความ ทันสมัยและง่ายต่อการเข้าถึง เช่น ฐานข้อมูลทางการท่องเที่ยว ระบบการสื่อสาร ระบบการจองบริการ ทางการท่องเที่ยวแบบออนไลน์ เป็นต้น ตลอดจนการจัดทำ แผนบริหารจัดการนักท่องเที่ยวและแหล่ง ท่องเที่ยวให้มีความพร้อมสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ทำให้ นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการเดินทางท่องเที่ยว

การสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว โดยมีการพัฒนาศูนย์ให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว และ มีการพัฒนาระบบต่าง ๆ สำหรับสร้างความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น การเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสาร ระหว่างนักท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การติดตั้งระบบการเตือนภัยในกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็น ต้น อีกทั้งมีการฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะให้แก่ผู้รักษาความปลอดภัย หน่วยกู้ภัย และคนในพื้นที่แหล่ง ท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ทันทั่วถึง รวมถึงส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทำประกันภัย เพื่อ ค้ำครองอุบัติเหตุระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว

4) การพัฒนาความร่วมมือและกรอบกฎระเบียบ นโยบาย

การส่งเสริมให้ภาคเอกชนลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเมืองรองของประเทศไทย โดยมีการรวบรวม ข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้แก่นักลงทุนสำหรับใช้วางแผนการลงทุน การจับคู่กับนักลงทุนกับผู้ประสานงานในพื้นที่ เพื่อ อำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ และกำหนดมาตรการสำหรับส่งเสริมการลงทุน เพื่อก่อให้เกิด ความสนใจและความต้องการของนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศในการลงทุนทางการท่องเที่ยว เพื่อ รองรับและตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

การสร้างความร่วมมือในการกำหนดข้อตกลง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมการจัดทำข้อตกลงในการผ่อนปรนการใช้ Border pass ในพื้นที่ประเทศไทยและสปป.ลาว โดยสามารถขยายพื้นที่ท่องเที่ยวและเพิ่มระยะเวลาพักได้ เช่น จังหวัดนครพนม - จังหวัดมุกดาหาร - แขวงสะหวันนะเขต - แขวงคำม่วน ให้สามารถเดินทางเข้าออกได้ทั้ง 4 พื้นที่ เป็นต้น ทั้งยังมีผลักดันในด้านต่าง ๆ ที่สามารถอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว เช่น การกำหนดเวลาเปิด-ปิดด่านชายแดนให้สอดคล้องกันทั้งสองฝั่ง การทำ Single Visa ในกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และการกำหนดมาตรการร่วมกันสำหรับการใช้รถยนต์เดินทางท่องเที่ยวข้ามระหว่างสปป.ลาวและประเทศไทย เป็นต้น

การสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยกระดับการป้องกัน กำกับ ควบคุมผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว โดยมีการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบอย่างเข้มงวดในพื้นที่ และส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ความร่วมมือทางการศึกษาวิจัย โดยการร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาหน่วยงานหรือภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยง ภายใต้ความร่วมมือของทั้งสองประเทศ

5.2 ข้อเสนอแนะ

เชิงนโยบาย

1. การจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยนั้นเติบโตขึ้นในทุก ๆ ปี และสร้างรายได้จำนวนมหาศาลให้กับประเทศ และมีแนวโน้มที่จะดีขึ้นเรื่อย ๆ ต่อไปในอนาคต ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนร่วมควรจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงผู้ประกอบการและผู้ประกอบการอาชีพในธุรกิจท่องเที่ยว ที่ควรส่งเสริมและผลักดันให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. กำหนดมาตรการในการดูแล ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางมายังพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว สถานการณ์ทางการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติทยอยหลั่งไหลกันเข้ามามากขึ้น ดังนั้น การจัดตั้งหน่วยงานหรือศูนย์ช่วยเหลือให้นักท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ คอยบริการและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จะส่งผลให้สร้างความน่าเชื่อถือและเชื่อมั่นว่าจะสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้อย่างไร้กังวล และเกิดความพึงพอใจสูงสุด อีกทั้งยังเป็นช่องทางในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีให้แก่กัน

3. สร้างแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

ยังมีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาวอีกจำนวนมากที่ยังขาดการบูรณะหรือพัฒนารวมถึงขาดการประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายในแต่ละประเภทถูกมองข้าม อีกทั้งเป็นการเสียโอกาสของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังพื้นที่ฝั่งทะเลตะวันตกของประเทศไทยอีกด้วย ดังนั้นแล้ว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก สร้างช่องทางการสื่อสารและเผยแพร่ ตลอดจนการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิมให้มีความสวยงามยิ่งขึ้น จะช่วยส่งผลต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและจังหวัดได้เป็นอย่างดี

เชิงการจัดการ

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว

สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในแต่ละจังหวัด นำเอาวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่มีเอกลักษณ์ในแต่ละพื้นที่ผนวกเข้ากับยุคสมัย รวมถึงการสร้างจิตสำนึกและอนุรักษ์ให้แก่ชุมชน จะช่วยให้แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีคุณภาพและยั่งยืน ทั้งนี้ต้องเกิดจากการร่วมมือของทุกภาคส่วนในการสร้างความเข้าใจและความรู้ที่ต้องพัฒนาไปด้วยกัน

2. การจัดการแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และสาธารณูปโภคต่าง ๆ

ในพื้นที่ของสปป.ลาวยังมีปัญหาในด้านการจัดการแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้สาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่ยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ทำให้เกิดความไม่สะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยว เช่น พื้นที่จอดรถ หรือห้องน้ำสาธารณะ โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงที่ต้องประเมินสถานการณ์และมาตรการป้องกัน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การจัดการด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว

การป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศให้น้อยที่สุด ทั้งนี้ การสร้างความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว จะช่วยให้เกิดความมั่นใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้ ความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากแหล่งที่ตั้งของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่รองรับอาชีพในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ รวมไปถึงช่วงเวลาในการสำรวจวิจัยและเก็บแบบสอบถามเป็นช่วงนอกฤดูกาลการท่องเที่ยว จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและนิสิต/ นักศึกษา ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงเวลานี้ จึงทำให้ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไม่ชัดเจนเท่าที่ควร หากมีการลงสำรวจพื้นที่และเก็บแบบสอบถามในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวด้วยแล้ว อาจทำให้ได้ข้อมูลและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ครอบคลุมมากกว่านี้

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของนักท่องเที่ยว เพื่อทราบถึงข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ แนวทางเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและ สปป.ลาว ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการหาอิทธิพลหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อไปในอนาคตได้

บรรณานุกรม

- Annalisa Koeman, PhOm ThE Meng Hoa, Lam ThE Mai Lan. 1999. **The Impacts of Tourism on Ethnic Minority Inhabitants of Sapa District, Lao Cai: Their Participation and Attitudes toward Tourism.** n.p.
- Bryant & White, 1982. **PoliticalAnalysisTechniqueandPractice.** Belmont Calif Wadsworth.
- Cătălina BÂTEA and Maria BÂTEA. 2014. **Cross-border projects - Means for sustainable tourism development along the Romanian-Hungarian border.** pp. 134-142. n.p.
- Cevat Tosun, Dallen J. Timothy, Apostolos parpairis and Dan Macdonald. 2005. **Cross-Border Cooperation in Tourism Marketing Growth Strategies.** Journal of Travel & Tourism Marketing. Vol. 18(1)
- Dallen J. Timothy and Cevat Tosun. 2003. **“Tourists’ perceptions of the Canada–USA border as a barrier to tourism at the International Peace Garden.”** *Tourism Management* 24 (2003). pp. 411–421
- Dallen J. Timothy. 2001. **Tourism and Political Boundaries.** London and New York: Routledge.
- Jeanne V. Beekhuis. 1981. **“Tourism in the Caribbean: Impacts on the Economic, Social and Natural Environments.”** *Ambio*, Vol. 10, No. 6, The Caribbean (1981). pp. 325-331
- Kalidas Sawkar, Ligia Noronha, Antonio Mascarenhas and O.S. Chauhan. 1998. **Tourism and the environment issues of concern in the coastal zone of Goa. Tourism and the Environment Case Studies on Goa, India, and the Maldives.**
- McDaniel, C., Lamb, C.W. & Hair, J.H. 2007. **Marketing Essentials.** 5th ed. Mason: Thomson Corporation
- Philip Dearden. 1991. **“ Tourism and Sustainable Development in Northern Thailand.”** *Geographical Review*, Vol. 81, No. 4 (Oct., 1991). pp. 400-413

Prescott, J. R. V. 1987. **Political Frontiers and Boundaries**. London: Allen and Unwin.
n.p.

Prokkola, Eeva-Kaisa. 2008. **Resources and barriers in tourism development: cross - border cooperation, regionalization and destination building at the Finnish-Swedish border**. Helsinki: Fennia 186: 1, pp. 31–46.

Simad Saeed. 1998. **Environmental Impact Management in the Tourism Industry of Maldives**. *Tourism and the Environment Case Studies on Goa, India, and the Maldives*

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2554. **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙**.
ม.ป.ท.

กรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. (2561) **ความตกลงระหว่างไทยกับลาว**.
Retrieved from <http://www.eastasiawatch.in.th/th/agreement/45/>.

กองเขตแดน กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย. 2548. **คู่มือปฏิบัติการและคำแนะนำเกี่ยวกับเขตแดน
ของ ประเทศไทย**. กรุงเทพฯ:กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย.

กองการต่างประเทศ. 2556. **จุดผ่านแดนที่อยู่ระหว่างการดำเนินงาน**. ม.ป.ท.

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. 2551. **ผลกระทบทางลบต่อสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการ
บริการการปฏิบัติงานของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนและมาตรการ/แนวทาง
เชิงรุกต่อผลกระทบ**

ชาย โพธิ์สีดา. 2550. **การวิจัยเชิงคุณภาพ ลักษณะ การใช้ ข้อได้เปรียบ และข้อจำกัด**. ม.ป.ท.
ณัฐพัชร มณีโรจน์. 2558. **ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ประเทศไทย**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว วิทยาลัยการจัดการ
มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา

ณัฐวุฒิ ปงเมธ. 2547. **ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นของไทย กรณีศึกษา
เปรียบเทียบจังหวัดเชียงรายกับจังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์).
กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ทวีป ศิริรัศมี. 2552. การท่องเที่ยวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : ชุดโครงการนโยบายและแผนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- นิศา ชัชกุล. 2554. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ พงศะบุตร และวิลาสวงศ์ พงศะบุตร. 2542. ความหมายของการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542. การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: เพรช แอนด์ ดีไซน์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2555. การจัดการด้านการตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เฟรินข้าหลวง พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- มิ่งสรรพ ขาวสอาด และคณะ. 2556. เศรษฐศาสตร์ ว่าด้วยการท่องเที่ยว. ครั้งที่พิมพ์ 1. เชียงใหม่: สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ
- เสถียร เหลืองอร่าม. 2527. บทบาทของโครงการสร้างงานในชนบทที่มีผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สำนักเลขาธิการอาเซียน. 2554. แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2554 – 2558.
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙. 26 ตุลาคม 2554.
- สุพักตร์ พิบูลย์. 2553. วิธีการเชิงปริมาณและวิธีการเชิงคุณภาพในการวิจัย. ม.ป.ท.
- อนันต์ เกตุวงศ์. 2532. ผลกระทบของการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อมรินทร์ ตันติเมธ. 2548. เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการท่องเที่ยว กรณีศึกษา การตัดสินใจเลือกเดินทางมายังประเทศไทยของชาวต่างชาติ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

อักรพงศ์ อ้นทอง. 2555. เศรษฐมิติว่าด้วยการท่องเที่ยว Econometrics of Tourism. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่: สำนักงานศึกษานโยบายสาธารณะ.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

No.

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว
ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว**

คำชี้แจง: การเก็บรวบรวมแบบสอบถามในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว ภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง “แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว” โดยการสนับสนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อศึกษาดังกล่าว คณะวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาในการให้ข้อมูลจากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบคุณที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 รูปแบบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยและสปป.ลาว

ส่วนที่ 3 ความต้องการทางการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยว

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบศิริ ภักดีพินิจ มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวัต ลิ้มบัพณีชัยกุล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ดร.ณัฐพัชร์ มณีโรจน์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำหรับเจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล

พื้นที่เก็บข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ ปี

3. สถานภาพ

() 1. โสด

() 2. สมรส

() 3. หม้าย

() 4. หย่าร้าง

4. ระดับการศึกษา

() 1. ประถมศึกษา

() 2. มัธยมศึกษา

() 3. อนุปริญญา

() 4. ปริญญาตรี

() 5. ปริญญาโท

() 6. สูงกว่าปริญญาโท

5. อาชีพ

() 1. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	() 2. พนักงานบริษัทเอกชน/หน่วยงานเอกชน
() 3. ทำธุรกิจส่วนตัว	() 4. อาชีพอิสระ (Freelance)
() 5. นักลงทุน	() 6. นักเรียน/นักศึกษา
() 7. ไม่ทำงาน	() 8. อื่นๆ โปรดระบุ

6. สัญชาติ

7. จังหวัดที่ท่านพำนักในประเทศของท่าน.....

ส่วนที่ 2 รูปแบบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

8. จำนวนผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยวในครั้งนี้ (นับรวมตัวท่านด้วย) คน

9. วัตถุประสงค์หลักที่ท่านเลือกเดินทางในครั้งนี้

() 1. พักผ่อน/ท่องเที่ยว	() 2. เยี่ยมญาติ/เพื่อน
() 3. การศึกษา/ทัศนศึกษา	() 4. ประชุมสัมมนา
() 5. ธุรกิจส่วนตัว	() 6. อื่นๆ (ระบุ).....

10. ท่านใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้จำนวนกี่วัน วัน

11. ช่วงวันที่ท่านชอบเลือกเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. วันธรรมดา	() 2. วันเสาร์-อาทิตย์
() 3. วันหยุดนักขัตฤกษ์	() 4. ช่วงเทศกาล/ประเพณี
() 5. อื่นๆ (ระบุ).....	

12. ปัจจัยที่ท่านเลือกมายังแหล่งท่องเที่ยว (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. จากประสบการณ์ส่วนตัว	() 2. รับประทานอาหารท้องถิ่น
() 3. มีสถานที่ถ่ายรูป/วิวที่สวยงาม	() 4. ไหว้พระ/ทำบุญ
() 5. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสงบ	() 6. มีกิจกรรมให้ร่วมทำกับชุมชน
() 7. มีอากาศที่บริสุทธิ์	() 8. แวะพักระหว่างเดินทาง
() 9. เยี่ยมญาติ	() 10. อื่นๆ(ระบุ).....

13. ท่านสืบค้น หรือหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่ท่านเลือกเดินทางจากแหล่งใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. พนักงานของบริษัทนำเที่ยวแนะนำ	() 2. นิตยสาร/วารสารการท่องเที่ยว
() 3. แผ่นพับ/ใบปลิว	() 4. อินเทอร์เน็ต/สื่ออิเล็กทรอนิกส์
() 5. ญาติพี่น้อง/ครอบครัว/คนรู้จัก	() 6. สื่อสาธารณะ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ
() 7. ป้ายโฆษณา	() 8. อื่นๆ (ระบุ).....

14. ท่านมีการวางแผนการเดินทางท่องเที่ยว หรือจัดรายการการท่องเที่ยวในการเดินทางครั้งนี้หรือไม่

- () 1. จัดรายการเดินทางทั้งหมดด้วยตนเอง
 () 2. ใช้บริการธุรกิจนำเที่ยวบางรายการ
 () 3. จัดรายการโดยบริษัทนำเที่ยว/ธุรกิจทางการท่องเที่ยวตลอดการเดินทาง
 () 4. อื่นๆ (ระบุ).....

15. ท่านนิยมแบ่งปัน หรือแชร์ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวในรูปแบบใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ไม่แบ่งปัน/แชร์ประสบการณ์ () 2. Check-in ผ่าน Facebook หรือสื่ออื่น ๆ
 () 3. อัปเดตวิดีโอลง YouTube หรือสื่ออื่น ๆ () 4. ตั้งกระทู้ตามเว็บไซต์ หรือBlog ต่างๆ
 () 5. บอกต่อ/เล่าประสบการณ์ () 6. อื่นๆ(ระบุ).....

16. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวพร้อมกับใคร

- () 1. คู่รัก/สามี-ภรรยา () 2. กลุ่มครอบครัว
 () 3. กลุ่มเพื่อน () 4. กลุ่มองค์กร
 () 5. มาคนเดียว () 6. อื่นๆ(ระบุ).....

17. ในการมาเที่ยวส่วนใหญ่ท่านเลือกที่พักประเภทใด

- () 1. โรงแรม () 2. เรือนพักตากอากาศ/รีสอร์ท
 () 3. เกสต์เฮาส์ () 4. บ้านพักในหมู่บ้าน/โฮมสเตย์
 () 5. บังกะโล () 6. เรือพักแรม/แพพักแรม
 () 7. ตั้งแคมป์ () 8. โมเต็ล
 () 9. หอพัก () 10. อพาร์ทเมนต์
 () 11. บ้านญาติ/เพื่อน/คนรู้จัก () 12. อื่นๆ(ระบุ).....

18. ในการมาเที่ยวครั้งนี้ท่านได้ใช้บริการ หรือจ่ายสินค้าประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า1 ข้อ)

- () 1. อาหาร เครื่องดื่ม ขนม ผลไม้ () 2. เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งบ้าน
 () 3. เสื้อผ้า กระเป๋า เครื่องแต่งกาย () 4. ยา/สมุนไพร/อุปกรณ์บำบัดร่างกาย/สปา/นวด
 () 5. อื่นๆ (ระบุ).....

19. การเดินทางท่องเที่ยวในครั้งนี้ ท่านได้ประสบการณ์อะไรบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ความทรงจำที่ดี () 2. ประสบการณ์ใหม่
 () 3. การผ่อนคลาย () 4. ความต้องการที่จะเรียนรู้
 () 5. มิตรภาพ () 6. เกิดแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต
 () 7. การแบ่งปัน () 8. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ/ความคิดในทางบวก
 () 9. ความรู้สึกอยากกลับไปเที่ยวซ้ำ () 10. ความตื่นเต้น/ท้าทาย
 () 11. ความโหยหาอดีต () 12. การรู้สึกว่าคุณเป็นคนพิเศษ
 () 13. ความเป็นอิสระ () 14. ความแปลกใหม่
 () 15. ความประหลาดใจ () 16. อื่นๆ (ระบุ).....

20. ท่านเคยเดินทางไปท่องเที่ยวในสปป. ลาวมาแล้วหรือไม่

() 1.เคย

() 2.ไม่เคย

21.หากท่านเคยเดินทางไปท่องเที่ยวสปป.ลาว ท่านเดินทางไปท่องเที่ยวแขวงไหนบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1.แขวงบ่อแก้ว

() 2.แขวงไชยะบุรี

() 3. แขวงหลวงน้ำทา

() 4.แขวงอุดมไซ

() 5.แขวงหลวงพระบาง

() 6.นครหลวงเวียงจันทน์

() 7. แขวงเวียงจันทน์

() 8. แขวงบอลิคำไซ

() 9.แขวงสะหวันนะเขต

() 10.แขวงจำปาสัก

() 11.แขวงคำม่วน

() 12.แขวงสาละวัน

() 13. แขวงพงสาลี

() 14.แขวงหัวพัน

() 15.แขวงเชียงขวาง

() 16.แขวงเซกอง

() 17.แขวงอัตตะปือ

() 18.แขวงไชยสมบุญ

ส่วนที่ 3 ความต้องการทางการท่องเที่ยวคำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

22. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่ท่านต้องการมากที่สุด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

() 2. ห้องน้ำสาธารณะ

() 3. เส้นทางเข้าถึงที่สะดวก และรวดเร็ว

() 4. ป้ายสื่อความหมาย/ป้ายบอกทาง

() 5. ที่พักของชุมชน/โฮมสเตย์

() 6. ลานจอดรถที่สะดวก

() 7. ทางเท้าที่สามารถเดินได้สะดวก

() 8. เส้นทางจักรยาน

() 9. รถบริการเข้าออกแหล่งท่องเที่ยว

() 10. ระบบรักษาความปลอดภัย

() 11. ร้านขายของที่ระลึก

() 12. ร้านขายของชำ/ร้านสะดวกซื้อ

() 13. ร้านอาหารและเครื่องดื่ม

() 14. อื่นๆ(ระบุ).....

23. ท่านมีความต้องการอยากทำกิจกรรมอะไร

23.1 กิจกรรมด้านวิถีชีวิต (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. หัตถกรรมจักสาน

() 2. ปลูก/เก็บ พืชผัก ผลไม้ ดอกไม้

() 3. การแกะสลักหิน

() 4. เกษตรกรรม

() 5. ประมง/หาปลา

() 1. การทอผ้า

() 2. การทำอาหาร/รับประทานอาหาร

() 4. ทำเครื่องปั้นดินเผา

() 5. เข้าร่วมพิธีกรรม

() 6. ฝึกฝนศิลปะการต่อสู้

() 7. เล่นดนตรีพื้นถิ่น

() 8. แปรรูปสมุนไพรพื้นถิ่น

() 10. ใช้ชีวิตร่วมกับคนในบ้าน/ชุมชน

() 11. เข้าร่วมกิจกรรมเทศกาล/ประเพณีท้องถิ่น

() 12. ออกแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

() 13. เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

() 14. การปฏิบัติธรรม

() 15. อื่นๆ(ระบุ).....

23.2 กิจกรรมด้านธรรมชาติและผจญภัย (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. ล่องลำน้ำโขง	() 2. ล่องแก่ง
() 3. ปีนหน้าผา	() 4. บันจี้จัมพ์
() 5. Zip line โหนสลิง	() 6. เดินป่า
() 7. ดูนก	() 8. ส่องสัตว์
() 9. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	() 10. อื่นๆ (ระบุ).....

ท่านต้องการแหล่งท่องเที่ยวแบบใดในพื้นที่ สปป.ลาว

กิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ	ระดับความต้องการ					
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่สามารถ ตอบได้
24. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร						
25. การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย						
26. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม/ ประวัติศาสตร์						
27. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/แหล่งธรรมชาติ						
28. การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้/การศึกษา/ ศิลปะ						
29. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ						
30. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา						
31. การท่องเที่ยวสำหรับซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง)						
32. การนั่งสมาธิ/วิปัสสนา						
33. อื่นๆ (โปรดระบุ).....						

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว

ระดับความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวในครั้งนี้ของท่าน

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว	ความพึงพอใจ					
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่ สามารถ ตอบได้
34. ความน่าสนใจหรือความประทับใจ ของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดใจ ทางการท่องเที่ยวในพื้นที่						
35. ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก ในสถานที่						

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว	ความพึงพอใจ					
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่สามารถ ตอบได้
36. ความสะดวกของการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่						
37. ที่พักในพื้นที่						
38. กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่						

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยว

ระดับปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ในครั้งนี้ของท่าน

ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรง					
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่สามารถ ตอบได้
39. การข้ามแดน เช่น พิธีการเข้าออก สิ่งอำนวยความสะดวกในด้านชายแดน						
40. ระบบขนส่ง เช่น ถนน รถโดยสารสาธารณะ ป้ายบอกทาง						
41. โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์สาธารณะ						
42. ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว						
43. สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายสื่อความหมาย wifi สัญญาณโทรศัพท์ เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยความสะดวก						
44. การบริการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก นันทนาการ						
45. ความเพียงพอในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก						
46. อื่นๆ (โปรดระบุ).....						

47. ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหา/อุปสรรคสำคัญ ที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

.....

.....

.....

.....

48. ท่านต้องการมีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว ที่ดีอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งในการสละเวลาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
โครงการ การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยง
ประเทศไทยและ สปป. ลาว

หน่วยงานภาครัฐ

1. ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว จากมุมมองของหน่วยงานภาครัฐ
2. ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว
 - 2.1 แนวทางการดำเนินนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
 - 2.2 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยง ในระดับพื้นที่จากมุมมองของหน่วยงานภาครัฐ
 - 2.3 ความเร่งด่วนในมิติที่ต้องพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยง
3. สถานการณ์ในการติดต่อประสานงานกับภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันเป็นอย่างไร มีอุปสรรคบ้างหรือไม่ อย่างไร และมีทางส่งเสริมประสิทธิภาพในด้านนี้ได้อย่างไร
4. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวมีความเข้มแข็งระดับใด มีอุปสรรคบ้างหรือไม่ อย่างไรและมีทางส่งเสริมประสิทธิภาพในด้านนี้ได้อย่างไร
5. ในปัจจุบัน แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในระดับใด และมีแนวทางส่งเสริมศักยภาพ อย่างไรบ้าง
6. การพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน พบปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง และปัญหาและอุปสรรคที่ภาครัฐมองว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขเป็นอันดับแรก มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
โครงการ การศึกษาข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมในประเทศต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยง
ประเทศไทยและ สปป. ลาว

หน่วยงานภาคเอกชน

1. ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว จากมุมมองของภาคเอกชนในพื้นที่
2. แนวทางการดำเนินการท่องเที่ยวเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในระดับพื้นที่จากมุมมองของภาคเอกชนในพื้นที่
3. ความคาดหวังและความต้องการของภาคเอกชน ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาวให้เป็นไปในทิศทางใด เพราะเหตุใด
4. ในปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในระดับใด และจะมีทางส่งเสริมศักยภาพได้อย่างไรบ้าง
5. ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว การค้า การลงทุนที่เชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์และการบริการทางการท่องเที่ยว และปัญหาและอุปสรรคใด ที่ภาคเอกชนมองว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขเป็นอันดับแรก
6. ในปัจจุบัน ความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน รัฐ และชุมชนในพื้นที่ มีความเข้มแข็งในระดับใด และภาคเอกชนคิดว่าจะส่งเสริมความร่วมมือได้อย่างไรบ้าง

ภาคผนวก ค

ภาพการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดประชุมกลุ่มย่อย

ภาพการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดประชุมกลุ่มย่อย

